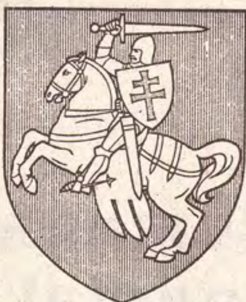

Жыве Беларусь!

Народная Газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№6(519) 6 студзеня 1993 г. Серада. Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. Кошт у розніцу — 4 руб.

ФАКС

Возле реактора прохладнее

Более 600 беженцев из "горячих точек" бывшего СССР нашли пристанище на Гомельщине.

Многие из них согласились ехать в загрязненные радионуклидами районы — Чечерский, Наровлянский, Ветковский, где есть свободное жилье. Похоже, для беженцев радиация не так страшна, как автоматы, пулеметы, установки "Град" или "Алазань".

Анатолий ИВАНОВ.

Бобруйск — город хлебный

В Бобруйске начали действовать три фирменных магазина местного хлебозавода.

Впрочем, не от хорошей жизни пекари пошли на создание собственной торговой сети. В городе — постоянные перебои с хлебом, особенно к концу дня. Проверки показали, что некоторые торговые точки сознательно занижают заявку на его поставку, искусственно создавая тем самым дефицит.

В собственных же магазинах завода хлеб имеется постоянно, к тому же торговая наценка здесь значительно ниже, чем в остальных булочных города.

Борис МИХЕЕВ, БелаПАН.

От доброты бывает тепло

Неожиданный подарок к новогодней елке получили Галина Нормантович, Владимир Валюкевич и еще 14 инвалидов, проживающих в частных домах Гродно и Гродненского района.

Им было передано 10 тонн угля и столько же торфобрикета. В роли Деда Мороза выступило совместное белорусско-польское предприятие "Полымя", снабжающее Гродненщину силезским углем.

Ольга ОЛЕГОВА.

И тут не обошлось без привилегий?

На внеочередном собрании акционерного коммерческого банка "Дукат", которое проводилось в конце прошлого года, принято решение об индексации стоимости акций 1-го выпуска гражданам (акционерам банка) на 100 %, а также об увеличении уставного фонда банка до 1 млрд. руб. и 1 млн. долларов США.

Акции будут выпускаться двух видов: простые именные и привилегированные. Начало открытой подписки на акции 2-го выпуска планируется на 15.01.93 г.

Мы — мирные люди...

В могилевских магазинах появились в продаже предметы сугубо военного назначения.

Приобрести противогаз можно всего за пятнадцать рублей. Ну, а за бронежилет нужно "отвинтить" ни много ни мало сорок тысяч. Однако такого рода снаряжение ажиотажным спросом в настоящее время не пользуется. То ли граждане не верят, что оно когда-нибудь понадобится, то ли предпочитают тратить деньги на товары более мирной направленности.

Борис МИХЕЕВ, БелаПАН.

Вчера услышали...

* Переговоры в Женеве по урегулированию боснийского конфликта отложены до воскресенья.

* Министр обороны США Чейни заявил, что в этом месяце США начнут вывод своих вооруженных сил из Сомали, однако, по его словам, эта страна все еще слишком опасна для миротворческих сил ООН.

* Ирак передислоцировал свои противовоздушные ракеты в запретную для полетов зону на юге страны.

(По сообщениям радио "Свобода", Би-би-си.)

Вкратце

Грузия обратилась к ООН с просьбой о том, чтобы Совет Безопасности принял резолюцию о безотлагательном направлении сил ООН по поддержанию мира в абхазский регион.

Просьба содержится в письме председателя Верховного Совета и главы государства Республики Грузия Эдуарда Шеварднадзе на имя Генерального секретаря ООН Бутроса Гали.

* * *

Вечером 2 января в минском Кафедральном соборе впервые по-белорусски проведена братская исповедь.

Исповедовал клирик собора отец Дмитрий (Башко), который, кстати, и сделал перевод.

* * *

Российские пограничники помешали группе из 15 человек прорваться с боем из Афганистана на территорию Таджикистана.

В бою с пограничным нарядом убиты трое, остальные были вынуждены вернуться.

* * *

На днях состоялась 20-минутная беседа по телефону между избранным президентом США Биллом Клинтоном и президентом России Борисом Ельциным.

Б.Клинтон и Б.Ельцин поручили назначенному госсекретарем США Уоррену Кристоферу и министру иностранных дел России Андрею Козыреву "в ближайшее время начать обсуждение направлений взаимного диалога по СНВ", а также "подготовку к проведению в возможно ранние сроки" рабочей встречи двух президентов.

* * *

В штаб-квартиру СНГ поступило послание лидеров Республики Беларусь С.Шушкевича и В.Кебича к руководителям стран Содружества, в котором содержится предложение провести встречу в Минске 22 января.

"Имеем честь, — говорится в послании, — пригласить глав государств и глав правительств в Минск вместе с супругами, для которых подготовлена отдельная программа".

(ИТАР—ТАСС, БелаПАН, "Народная газета".)

Праздник души

Как сообщили в Минско-Слуцком епархиальном управлении, в рождественские дни предусматриваются большие торжества.

В минском Кафедральном соборе праздник открывается 6 января всенощным бдением, которое начнется в 18 часов великим нововечерием. Божественную литургию в 2 часа ночи 7 января совершит митрополит Минский и Слуцкий, патриарший экзарх всея Беларуси Филарет. Вторая божественная литургия начнется в 7.00, третья — в 10.00. В 18 часов во время вечернего богослужения верующих поздравят с наступившим праздником Рождества Христова.

Торжественные службы состоятся во всех православных приходах Беларуси, в воскресных же школах при них — утренники в честь Рождества Христова.

В концертных залах республики будут даны концерты духовной музыки.

Марат ВРУБЛЕВСКИЙ, БелаПАН.

Давай, "Гомсельмаш", потихонечку трогай...

Наконец-то приостановлено падение производства в объединении "Гомсельмаш".

Есть даже небольшой рост выпуска продукции. Особые надежды сельмашевцы связывают с прицепным кормоуборочным комбайном КДП-3000, испытание которого только что завершилось. Он будет работать в паре с мощными тракторами Т-150, имеет шлейф жаток и подборщиков, позволяющих управляться с травами и кукурузой. Более того, КДП-3000 на три четверти унифицирован с универсальным "Полесье-250" и примерно настолько же дешевле. До конца года объединение намерено выпустить 500 новых прицепных комбайнов.

Анатолий ГОТОВЧИЦ.

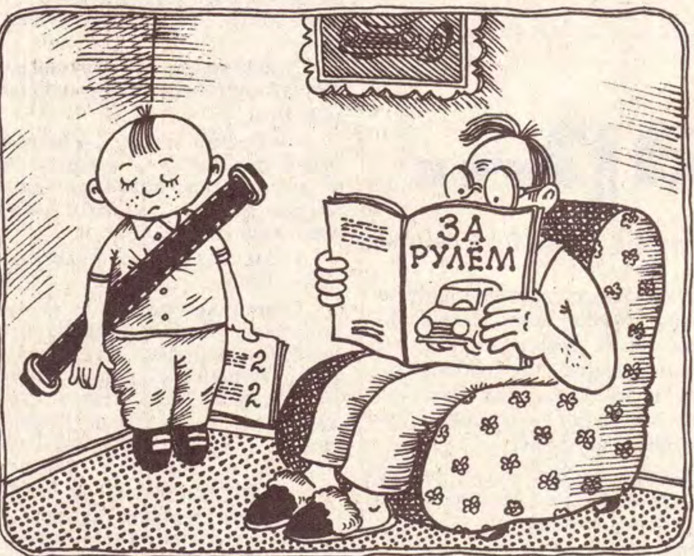

Рисунок Олега ПОПОВА.

Шумит рублями валютный лес

Вчерашний курс валют банка "Комплекс" в Минске

Наименование валюты	Скупка	Продажа
Доллар США	490	502
Немецкая марка	300	307
Английский фунт	708	729
Французский франк	85	87
Финская марка	88	91

Буквально за последние два дня доллар подорожал на двадцать рублей. Сейчас его средний курс в республике 510—520 "деревянных". По прогнозам специалистов, нынешнее падение рубля по динамике будет напоминать осеннее. Когда одну неделю, что называется, "шумел рублями валютный лес", а в следующую — затишье.

Предполагается, что "зеленые" будут подниматься на 5—6 пунктов в неделю.

Виктор АНАТОЛЬЕВ.

Нехорошая весть об "Известиях"

С середины декабря в Санкт-Петербурге не печатаются "Известия".

Это не результат чьих-то козней, а следствие задолженности газеты типографии в сумме около 6 млн. рублей (цена бумаги и типографских услуг). Последние две недели газета выпускалась в долг.

Михаил КАРЧИК, РИД.

"Горячий" телефон 20-83-97 работает ежедневно с 9 до 11 часов.

Святкуючы Дзень Раждаства Хрыстовага

Рождество Твое, Христе Боже наш, возсия мирови свет разума, в нем бо звездам служащии звездою учахуся Тебе кланятися, Солнцу правды, и Тебе ведети с высоты Востока. Господи, слава Тебе!

Трапар Раждаства Хрыстовага

Узлюбленыя клір і паства зямлі беларускай!

Святкуючы дзень Раждаства Хрыстовага, мы ісцінна, найперш, павінны ўславіць і ўдзячыць Бога за мудра прыгатаваны нам шлях уратавання ад грэху і вечнае смерці.

Евангеліст Іаан Багаслоў перадае нам сведчанне Сына Божага, які сказаў пра Сябе: "Тако бо возлюби Бог мир, яко и Сына Своего единороднаго дал есть, да всяк веруяй в Онь не погибнет, но имать живот вечный" (Ін. 3, 16).

Так, вялікая і непамерная любоў Бога да нас, слабых і немачных людзей, — любоў Госпада нашага Іісуса Хрыста, які прыняў вобраз чалавечы, папраў грэх і смерць і прадабвясціў Сваім Уваскрэсеннем радасць усеагульнага ўваскрэсення з мёртвых.

Што можа быць вышэй за гэтае сашэсце?! Нічога ва ўсім Сусвеце не параўнаецца з ім па вышыні і ахвярнасці любві, яўленай Госпадам нам у настаўленне.

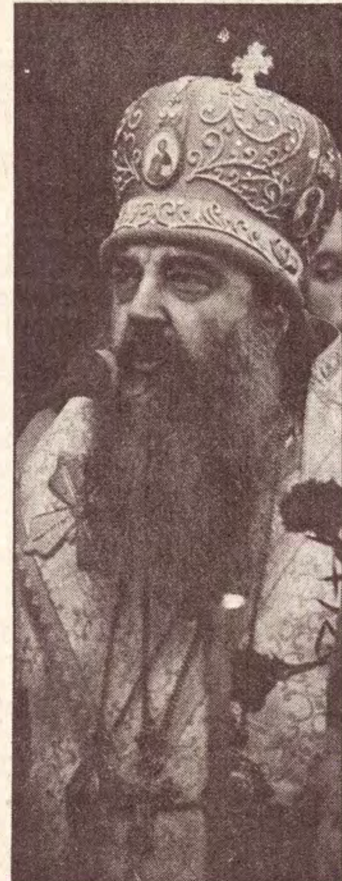
Бог бясконцы і беспачатковы, пагардзіўшы нявартасць паўшага і заблукалага свету, увасобіўся ў чалавека і "... Себе умалил, зрак раба приим, в подобии человечестем быв, и образом обретеся, якоже человек: смирил Себе, послушлив быв даже до смерти, смерти же крестныя" (Флп. 2, 7—8). Таму разам са свяціцелем Кірылам Тураўскім усклікнем у дзень Раждаства: "Велика и неизреченна милость Его на роде человечестем, ею же помилованы быхом!"

Браты і сёстры! На вялікую Хрыстовую любоў чым адкажам мы, як не любоўю; на міласэрную спагадлівасць да нас, нявартых Госпада, чым адзавёмся мы, як не пасільным учыненнем дзеяў міласэрнасці? Паслухаем яшчэ Тураўскага Залатавуста, які не стамляўся заклікаць сваю паству: "Останемся от злых дел, изыдем любовью, сложим гневодержание, воскликнем молитвами и беззлобием, приидем милостынями к нищим!"

А што мы? Чым штодзённа адказваем на ахвярную любоў Божую? Ціхмянасцю? Яе мала ў нас. Пакаяннем? Мы каемся недастаткова. Міласцінай? Мы нярэдка адмаўляем у ёй немаёмным. На што спадзяёмся мы, слабеючы ў малітве, азлобленыя адзін да аднаго, імкнучыся часцей да таго, што не параўнальна з духоўнымі скарбамі, набыццё якіх запавядана нам Госпадам у Нагорнае пропаведзі?!

Задумаемся, узлюбленыя, над веліччу ахвяры, што прынесена за нас Хрыстом, — і якім жа вялікім павінна быць пакаянне, наша імкненне надалей быць лепей, чым мы ёсць сягоння!

Узлюбленыя! Мінулы год быў азнаменаваны святкаваннем

1000-гадовага юбілею Праваслаўнай Царквы на Беларусі. Дзесяць вякоў прайшло з тых часоў, як благадатнае зерне Праваслаўя было пасеяна на нашай зямлі. За гэтыя стагоддзі змянілася мноства пакаленняў людзей, адышлі ў нябыт розныя дзяржаўныя ўладкаванні, да непазнавальнасці змяніўся грамадскі ўклад, і толькі святая Царква з яе вечнаю пропаведдзю любві і дабра, з яе імкненнем да міру і згоды ў сэрцах людзей застаецца нязменнаю і, нягледзячы на ўсе перажытыя ўціскі і разбурэнні, захоўвае вернасць свайму Заснавальніку — Госпаду нашаму Іісусу Хрысту!

Дзесяць стагоддзяў, што прайшлі з часоў зладжання Царквы на Беларусі, былі адзначаны адметнымі дасягненнямі ў царкоўнай культуры: з'яўленнем выдатных твораў багаслоўя і прапаведніцтва, пабудовай цудоўных храмаў, шырокім распаўсюджаннем кніжнае справы, іканапісу, з'яўленнем у народзе падзвіжнікаў благачэсця — святых, што праззялі на зямлі беларускай.

Браты і сёстры! У наш няпросты, цяжкі час важна ва ўсёй паўнаце ўспрыняць дары гэтай найбагацейшай духоўнае спадчыны, не разгубіць яе, але далучыцца да яе скарбаў. Неабходна, уз'яднаўшы сувязь часоў, перарваную ў папярэднія гады, працягнуць традыцыю складання царкоўнага жыцця: пабудову храмаў і манастыроў, добраўпарадкаванне прыходаў, пашырэнне царкоўнага настаўніцтва праз пропаведзь і работу нядзельных школ, — і ўсё гэта павінна ўчыняцца пры захаванні міру ва ўласных нашых сэрцах.

Шлях гэты — безумоўна, цяжкі, асабліва цяпер, калі руйнуецца шмат з таго, чым мы жылі яшчэ нядаўна, калі ўсё невырагодна даражэе, і толькі жыццё чалавечае — гэты свяшчэнны дар — з кожным днём абясцэньваецца магутным націскам гвалту і распуснасці нораваў.

І, аднак, нягледзячы на суровасць нашых будняў, на іх мітусню і складанасць, я заклікаю вас, дарагія суайчыннікі, не падаць духам, але, па слове апостала Паўла, любоўю служыць адзін аднаму, бо ўвесь закон у адзіным слове заключаны: "возлюбиши ближняго твоего, якоже себе" (Гал. 5, 14). Таму, наследуючы апосталу, "не бываим тщеславни, друг друга раздражающе, друг другу завидяще" (Гал. 5, 26), але "дондеже время имамы, да делаим благое ко всем..." (Гал. 6, 10).

У духу гэтае запаведзі апостала я сардэчна віншую са святам Раждаства Хрыстовага іншаслаўных паслядоўнікаў Госпада нашага Іісуса Хрыста, што жывуць на Беларусі, і жадаю ўсім дабра і міру.

Узлюбленыя ў Госпадзе Прасвяшчэнныя архіпастыры, пастыры, багалюбныя інакі і ўсе благачэсныя чады Беларускай Праваслаўнай Царквы! Пакі ўзрадуемся Раждаству Хрыстоваму і ўслед свяціцелю Кірылу Тураўскаму "песьнями, яко цветами, Святую Церковь увенчаем и праздник сей украсим!"

Ад усёй душы віншую вас з вялікім і ўратавальным святам Раждаства Хрыстовага і жадаю вам у новым годзе Божай успамогі і заступніцтва Найблагаславёнейшай Маці і Дзевы і хадайніцтва ўсіх святых, што праззялі ў Бозе па ўсім свеце. Амінь.

ФІЛАРЭТ,
Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі.

Раждаство Хрыстовае, 1992—1993 гг.
г.Мінск.

Адкрыты ліст Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь спадару Шушкевічу С.С.

Адна ў чалавека Радзіма-маці, адна ў яго і мова

Паважаны Станіслаў Станіслававіч!

Чым бліжэй час разгляду на Вярхоўным Савеце пытання "Аб ходзе выканання Закона аб мовах у Рэспубліцы Беларусь", тым мацней шалёны енк у сродках масавай інфармацыі, на сходах і мітынгах праціўнікаў нацыянальнага беларускага Адраджэння. Справа дайшла да адкрытай абразы дзяржаўных сімвалаў у самім Вярхоўным Савеце.

У ход пускаецца ўсё: адкрыты паклёп, падман, падтасоўка гістарычных фактаў, запалохванне людзей Карабахам і Прыднястроўем і інш. Мы выдатна разумеем, што ворагам беларускага Адраджэння аднолькава напляваць як на беларускую, так і на рускую мову, мэта ў іх адна — вяртанне мінулага ў яго найгоршым выглядзе, знішчэнне нацыянальнай свядомасці беларусаў.

Таму мы звяртаемся да вас, паважаны Станіслаў Станіслававіч, як да першай асобы дзяржавы, як да чалавека, адданага справе нацыянальнага Адраджэння, прыкласці ўсе высілкі і не дапусціць чарговага здзеку над гонарам і годнасцю беларускага народа, не дапусціць ганьбы ў вачах сусветнай супольнасці народаў.

Адна ў чалавека Радзіма-маці, адна ў яго і мова. А двухмоўя быць не можа. Дзяржаўнай павінна быць беларуская мова.

Жыве Беларусь!

Жыхары Валковіцкага сельскага Савета Навагрудскага раёна:

У.І.Басюк, В.М.Басюк, Гладкая, Ціліпчык, Гладкая, Бурлыка, Кучук, Філіпчык, Грыц, Сявец, І.І.Філіпчык, Малахоўская, А.Філіпчык, Я.Філіпчык, А.К.Чырвоны, З.Н.Чырвоная, В.Кузьміч, М.І.Філіпчык, С.М.Філіпчык, Л.П.Казлова, Н.Н.Сідорка, Г.Т.Кавальчук, Булай, Іваноў, Карповіч, Капацэвіч, Дарашэвіч, Саўко, Кот, Кавальчук, Емельяновіч, Басюк, Ашманкевіч, Некраш, Малевіч і іншыя — усяго 70 подпісаў.

Народная газета

Таленты Айчыны

Важкі ўклад у беларускую навуку

Прысуджэнне Дзяржаўных прэмій у нашай рэспубліцы праводзіцца адзін раз у два гады. Са змяненнем статусу рэспублікі змяніўся і статус прэміі. Цяпер гэта прэмія суверэннай дзяржавы — Рэспублікі Беларусь. Каб падкрэсліць яе значнасць, распрацаваны новыя атрыбуты лаўрэата — Дыплом і Ганаровы знак. Камітэт па Дзяржаўных прэміях прад'явіў больш высокія патрабаванні да прадстаўленых прац. На жаль, у мінулым годзе колькасць паступіўшых у Камітэт прац значна меншая, чым у папярэднія гады. Разглядалася 14 прац у галіне навукі і тэхнікі і 2 камплекты падручнікаў, у той час як, напрыклад, у 1990 годзе — 26 прац і 5 камплектаў падручнікаў.

Па выніках тайнага галасавання Камітэт вырашыў прысудзіць Дзяржаўныя прэміі Рэспублікі Беларусь 1992 года тром працам у галіне прыродазнаўчых навук і дзвюм працам у галіне тэхнікі. У галіне гуманітарных навук было вырашана прэміі не прысуджаць.

Адна з прэмій у галіне прыродазнаўчых навук прысуджана калектыву аўтараў-фізікаў, прадстаўленаму Інстытутам фізікі імя Б.І.Сцяпанава Акадэміі навук Беларусі. Атрыманыя арыгінальныя эксперыментальныя і тэарэтычныя вынікі — спосабы лазернай тэхналогіі — з'яўляюцца навуковай асновай лазерна-плазменнай апрацоўкі канструкцыйных і тэхналагічных матэрыялаў. Сукупнасць атрыманых вынікаў можна разглядаць як з'яўленне новага навуковага напрамку ў фізіцы ўзаемадзеяння патокаў лазернага выпраменьвання з рэчывам — радыяцыйнай лазернай плазмадынамікі.

Дзве другія прэміі ў галіне прыродазнаўства прысвоены прадстаўнікам біялагічных навук.

Высокую ацэнку членаў Камітэта і вядучых спецыялістаў атрымаў цыкл прац па распрацоўцы і ўкараненню ў практыку сасудзістай хірургіі новых метадаў дыягностыкі і лячэння, якія прадстаўлены Інстытутам удасканалення ўрачоў. Адзначаны карэнныя змены ў арганізацыі і развіцці хірургіі сасудаў у рэспубліцы. Выдадзеная манаграфія па анеўрызме аорты з'яўляецца першай у сусветнай практыцы. Дадзены перадумовы ўкаранення ў шырокую практыку трансплантацыі артэрыі ў брушной хірургіі, а многія аперацыі ў гэтым напрамку здзейснены ўпершыню ў свеце.

Яшчэ адзін калектыў біёлагаў удастоены прэміі за цыкл прац па люмінесцэнцыі бялкоў і яе выкарыстанню ў навуковых даследаваннях і практыцы. Ён прадстаўлены Інстытутам фотабіялогіі Акадэміі навук Беларусі. Цыкл прац прысвечаны дэталёваму вывучэнню прыроды і механізмаў люмінесцэнцыі бялкоў, высвятленню інфармацыйных магчымасцей люмінесцэнтнага аналізу, а таксама выкарыстанню новага метаду для вырашэння навуковых пытанняў у біялогіі і практычных задач у медыцыне.

У выніку праведзеных даследаванняў прапанаваны флуарэсцэнтны метад ацэнкі структурнага стану бялкоў. Распрацаваны экспрэс-метад дыягностыкі злаякасных новаўтварэнняў па змяненню інтэнсіўнасці флуарэсцэнцыі сывараткі крыві хворых і шэраг іншых метадаў неразбуральнага кантролю біялагічных працэсаў у клетках і тканках.

У галіне тэхнікі прэміі прысуджаны двум аўтарскім калектывам: прадстаўлены Інстытутам фізікі цвёрдага цела і паўправаднікоў Акадэміі навук Беларусі, за цыкл прац па распрацоўцы навуковых асноў сінтэзу звышцвёрдых інструментальных матэрыялаў; прадстаўлены навукова-вытворчым аб'яднаннем "Інтэграл", за цыкл прац па стварэнню і прамысловай рэалізацыі высокаэфектыўнай сістэмнай тэхналогіі масавай вытворчасці звышвялікіх інтэгральных схем.

Аўтарамі першага цыкла прац паспяхова вырашана задача стварэння і ўкаранення новага класа высокаэфектыўных інструментальных матэрыялаў — полікрышталяў кубічнага бору (КНБ) і звышцвёрдых матэрыялаў на яго аснове, а таксама тэрмаўстойлівых полікрышталяў алмазу. Шэраг навуковых дасягненняў мае прыярытэт у параўнанні з вынікамі замежных даследчыкаў. Аб завершанасці і маштабнасці работы сведчыць эканамічны эфект ад укаранення яе вынікаў, які перавышае 50 млн. рублёў.

Другая прэмія прысуджана аўтарскаму калектыву, які распрацаваў метадалагічныя асновы комплекснай тэхналогіі праектавання і ўкаранення высокаэфектыўных тэхналогій масавай вытворчасці высакаякасных інтэгральных схем, заснаванай на шырокім выкарыстанні сістэмнага падыходу і аналізу, высокай алгарытмізацыі дзеянняў персаналу. Выкананы комплекс прац дазволіў беларускай мікраэлектроніцы дасягнуць міжнароднага ўзроўню. Спецыялісты адзначаюць, што НВА "Інтэграл" — адзінае буйное вытворчае аб'яднанне СНГ у галіне электроннай тэхнікі, якое распрацавала агульныя тэхналагічныя падыходы да праектавання і масавай вытворчасці высакаякасных сучасных звышвялікіх інтэгральных мікрасхем (ЗВІС). Гэта патрабавала распрацоўкі і стварэння прынцыпова новых для мікраэлектронікі нізкатэмпературных электрахімічных і іонна-фатонных тэхналогій, мадэлявання і аптымізацыі больш як 20 тэхналагічных працэсаў, мадыфікацый звыш 80 адзінак абсталявання, укаранення больш чым 200 тэхналагічных інструкцый, тыпаў спецыяльнай аснасткі і тэставых шаблонаў для рэалізацыі метадаў атэстацыі працэсаў і абсталявання. Сумарны эканамічны эфект ад іх укаранення ў галіне перавысіў 100 мільёнаў.

Выклікае спачуванне тое, што ў галіне гуманітарных навук не вызначаны прэміяй цыкл прац "Скарына і беларуская культура", прадстаўлены Інстытутам літаратуры імя Я.Купалы Акадэміі навук Беларусі. У гэтым цыкле — вынікі шматгадовых даследаванняў важных і актуальных праблем скарыназнаўства. Нягледзячы на адмоўнае галасаванне, на думку большасці членаў Камітэта, калі аўтары гэтай працы прымуць да ўвагі ўсе заўвагі і прапановы, якія паступілі ў ходзе абмеркавання, яна безумоўна можа прэтэндаваць на прысуджэнне Дзяржаўнай прэміі.

На атрыманне Дзяржаўнай прэміі былі вылучаны таксама два камплекты падручнікаў. Гэта — падручнікі "Беларуская мова" — для 2—4-х класаў школ з рускай мовай навучання; "Чарчэнне" — для сярэдняй школы і "Начартальная геаметрыя" — для студэнтаў педагагічных ВНУ. Калі да "Беларускай мовы" ў спецыялістаў і рэцэнзентаў быў шэраг прэтэнзій і крытычных заўваг, то падручнікі В.Н.Вінаградава заслужылі самую высокую адзнаку. Аднак да пачатку галасавання аднадушнага меркавання ў членаў Камітэта не склалася. У выніку для прысуджэння прэміі падручнікам "Чарчэнне" і "Начартальная геаметрыя" не хапіла толькі аднаго голасу.

На разгляд Камітэта быў пададзены шэраг іншых значных для рэспублікі прац. Але ў іх адзначаны недапрацоўкі. Спадзяёмся, што, прыняўшы да ўвагі вынікі абмеркавання прац і рэцэнзіі спецыялістаў, аўтары перапрацуюць іх і прадставяць нам у наступным годзе. Запрашаем усе вядучыя навуковыя і вытворчыя калектывы рэспублікі прыняць удзел у конкурсе на атрыманне Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь у 1994 годзе. Працы прымаюцца да 1 лютага 1994 года. Умовы конкурсу будуць апублікаваны пазней.

Л.М.СУШЧЭНЯ,
старшыня Камітэта па Дзяржаўных прэміях Рэспублікі Беларусь у галіне навукі і тэхнікі, акадэмік.

В.А.ГАЛОЎЧЫЦ,
адказны сакратар Камітэта, кандыдат біялагічных навук.

Праблемны ракурс

Справа майстра баіцца. Але выгадаваць майстра сёння так няпроста!

Радок аб вучобе ў Навагрудскім СПТВ-193 маюць у сваёй біяграфіі сотні і сотні калгасных спецыялістаў Гродзеншчыны. А ці лёгка сёння рыхтаваць класных вадзіцеляў, зваршчыкаў, слесараў, лабарантаў?

— Праблем хапае, — дзеліцца думкамі намеснік дырэктара па вучэбна-вытворчай рабоце Рыгор Поклад. — Галоўная з іх — недахоп грошай. Фінансаванне адстае ад росту цэн на ўсё неабходнае, самім зарабіць для навучэнцаў стала ўжо немагчымым. Раней прадпрыемствы дзяліліся з намі сякой-такой сыравінай, матэрыяламі, і групы зваршчыкаў выраблялі шмат чаго карыснага на продаж. А цяпер жа там усё ідзе на ўласную вытворчасць, абы не было прастояў. Сёй-той з хлопцаў прыходзіць на заняткі са сваімі электродамі, таму што майстар можа выдаць яму толькі тры штукі на сем гадзін работы. Але ёсць у нас такі чалавек — загадчык гаража Уладзімір Фёдаравіч Высоцкі, яго энтузіязм і заклапочанасць нас вельмі выручаюць. Чыста мужчынскім наша вучылішча не назавеш: нядаўна пачалі рыхтаваць повараў, а ў дзяўчат гэтая спецыяльнасць у вялікай пашане. Якасць навучання? Мяркуйце самі: 92 працэнты будучых вадзіцеляў здалі выпускны экзамен з першага заходу, а на абласных спаборніцтвах аратых наша каманда заняла другое месца.

❑ Прымерым робу зваршчыка...

❑ Практычныя заняткі ў трактарыстаў.

Сяргей ГРЫЦ.
Фота аўтара.

Экспресс-интервью

Владимир ЗАБЛОЦКИЙ:

"Ценовой беспредел будет длиться долго"

Цены растут, жизненный уровень людей падает. Это видно невооруженным глазом. Но не мы здесь в парламенте решаем вопросы ценообразования. Мы идем вслед за Россией. У нас нет самостоятельной политики. Есть только боязнь попасть в немилость к великому соседу. А он не сможет нам продавать нефть и газ по низкой цене. Хотим мы того или не хотим, цены все равно выведены на мировой уровень. Неразумное стремление следовать за Россией приведет к плачевным результатам.

У нас разная структура экономики. В России она сориентирована на сырьевые отрасли. Беларусь, как говорят, сборочный цех. Им есть на что опереться. Мы просто вынуждены идти своим путем, опираться на качество труда.

Предложения, которые исходят от БНФ, парламентским большинством отвергаются. Депутаты голосуют не за благоразумие, а исходя из политических соображений.

У меня есть желание как-то поправить экономическое положение, предложить широкий набор решений для правительства. Но мои предложения не доходят до руководства республики. А если и доходят, то не касаются главного. Например, разделение финансов бюджета и предприятий, дальнейшее обеспечение права собственности и самой собственности. Ни в коем случае нельзя узаконивать коллективную форму собственности.

Стабилизации цен в ближайшее время не будет. Да и откуда она появится? Ведь не создаются условия для производства. По-прежнему налоговая и бюджетная политика не корректируется. Поэтому неоткуда взять средства для новых технологий.

Я не вижу объективных причин, чтобы жизнь улучшилась.

Мы жывём на адной планеце

Дапамога патрабуе канкрэтнага адрасата

"Беларускія дзеці змогуць атрымліваць эфектыўную дапамогу толькі ў тым выпадку, калі яна будзе ісці па канкрэтнаму адрасу і кантраляваецца", — заявілі карэспандэнту Белінфарма прадстаўнікі нямецкай групы падтрымкі пасля знаходжання ў дзіцячых садах і бальніцах Мінска.

Арганізацыя, створаная ў нямецкім горадзе Хатынгене (зямля Паўночны Рэйн-Вестфалія) год назад, неаднаразова пастаўляла ў рэспубліку медыкаменты і абсталяванне, выконвала самыя розныя заяўкі ўрачоў дзіцячых бальніц, радавала маленькіх пацыентаў цацкамі. Аднак пазітыўных змяненняў, на думку Ханса-Вернера Мерса і Монікі Фрытц, у дзіцячых медыцынскіх установах сталіцы не адбываецца. Медыкаменты і абсталяванне, што прысылаліся ў Мінск нямецкай групай падтрымкі, не сталі эфектыўнай крыніцай аздараўлення дзіцячай медыцыны.

— Мы не маем намеру адмаўляцца ад далейшай дапамогі хворым дзецям, — сказаў Ханс-Вернер Мерс. — Але цяпер будзем працаваць інакш. Мы вырашылі знайсці нейкі маленькі правінцыяльны гарадок або вёску і дапамагаць ім наладжваць нармальны быт і медыцынскае абслугоўванне ў цяжкіх эканамічных умовах, якія склаліся ў вашай дзяржаве. Прасцей кажучы, мы хацелі б стаць апекунамі канкрэтных дзяцей і дарослых, каб бачыць вынікі нашай працы. Каб можна было смела сказаць усім членам арганізацыі, што нашы намаганні патрэбны людзям.

Аляксандр ЛЮШКЕВІЧ.

Дзяржава супраць асобы

Што ж вы нарабілі, міністры, калі ад вашых дзеянняў чалавеку хоць у пятлю лезь?

Віктар ХАРОШКА

На маладую, гадоў дваццаць пяць, жанчыну з двума маленькімі хлопчыкамі адразу звярнулі ўвагу, як толькі яна пераступіла парог магазіна. Непаседлівыя гарэзы паляцелі да паліц і прылаўкаў і кожны стаў патрабаваць пакупку. Аднаму спадабалася вялізная машына, што стаяла ў аддзеле цацак, другі круціўся каля аддзела, дзе вабілі да сябе цукеркі, жавальныя гумкі, шакаладкі. Разгубленая маці стала пасярод залы.

Але, паклікаўшы хлапчукоў, жанчына раптам заплакала. Зала разгубілася. І толькі дзеткі, вінавата спусціўшы вочкі долу, пайшлі да маці.

— Я ж вас прасіла, — узяла іх за рукі і павяла да выхаду.

Ніхто б і не зразумеў той роспачы, ад якой так зайшлося сэрца ў маці, каб не бабулька, што стрэлася сям'і ў праходзе.

— Ты што, Ганула? — стала яна на шляху жанчыны. — Супакойся. Зараз прыдумаем нешта.

Праз якую мінуту вакол бабулі сабраліся наведвальнікі магазіна.

— Трасца на іх, — моцна гучаў яе голас. — Сядзяць там у міністэрскіх крэслах, такія загады аддаюць, ад якіх чалавеку хоць у пятлю лезь.

І расказала пра нялёгкую долю Ганны.

Сямейнае жыццё ў яе не склалася. Пасля нараджэння двайнят, апанавала Ганну хвароба. Атрымала другую групу інваліднасці. Муж хутка сахаладнеў да яе, а потым і зусім заявіў: — Разыдземся мы, Ганна. Але не хвалюйся, на дзяцей аліменты прысылаць буду.

Першы перавод на тры з паловай тысячы рублёў, прыйшоў з Варкуты праз чатыры месяцы. Як ні цяжка было Ганне адной выхоўваць сыноў, старалася. Хаця якая там жытка ўтрох у наш час на такія грошы. Перабіваліся самым неабходным.

Але неўзабаве наступіў кастрычнік дзевяноста другога. І пахіснулася глеба пад нагамі Ганны. Пайшла на пошту за чарговым пераводам, а ёй у адказ:

— Аліментаў больш як тры тысячы у месяц не выдаём. Вось тэлеграма з Міністэрства сувязі. У вас жа цэтлік на тры з паловай тысячы рублёў. Адправім іх назад у Варкуту.

Так засталася Ганна з двума сваімі сынамі-трохгодкамі без рубля грошай. Колькі ні хадзіла на пошту, колькі ні ўгаворвала яе работнікаў, не дапамагло.

У той дзень, калі мы бачылі Ганну ў магазіне, пазычыла яна невялічкую суму ў суседзяў, хацела купіць хлеба і малака. Але дзеці сваімі паводзінамі (а як яшчэ павінны весці сябе яны!) развярэдзілі сэрца...

Са Светлагорска ў Мінск вяртаўся з жаданнем хутчэй дапамагчы Ганне. Збіраўся ісці ў міністэрства і прасіць аб нейкім для яе выключэнні. Але ход падзей прымусіў змяніць план дзеянняў.

Справа ў тым, што ў сваім горы Ганна засталася не адна. За тыдзень часу, што адсутнічаў у рэдакцыі, пошта прынесла дзесяткі лістоў з крыкам душы аб дапамозе. І ўсе яны з'явіліся пасля памянёнай тэлеграмы з Міністэрства сувязі.

Дык жа каб толькі скардзіліся на тое, што не выдаюць аліментаў.

З бабруйчанкай Анжэлікай Луканскай зусім нейкі цырк утварылі. Атрымала яна за чатыры месяцы адразу (мужу затрымлівалі зарплату) адным пераводам аліменты з Камчаткі — 13286 рублёў. За чэрвень, ліпень, жнівень і верасень, тыя месяцы, калі ў рэспубліцы на выдачу аліментаў і зарплаты з другіх краін СНД забароны не было. Думаеце нехта ўвайшоў у яе становішча? Калі б не так. Мала таго, што перавод адправілі назад, дык яшчэ вылічылі 10 працэнтаў з сумы за аказанне паслуг. Лічы з дзіцяці тыя 10 працэнтаў ўзялі.

Выпадак гэты таксама не адзінкавы.

І што ж у такім выпадку сказала наша Міністэрства сувязі?

Аказваецца, рашэнне аб абмежаванні выдачы паштовых пераводаў, зарплаты, аліментаў прадыктавана фінансавымі цяжкасцямі. Партнёры з Расіі, Украіны, Казахстана і іншых краін СНД не разлічыліся з Беларуссю па суме аплачаных пераводаў.

Але ці вінаваты ў гэтым Ганніны хлапчукі, і хіба яны павінны шукаць выхад, а не дзяржава і яе міністры?

P.S. Усведамляючы неардынарнасць сітуацыі, што склалася на пошце з разлікамі з кліентамі, мы звярнуліся за каментарыем да начальніка аддзела Міністэрства сувязі Валянціны Ігнатаўны Назаравай. Вось што яна, у прыватнасці, сказала:

— У сувязі з тым, што прыпыніліся ўзаемаразлікі краін СНД з Беларуссю за паштовыя паслугі, мы вымушаны былі пайсці на такі крок, як абмежаванне выдачы пераводаў, аліментаў і г.д. Як выхад са становішча нам прапаноўвалі ўзяць крэдыт у банку. Але пад 47 працэнтаў браць крэдыт для нас было б самагубствам. Не бярэ на сябе частку ўзаемаразлікаў і Нацыянальны банк Беларусі. Іх таксама зразумець можна, таму што гэты від паслуг не ўваходзіць у функцыі банка.

Зыходзячы са складанасці сітуацыі, мы ў тэрміновым парадку працуем над адкрыццём Сувязьбанка. Але адкрыць яго зможам не раней наступнага года.

Тым не менш хачу запэўніць грамадзян, што аліменты мы ўсё ж выплачваць будзем у поўным памеры. Для гэтага ёсць падставы. І перш за ўсё тое, што Расія абяцала ў самыя сціслыя тэрміны пагасіць частку доўгу. Вядуцца перамовы і з іншымі краінамі СНД.

Спадчына

Святы вечар, добры вечар...

Павел СТАСЕВІЧ

Эх, Каляды!.. Скінуць бы, здаецца, гадоў дваццаць з гакам — і назад, туды — у дзяцінства, у марозныя перадкалядныя вечары!..

Кажу "перадкалядныя", бо да самога свята трэба ж было яшчэ як след падрыхтавацца. І дарослым, і нам, хлапчукам. А мы з суседам Васілём Бабрыковічам штогод і спраўна "калядавалі". І таму:

Хлапцам прыелася вучэба:
Цяпер Калядак чакаць трэба,
І думка іх не тым занята,
Усё болей ходзіць каля свята...

І спраў у нас сапраўды многа. Па-першае, да свята трэба ж вывучыць новыя ці паўтарыць ужо вядомыя калядоўніцкія песні. Па-другое, саспявацца, каб не "рваць" мелодыю, не збівацца з рытму. Бо спявалі ж мы без усякага, як кажуць, акампанемента, браць трэба было толькі голасам, і голасам пранікнёным, з пачуццём.

Ну і, нарэшце, не грэх было загадзя правесці, як бы так мовіць, рэкагнасцыроўку на месцы: дамовіцца, па якой вуліцы, акрамя нашай, будзем калядаваць, пагаварыць з "канкурэнтамі", каб не вельмі залазілі ў нашу "зону" і г.д.

Апошняе рабілася з той нагоды, што ў нашым мнагалюдным Моталі і каляднікаў было многа, не хацелася замінаць адзін аднаму. Шмат, словам, спраў трэба было перарабіць да святых Каляд, каб сустрэць іх як след.

І вось нарэшце прыходзіў першы калядны дзень!.. Скажу шчыра: пачынаўся ён для мяне з адной невялікай і добрай зайздрасці. А справа ў тым, што па традыцыі першым у хату ў гэты ранак трэба каб прыйшоў мужчына. І хадзілі па хатах "поздароўляты" гаспадароў больш сталыя за нас хлопцы. Тут трэба было мець не толькі голас, але й пэўную смеласць, бо ўсё ж і спявалася, і гаварылася, і жадалася, гледзячы прама ў вочы людзям. Тут зманіць, сказаць нешта няшчыра было нельга. Затое і адорвалася ранішняе калядаванне адпаведна — толькі "белымі" капейкамі: ад дваццаткі і нават да рубля.

Але мы зайздрасцілі не грашам, а найперш — уменню больш дарослых хлопцаў так "поздароўляты" людзей, што ў хаце, здавалася, нават святлела ад добрых слоў, шчырых пажаданняў, абуджаных надзей. (Вельмі няпростая, скажу вам, навука. І, мне здаецца, амаль выбітая ў народзе за доўгія гады нацыянальнага забыцця. Хто мне не верыць — няхай паспрабуе шчыра, пранікнёна, не дзеля формы — "...и всего наилучшего" — павіншаваць з якім-небудзь святам хаця б сваіх добрых знаёмых. А што ж тады казаць пра незнаёмых людзей?..)

Вось чаму мы цанілі гэтую навуку. І стараліся вучыцца ёй сумленна — можа, і мы хутка так зможам? Хаця яшчэ ранавата, вось цераз год-другі...

Затое вечар быў наш!.. Весела смяецца ў марозным небе месяц, зіхацяць зоркі, рыпіць пад валёнкамі снег, адусюль нясецца пах каўбас і свежаніны, ярка-жоўтымі вачыма глядзяць на нас вокны хат... І сярод усяго гэтага — гукі песняў. О, на суседніх вуліцах ужо калядуюць! Пара і нам за добрую справу...

Ой, святэе народжэнне
Божого сына —
Породыла Ісуса Хрыста
Дева Марыя.
Породыўшы і сповыўшы —
Лэгла спочываць.
Прылэтілы тры ангелы
Хрыста доглядать...

Песня доўгая, з радасцю і жалем, яна на нашым палескім дыялекце і гучыць пранікнёна, неўпрыкметку ахоплівае нейкім непераказным пачуццём нашы хлапечыя сэрцы, і, здаецца, ужо не толькі нашы галасы выводзяць яе пад акном, але й уся істота...

...Ой, зацвыло ўсяке дрэво
Шэ й стары квіты.
Дывовалыс стары людэ
Шэ й малы діты...

Выходзіць гаспадар, "спасібочкае" за песню, дае нам наш калядны заробак. Гэта "жоўтыя" капейкі: звычайна "тройкі", "пятакі", а калі выпадзе "дзесятка" — гэта цэлае багацце!..

Але так — не ў кожнай хаце. У любой вёсцы ёсць людзі, якія і ў буднія дні, і ў святы жывуць неяк замкнёна, затоена ад людзей. Вось і хаты іхнія глядзяцца нават у калядную ноч неяк ваўкавата. Ды што зробіш, трэба ісці да ўсіх, бо надта ж прыказвала маці:"Да нэкого ж, сынок, нэ мынайте (не абмінайце), заходьтэ ў кожную хату..." І мы не мінаем. Але, адчуваючы, што вось тут усё роўна "адстукаюцца", г.зн. пастукаюць у акно, перабіваючы нашу песню, мы адразу пераходзім на гарэзлівы варыянт:

Колядын, колядын —
Я ў батька одын.
Мэнэ батько послаў,
Каб я грошы збыраў.
Вынось коўбасу,
А то хату рострасу!..

... Плыве над вёскаю марозная калядная ноч. Звініць песнямі, радаснымі галасамі і, здаецца, сама спявае — пра нешта добрае, чалавечае, святое...

І засынаеш ужо апоўначы, паклаўшы пад падушку калядны заробак — цэлую жменю сялянскіх медзякоў, стомлены і шчаслівы: добра пачаліся Каляды! А наперадзе ж яшчэ два тыдні свят!..

І яшчэ якіх свят! Праз тыдзень зноў збіралася калядная торбачка — прыходзіў "стары" Новы год, Шчодрык, Шчадруха. Да гэтых дзён і песні рыхтаваліся іншыя. Ды й плацілі каляднікам ужо не грашыма, а найбольш каўбасою, салам і г.д. І зноў плывуць над вёскаю песні, сярод іх і наша:

Шчодрый вэчур,
Добрый вэчур,
Добрым людзям —
На здороўе.
А ў полы-полы
Плужок плывэ,
А за тым плужком —
Ілля святая...
Ой, знаю-знаю —
Господар дома.
Сэдыть собі ў кунцы стола,
А на ёму — шуба-люба,
А ў тый шубы — калыточка,
А ў тый калытцы — тры ўрожаі.
Зароды, Божэ, жыто-пшэныцу,
А нам, дядечко, хоть поляндвыцу...

Ідуць, доўжацца аж да самага Крышчэння святыя калядныя дні і вечары. Святыя не таму, што царкоўныя, а таму, што нейкай спагадаю, святасцю і любасцю да ўсяго свайго, вясковага, народнага поўніліся людскія сэрцы, асабліва дзіцячыя.

Ды, на жаль, тыя святыя вечары калядавання хутка для нас скончыліся. Надта ж спяшаліся ў нашай краіне вывесці новую агульнасавецкую нацыю. І таму на наступны год перад Калядамі нашых бацькоў выклікалі ў школу і перадалі загад "зверху": "Каб ніхто з вучняў больш не калядаваў. Ды й вам, бацькі, трэба хутчэй забываць усякія старыя забабоны"...

З'явіліся на вуліцах і актывісты з чырвонымі павязкамі на рукавах...

Ды мы не здаваліся, употай калядаваць хадзілі. Але ўжо было нешта не тое, свята ў душы было быццам крадзенае, не сваё...

І зламалі-такі паступова дзіцячую волю і веру. Замест усяго гэтага адгрохалі на вёсцы Дом культуры, які ў калядныя вечары, на Вялікдзень, на Спаса грымеў шэйкам "назло рэлігіі" аж да ранку — гуляй, будучыя будаўнікі камунізму!

І будаўнікі загулялі. І ў нашай вёсцы, і ў суседніх. Ды так, што ніхто дагэтуль не ведае, як і чым іх утаймаваць.

Ды, здаецца, праходзіць спусташальная бура адрачэння ад сваіх каранёў. Нарэшце пазначылі Каляды святым днём, адраджаем забытыя свае традыцыі.

І добра, што скіравалі нарэшце ў гэты бок. Бо ісці прыйдзецца доўга. Многае страчана назаўсёды. І яго не вернеш нават выдатным веданнем мовы — нацыянальнае ў нашых сэрцах закладваецца змалку, потым навучыць яму цяжка, гэта трэба адчуць у дзяцінстве. У тую пару зярняты Бацькаўшчыны прымаюцца найлепей і назаўсёды. Вось і я, вучаны ўжо жыццём скептычны рэаліст, многае з таго, дзіцячага, успомніў.

І многае яшчэ ўспомню. Таму што такое не забываецца. І пры гэтым зусім не баюся паказацца ідэалістам у наскрозь матэрыяльны і дэфіцытны наш час. Не, справа тут у іншым. Тыя далёкія калядныя вечары жывуць і жыць будуць тым, што нараджалі ў кожным з нас такое пачуццё, калі, як сказаў паэт, "не злічыць у небе ясных зорак, не злічыць у сэрцы светлых дум..."

Свята было на душы. Святы вечар.

А без такога пачуцця — ці ж людзі мы?..

Народная газета

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб пенсіённым забеспячэнні ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў

У адпаведнасці з агульнымі прынцыпамі пенсіённага забеспячэння, змешчанымі ў Законе Рэспублікі Беларусь “Аб пенсіённым забеспячэнні”, і з улікам асаблівасцей ваеннай службы і службы ў органах унутраных спраў гэты Закон вызначае ўмовы, нормы і парадак пенсіённага забеспячэння на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь ваеннаслужачых Узброеных Сіл, унутраных пагранічных войск і часцей Грамадзянскай абароны, Камітэта дзяржаўнай бяспекі і іншых воінскіх фарміраванняў, якія ствараюцца ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, а таксама сем'яў гэтых ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу.

Прадугледжаныя гэтым Законам умовы, нормы і парадак пенсіённага забеспячэння распаўсюджваюцца таксама на ваеннаслужачых Узброеных Сіл, унутраных, пагранічных, чыгуначных войск, Камітэта дзяржаўнай бяспекі і іншых воінскіх фарміраванняў, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў былога Саюза ССР, Садружнасці Незалежных Дзяржаў і членаў іх сем'яў, якія пражываюць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ I. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Віды пенсіённага забеспячэння

Асобы афіцэрскага складу, прапаршчыкі, мічманы і ваеннаслужачыя, якія праходзяць службу па кантракту, асобы начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў пры наяўнасці ўстаноўленай гэтым Законам выслугі гадоў на ваеннай службе і на службе ў органах унутраных спраў маюць права на пажыццёвую пенсію за выслугу гадоў.

Ваеннаслужачыя, асобы начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, якія сталі інвалідамі пры ўмовах, прадугледжаных гэтым Законам, набываюць права на пенсію па інваліднасці.

У выпадку гібелі або смерці ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў іх сем'і маюць права на пенсію з выпадку страты карміцеля.

Артыкул 2. Умовы пенсіённага забеспячэння

Ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, якія маюць права на пенсіённае забеспячэнне, пенсіі ў адпаведнасці з гэтым Законам прызначаюцца і выплачваюцца пасля звальнення са службы.

Ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў пенсіі па інваліднасці, а іх сем'ям пенсіі з выпадку страты карміцеля прызначаюцца незалежна ад працягласці службы.

Артыкул 3. Асобы, якія маюць права на пенсіі нараўне з ваеннаслужачымі тэрміновай службы і іх сем'ямі

Умовы, нормы і парадак пенсіённага забеспячэння, устаноўленыя гэтым Законам для ваеннаслужачых тэрміновай службы і іх сем'яў, адпаведна адносяцца таксама (калі не агаворана іншае) да:

а) партызан і іх сем'яў (акрамя ўказаных у артыкуле 4 гэтага Закона);

б) рабочых і служачых адпаведных катэгорый, што вызначаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, якія працавалі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны ў раёнах ваенных дзеянняў (на прыфрантавых участках чыгунак, на збудаванні абарончых рубяжоў, ваенна-марскіх баз, аэрадромаў і іншае), і іх сем'яў;

в) грамадзян, якія знаходзіліся ў складзе знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, і іх сем'яў;

г) ваеннаабавязаных, прызваных на вучэбныя, спецыяльныя або паверачныя зборы, і іх сем'яў;

д) работнікаў ваенізаванай аховы, якія не падлягаюць дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню, асоб малодшага начальніцкага і радавога складу службы спецыяльнай сувязі Міністэрства сувязі былога СССР і іх сем'яў.

Артыкул 4. Асобы, якія маюць права на пенсіі нараўне з афіцэрскім складам, ваеннаслужачымі, што праходзяць службу па кантракту, і іх сем'ямі

На падставах, устаноўленых гэтым Законам для асоб афіцэрскага складу і іх сем'яў, ажыццяўляецца таксама пенсіённае забеспячэнне асоб, якія займалі камандныя пасады, адпаведныя пасадам афіцэрскага складу, у партызанскіх атрадах і злучэннях, і іх сем'яў.

На падставах, устаноўленых гэтым Законам для ваеннаслужачых, якія праходзяць службу па кантракту, і іх сем'яў, ажыццяўляецца таксама пенсіённае забеспячэнне жанчын, прынятых у добраахвотным парадку на абавязковую ваенную службу на пасады салдат, матросаў, сяржантаў і старшын, і іх сем'яў.

Артыкул 5. Пенсіённае забеспячэнне ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў іншых дзяржаў і іх сем'яў

Пенсіённае забеспячэнне ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў дзяржаў, з якімі Рэспублікай Беларусь заключаны дагаворы (пагадненні) аб сацыяльным забеспячэнні, а таксама сем'яў указаных катэгорый ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу ажыццяўляецца ў парадку, прадугледжаным гэтымі дагаворамі (пагадненнямі).

Артыкул 6. Пенсіі асобам, пацярпеўшым ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС

Пенсіённае забеспячэнне ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, якія ўдзельнічалі ў ліквідацыі вынікаў або пацярпелі ад чарнобыльскай катастрофы або аварый на іншых атамных аб'ектах грамадзянскага ці ваеннага прызначэння, або ў выніку выпрабаванняў, вучэнняў і іншых работ, звязаных з любымі відамі ядзерных установак, і членам сем'яў гэтых ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў ажыццяўляецца з улікам умоў і норм, прадугледжаных Законам Рэспублікі Беларусь “Аб сацыяльнай абароне грамадзян, пацярпеўшых ад катастрофы на Чарнобыльской АЭС”.

Артыкул 7. Прызначэнне пенсій ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'ям на падставах, устаноўленых Законам Рэспублікі Беларусь “Аб пенсіённым забеспячэнні”

Асобам афіцэрскага складу, прапаршчыкам, мічманам і ваеннаслужачым, якія праходзяць службу па кантракту, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'ям могуць (па іх жаданню) прызначацца пенсіі на ўмовах і па нормах, устаноўленых Законам Рэспублікі Беларусь “Аб пенсіённым забеспячэнні”. Пры гэтым нараўне з заработнай платай пры вылічэнні ім пенсій улічваюцца ўсе віды грашовага забеспячэння, якое атрымліваецца гэтымі ваеннаслужачымі, асобамі начальніцкага і радавога складу перад звальненнем са службы.

Артыкул 8. Пенсіі сем'ям памёршых пенсіянераў

Сем'і памёршых пенсіянераў з ліку ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў маюць права на пенсію з выпадку страты карміцеля на агульных падставах з сем'ямі ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў.

Артыкул 9. Права выбару пенсіі

Ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'ям, якія маюць адначасова права на розныя дзяржаўныя пенсіі, прызначаецца адна пенсія па іх выбару.

Артыкул 10. Сродкі на выплату пенсій. Вызваленне пенсій ад падаткаў

Выплата пенсій асобам афіцэрскага складу, прапаршчыкам, мічманам, ваеннаслужачым, якія праходзяць службу па кантракту, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'ям забяспечваецца дзяржавай за кошт сродкаў дзяржаўнага бюджэту Рэспублікі Беларусь, а ваеннаслужачым тэрміновай службы і іх сем'ям — за кошт сродкаў фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Рэспублікі Беларусь. Пенсіі, прызначаныя ў адпаведнасці з гэтым Законам, не падлягаюць абкладанню падаткамі.

Артыкул 11. Выплата дапамог

Ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, якія звальняюцца са службы, сем'ям адпаведных катэгорый ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і пенсіянераў з ліку ваеннаслужачых і асоб начальніцкага і радавога складу, страціўшым карміцеля, выплачваюцца дапамогі ў парадку і памерах, якія вызначаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 12. Органы, якія ажыццяўляюць пенсіённае забеспячэнне

Пенсіённае забеспячэнне ваеннаслужачых тэрміновай службы і іх сем'яў у адпаведнасці з гэтым Законам ажыццяўляецца органамі сацыяльнага забеспячэння. У такім жа парадку ажыццяўляецца пенсіённае забеспячэнне асоб афіцэрскага складу, прапаршчыкаў, мічманаў і ваеннаслужачых, якія праходзяць службу па кантракту, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'яў пры прызначэнні ім пенсій на ўмовах і па нормах, устаноўленых Законам Рэспублікі Беларусь “Аб пенсіённым забеспячэнні” (артыкул 7 і частка першая артыкула 25 гэтага Закона).

Пенсіённае забеспячэнне асоб афіцэрскага складу, прапаршчыкаў, мічманаў і ваеннаслужачых, якія праходзяць службу па кантракту, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'яў па гэтаму Закону ажыццяўляецца Міністэрствам абароны Рэспублікі Беларусь, Міністэрствам унутраных спраў Рэспублікі Беларусь і Камітэтам дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь у парадку, які вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Прымяняльна да парадку, прадугледжанага гэтым артыкулам, ажыццяўляецца пенсіённае забеспячэнне таксама адпаведных катэгорый ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў былога Саюза ССР, іншых дзяржаў і іх сем'яў.

Артыкул 13. Пытанні, якія адносяцца да ведання Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

Да ведання Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь акрамя пытанняў, прадугледжаных у гэтым Законе, адносяцца таксама пытанні, звязаныя з парадкам прызначэння і выплаты пенсій, вызначэннем асаблівасцей вылічэння выслугі гадоў асобных катэгорый ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, з захаваннем гарантый, прадугледжаных гэтым Законам.

РАЗДЗЕЛ II. ПЕНСІІ ЗА ВЫСЛУГУ ГАДОЎ

Артыкул 14. Умовы прызначэння пенсій

Права на пенсію за выслугу гадоў маюць:

а) асобы афіцэрскага складу, прапаршчыкі, мічманы і ваеннаслужачыя, якія праходзяць службу па кантракту, асобы начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, якія маюць на дзень звальнення са службы выслугу на ваеннай службе або на службе ў органах унутраных спраў 20 гадоў і больш;

б) асобы афіцэрскага складу і асобы сярэдняга, старшага і вышэйшага начальніцкага складу органаў унутраных спраў, звольненыя са службы па ўзросту, хваробе, скарачэнню штатаў або абмежаванаму стану здароўя і дасягнуўшыя на дзень звальнення 45-гадовага ўзросту, маючыя агульны працоўны стаж 25 каляндарных гадоў і больш, з якіх не менш 12 гадоў 6 месяцаў складае ваенная служба і служба ў органах унутраных спраў.

Артыкул 15. Размеры пенсій

Пенсіі за выслугу гадоў прызначаюцца ў наступных размерах:

а) асобам афіцэрскага складу, прапаршчыкам, мічманам і ваеннаслужачым, якія праходзяць службу па кантракту, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, якія маюць выслугу 20 гадоў і больш (пункт “а” артыкула 14): за выслугу 20 гадоў — 50 працэнтаў, а звольненым у адстаўку па ўзросту або хваробе — 60 працэнтаў адпаведных сум грашовага забеспячэння (артыкул 42): за кожны год выслугі звыш 20 гадоў — 3 працэнты адпаведных сум грашовага забеспячэння, але ўсяго не больш 75 працэнтаў гэтых сум;

б) асобам афіцэрскага складу і асобам сярэдняга, старшага і вышэйшага начальніцкага складу органаў унутраных спраў, якія маюць агульны працоўны стаж 25 каляндарных гадоў і больш, з якіх не менш 12 гадоў 6 месяцаў складае ваенная служба або служба ў органах унутраных спраў (пункт “б” артыкула 14), за агульны працоўны стаж 25 гадоў — 50 працэнтаў і за кожны год стажу звыш 25 гадоў — 1 працэнт адпаведных сум грашовага забеспячэння (артыкул 42);

в) асобам, указаным у пунктах “а” і “б” гэтага артыкула, размер вылічэння пенсіі за выслугу гадоў павялічваецца: тым, хто ўдзельнічаў у ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС у перыяд з 26 красавіка па 31 мая 1986 года — на 15 працэнтаў; з 1 чэрвеня па 31 снежня 1986 года — на 10 працэнтаў; у 1987 — 1989 гадах не менш 20 сутак, а таксама праслужыў у зонах першачарговага адсялення і наступнага адсялення не менш трох гадоў — на 5 працэнтаў;

г) пенсіянерам з ліку асоб афіцэрскага складу, прапаршчыкаў, мічманаў, ваеннаслужачых, якія праходзяць службу па кантракту, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, якія дасягнулі пенсіённага ўзросту, што дае права на атрыманне пенсіі па ўзросту (мужчыны — 60 гадоў, жанчыны — 55 гадоў), і атрымліваюць пенсію за выслугу гадоў, якія працавалі пасля звальнення з ваеннай службы на прадпрыемствах, у арганізацыях, ва ўстановах народнай гаспадаркі, за кожны год працоўнага стажу (з моманту звальнення да дня дасягнення пенсіённага ўзросту) — 1 працэнт грашовага забеспячэння (артыкул 42), але ўсяго не больш 75 працэнтаў адпаведных сум грашовага забеспячэння.

Артыкул 16. Мінімальны размер пенсій

Пенсіі за выслугу гадоў, якія прызначаюцца ў адпаведнасці з гэтым Законам, не могуць быць ніжэй 150 працэнтаў устаноўленага заканадаўствам мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту.

Артыкул 17. Надбаўкі да пенсіі за выслугу гадоў

Да пенсіі за выслугу гадоў, якая прызначаецца асобам афіцэрскага складу, прапаршчыкам, мічманам і ваеннаслужачым, якія праходзяць службу па кантракту, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў (у тым ліку да вылічанай у мінімальным размеры), налічваюцца надбаўкі на догляд:

інвалідам I групы — 100 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросту;

пенсіянерам, дасягнуўшым 80-гадовага ўзросту, а таксама іншым адзінокім пенсіянерам, якія маюць патрэбу па заключэнню медыка-рэабілітацыйных экспертных камісій або ўрачэбнакансультацыйных камісій у пастаяннай пабочнай дапамозе, — 50 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросту.

Пры наяўнасці права на надбаўку на догляд на розных падставах, прадугледжаных у гэтым артыкуле, надбаўка налічваецца па адной з указаных падстаў.

Артыкул 18. Вылічэнне выслугі гадоў на пенсію

Парадак вылічэння выслугі гадоў для прызначэння пенсій у адпаведнасці з пунктам “а” артыкула 14 гэтага Закона афіцэрам, прапаршчыкам, мічманам і ваеннаслужачым, якія праходзяць службу па кантракту, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь з захаваннем наступнага:

а) у выслугу гадоў для прызначэння пенсій залічваюцца абавязковая ваенная служба, служба ў органах унутраных спраў на пасадах начальніцкага і радавога складу, служба ў партызанскіх атрадах і злучэннях, час работы ў грамадзянскіх міністэрствах, ведамствах, установах і арганізацыях з пакіданнем на абавязковай ваеннай службе або ў кадрах органаў унутраных спраў, час знаходжання ў палоне, калі паланенне не было добраахвотным і ваеннаслужачы, знаходзячыся ў палоне, не ўчыніў злачынства супраць Радзімы, час утрымання пад вартай і адбывання пакарання ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, неабгрунтавана прыцягнутых да крымінальнай адказнасці або рэпрэсіраваных і ў далейшым рэабілітаваных;

б) перыяды праходжання службы пры асаблівых абставінах (пры вядзенні баявых дзеянняў і ў іншых экстрэмальных сітуацыях, на лётнай рабоце, на падводных лодках, ва ўмовах павышанай радыяцыі, у паветрана-дэсантных войсках, у аддаленых раёнах і мясцовасцях з неспрыяльнымі ўмовамі, пры выкананні спецыяльных заданняў і іншае) залічваюцца ў выслугу гадоў для прызначэння пенсій на адпаведных ільготных умовах. Пры гэтым перыяды службы пры асаблівых абставінах да ўвядзення ў дзеянне гэтага Закона залічваюцца ў выслугу гадоў на адпаведных ільготных умовах, устаноўленых заканадаўствам былога Саюза ССР;

в) нараўне са службай у воінскіх фарміраваннях і органах унутраных спраў Рэспублікі Беларусь у выслугу гадоў для прызначэння пенсій залічваецца таксама служба (у тым ліку на адпаведных ільготных умовах) у воінскіх фарміраваннях і органах унутраных спраў былога Саюза ССР і дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў;

г) пры вылічэнні выслугі гадоў для прызначэння пенсій адпаведным катэгорыям ваеннаслужачых, якія праходзілі службу за межамі Рэспублікі Беларусь на тэрыторыі іншых дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў, нараўне з ільготнымі ўмовамі залічэння службы ў выслугу гадоў на пенсію, устаноўленымі заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, прымяняюцца таксама льготныя ўмовы залічэння ў выслугу гадоў іх службы за мяжой у аддаленых, высакагорных мясцовасцях і мясцовасцях з неспрыяльнымі ўмовамі, устаноўленыя заканадаўствам дзяржаў, на тэрыторыі якіх яны праходзілі службу;

д) выслуга гадоў для прызначэння пенсій, вылічаная ў адпаведнасці з заканадаўствам, якое дзейнічала раней, з увядзеннем у дзеянне гэтага Закона і ў далейшым пры аднаўленні выплаты пенсіі пераразліку ў бок змяншэння не падлягае.

РАЗДЗЕЛ III. ПЕНСІІ ПА ІНВАЛІДНАСЦІ

Артыкул 19. Умовы прызначэння пенсій

Пенсіі па інваліднасці прызначаюцца ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, якія сталі інвалідамі, калі інваліднасць наступіла ў перыяд праходжання імі службы ці не пазней трох месяцаў пасля звальнення са службы або калі інваліднасць наступіла пазней гэтага тэрміну, але з прычыны ранення, кантузіі, калецтва або захворвання, што мелі месца ў перыяд праходжання службы.

Артыкул 20. Устанаўленне інваліднасці

Групы і прычыны інваліднасці, а таксама час яе наступлення ўстанаўліваюцца медыка-рэабілітацыйнымі экспертнымі камісіямі, што дзейнічаюць на падставе Палажэння аб іх, якое зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

У залежнасці ад ступені страты працаздольнасці інваліды падраздзяляюцца на тры групы.

Артыкул 21. Прычыны інваліднасці

У залежнасці ад прычыны інваліднасці інваліды з ліку ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў падраздзяляюцца на наступныя катэгорыі:

а) інваліды вайны (інваліды з прычыны ваеннай траўмы) — пры наступленні інваліднасці з прычыны ранення, кантузіі або калецтва, атрыманых пры абароне краіны або пры выкананні іншых абавязкаў ваеннай службы (службовых абавязкаў), або захворвання, непасрэдна звязанага са спецыфікай нясення ваеннай службы (па пераліку, што зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь) або са знаходжаннем на фронце, а таксама пры выкананні воінскага і службовага абавязку за мяжой у перыяд лакальных войнаў і канфліктаў. Да ліку інвалідаў вайны адносяцца таксама былыя ваеннаслужачыя, якія сталі інвалідамі з прычыны ранення, кантузіі, калецтва або захворвання, што мелі месца ў час знаходжання іх у палоне (пры захаванні ўмовы, ўказанай у пункце “а” артыкула 18);

б) іншыя інваліды з ліку ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў (інваліды з прычыны захворвання, атрыманага ў перыяд ваеннай службы) — пры наступленні інваліднасці з прычыны калецтва, атрыманага ў выніку няшчаснага выпадку, не звязанага з выкананнем абавязкаў ваеннай службы (службовых абавязкаў), або захворвання, не звязанага са знаходжаннем на фронце або выкананнем воінскага і службовага абавязку за мяжой у перыяд лакальных войнаў і канфліктаў.

Артыкул 22. Размеры пенсій

Пенсіі па інваліднасці ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў прызначаюцца ў наступных размерах:

інвалідам I групы — 75 працэнтаў, інвалідам II групы — 65 працэнтаў, інвалідам III групы — 40 працэнтаў заработку (сумы грашовага забеспячэння (артыкул 42).

Артыкул 23. Мінімальныя размеры пенсій

Мінімальныя размеры пенсій па інваліднасці ўстанаўліваюцца:

інвалідам з ліку салдат і матросаў тэрміновай службы I і II груп — у размеры 100 працэнтаў, III групы — 50 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту;

інвалідам з ліку сяржантаў, старшын, яфрэйтараў і старшых матросаў тэрміновай службы — у размеры 110 працэнтаў, інвалідам з ліку прапаршчыкаў, мічманаў і ваеннаслужачых, якія праходзяць службу па кантракту, асоб малодшага начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў — 120 працэнтаў, а інвалідам з ліку афіцэрскага складу і асоб начальніцкага складу (акрамя малодшага) органаў унутраных спраў — 130 працэнтаў адпаведных мінімальных размераў пенсій, прадугледжаных гэтым артыкулам для інвалідаў з ліку салдат і матросаў тэрміновай службы.

Артыкул 24. Надбаўкі да пенсіі па інваліднасці

Да пенсіі па інваліднасці ўстанаўліваецца надбаўка на догляд:

інвалідам I групы — 100 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту;

іншым адзінокім інвалідам, якія маюць патрэбу па заключэнню медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіі або ўрачэбна-кансультацыйнай камісіі ў пастаяннай пабочнай дапамозе, а таксама інвалідам, якія дасягнулі 80-гадовага ўзросту, — 50 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту.

Пры наяўнасці права на надбаўку на догляд на розных падставах, прадугледжаных у гэтым артыкуле, надбаўка налічваецца па адной з указаных падстаў.

Артыкул 25. Прызначэнне пенсіі па інваліднасці ў размеры пенсій па ўзросту або за выслугу гадоў

Інвалідам I і II груп з ліку ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, якія маюць працоўны стаж, неабходны для прызначэння пенсіі па ўзросту, устаноўлены Законам Рэспублікі Беларусь “Аб пенсіённым забеспячэнні” (у тым ліку на льготных умовах), пенсія па інваліднасці можа прызначацца ў размеры пенсіі па ўзросту, прадугледжанай гэтым Законам пры адпаведным стажы работы.

Пры наяўнасці ў інвалідаў I і II груп з ліку асоб афіцэрскага складу, прапаршчыкаў, мічманаў і ваеннаслужачых, якія праходзяць службу па кантракту, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў выслугі, неабходнай для прызначэння пенсіі за выслугу гадоў (пункт “а” артыкула 14), пенсія па інваліднасці можа прызначацца ім у размеры пенсіі за выслугу гадоў пры адпаведнай выслузе.

Артыкул 26. Тэрміны прызначэння і выплаты пенсіі па інваліднасці

Пенсія па інваліднасці ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў прызначаецца на ўвесь час інваліднасці, устаноўленай медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіяй, а інвалідам — мужчынам старэйшым за 55 гадоў і жанчынам старэйшым за 50 гадоў — пажыццёва з пераглядамі гэтых інвалідаў толькі па іх заяве.

У выпадку прызнання пенсіянера, які не дасягнуў указанага ў гэтым артыкуле ўзросту, працаздольным пенсія выплачваецца яму да канца месяца, у якім ён прызнаны працаздольным, але не далей чым да дня, па які ўстаноўлена інваліднасць.

Артыкул 27. Пераразлік пенсіі пры змяненні групы інваліднасці

Са змяненнем групы інваліднасці, якое адбылося пасля прызначэння пенсіі, адпаведна змяняецца і размер пенсіі, прызначанай у адпаведнасці з гэтым Законам.

Артыкул 28. Умовы аднаўлення выплаты пенсіі пры перапынках у інваліднасці

Пры пропуску інвалідам з ліку ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў тэрміну пераагляду ў медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіі выплата яму пенсіі прыпыняецца, а ў выпадку прызнання яго зноў інвалідам — аднаўляецца з дня прыпынення, але не больш чым за адзін месяц да дня пераагляду.

У выпадку пропуску інвалідам тэрміну пераагляду па ўважлівай прычыне выплата яму пенсіі праводзіцца з дня прыпынення выплаты да дня пераагляду, але не больш чым за 3 гады, калі медыка-рэабілітацыйная экспертная камісія прызнае яго за гэты перыяд інвалідам. Пры гэтым калі пры пераглядзе інвалід пераведзены ў іншую групу інваліднасці (больш высокую або больш нізкую), то пенсія за ўказаны час выплачваецца па ранейшай групе.

РАЗДЗЕЛ IV. ПЕНСІІ З ВЫПАДКУ СТРАТЫ КАРМІЦЕЛЯ

Артыкул 29. Умовы прызначэння пенсій

Пенсіі з выпадку страты карміцеля сем'ям ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў прызначаюцца, калі карміцель памёр у перыяд праходжання службы, або не пазней трох месяцаў з дня звальнення са службы, ці пазней гэтага тэрміну, але з прычыны ранення, кантузіі, калецтва або захворвання, што мелі месца ў перыяд праходжання службы, а сем'ям пенсіянераў з ліку гэтых ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу — калі карміцель памёр у перыяд атрымання пенсіі або не пазней 5 гадоў пасля спынення выплаты пенсіі. Пры гэтым сем'і ўказаных ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, памёршых у час знаходжання ў палоне (пры захаванні ўмовы, указанай у пункце “а” артыкула 18), і сем'і гэтых асоб, прапаўшых без вестак у перыяд ваенных дзеянняў, прыраўноўваюцца да сем'яў загінуўшых на фронце.

Артыкул 30. Члены сям'і, якія маюць права на пенсію

Права на пенсію з выпадку страты карміцеля маюць непрацаздольныя члены сям'і памёршых (загінуўшых) ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, якія знаходзіліся на іх утрыманні (артыкул 32).

Незалежна ад знаходжання на ўтрыманні карміцеля пенсія прызначаецца: непрацаздольным дзецям; непрацаздольным бацькам і мужу (жонцы), калі яны пасля смерці карміцеля страцілі крыніцу сродкаў да існавання; непрацаздольным бацькам і мужу (жонцы) ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу, памёршых у выніку прычын, указаных у пункце “а” артыкула 21 гэтага Закона; мужу (жонцы), аднаму з бацькоў або іншаму члену сям'і, указаным у пункце “в” часткі трэцяй гэтага артыкула.

Пры вызначэнні права на пенсію непрацаздольнымі членамі сям'і лічацца:

а) дзеці (у тым ліку ўсыноўленыя, пасынкі і падчарыцы), браты, сёстры і ўнукі, якія не дасягнулі 18 гадоў або старэйшыя за гэты ўзрост, калі яны сталі інвалідамі да дасягнення 18 гадоў, а тыя, хто праходзіць навучанне ў вочных навучальных установах (акрамя навучальных устаноў, навучэнцы якіх лічацца знаходзячыміся на абавязковай ваеннай службе або на службе ў органах унутраных спраў) — да заканчэння гэтых навучальных устаноў, але не далей чым да дасягнення імі 23-гадовага ўзросту. Пры гэтым браты, сёстры і ўнукі права на пенсію маюць, калі ў іх няма працаздольных бацькоў, а пасынак і падчарыца — калі яны не атрымлівалі аліментаў ад бацькоў;

б) бацька, маці (усынавіцелі), муж і жонка, калі яны дасягнулі пенсіённага ўзросту (мужчыны — 60 гадоў, жанчыны — 55 гадоў) ці з'яўляюцца інвалідамі;

в) муж (жонка) або адзін з бацькоў ці дзед, бабка, брат або сястра незалежна ад узросту і працаздольнасці, калі ён (яна) заняты доглядам за дзецьмі, братамі, сёстрамі або ўнукамі памёршага карміцеля, якія не дасягнулі 8-гадовага ўзросту, і не працуе (з улікам часткі першай артыкула 31);

г) дзед і бабка — пры адсутнасці асоб, якія па закону абавязаны іх утрымліваць;

д) айчым, мачаха, калі яны дасягнулі пенсіённага ўзросту (мужчыны — 60 гадоў, жанчыны — 55 гадоў) або з'яўляюцца інвалідамі, — пры ўмове, калі выхоўвалі або ўтрымлівалі памёршага пасынка або падчарыцу не менш 5 гадоў.

Усе правілы гэтага Закона, якія датычацца сем'яў памёршых, адпаведна распаўсюджваюцца і на сем'і адсутных без вестак, калі адсутнасць без вестак карміцеля засведчана ва ўстаноўленым парадку.

Артыкул 31. Права на пенсію на льготных умовах

Жонкі ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, загінуўшых пры выкананні абавязкаў ваеннай службы або памёршых у выніку прычын, указаных у пункце “а” артыкула 21 гэтага Закона, занятыя доглядам за дзецьмі загінуўшых (памёршых), якія не дасягнулі 8-гадовага ўзросту, маюць права на пенсію з выпадку страты карміцеля незалежна ад узросту і працаздольнасці і незалежна ад таго, працуе жонка ці не.

Мацерам і не ўступіўшым у другі шлюб жонкам ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, загінуўшых (памёршых) з прычыны ранення, кантузіі, калецтва або захворвання, атрыманых пры выкананні воінскага і службовага абавязку за мяжой у перыяд лакальных войнаў і канфліктаў, пенсія з выпадку страты карміцеля прызначаецца па дасягненні імі 50-гадовага ўзросту.

Артыкул 32. Члены сям'і, якія лічацца ўтрыманцамі

Члены сям'і памёршага лічацца знаходзіўшыміся на яго ўтрыманні, калі яны былі на яго поўным утрыманні або атрымлівалі ад яго дапамогу, якая была для іх пастаяннай і асноўнай крыніцай сродкаў да існавання.

Члены сям'і памёршага, якія знаходзіліся на яго ўтрыманні і самі атрымлівалі якую-небудзь пенсію, маюць права перайсці на новую пенсію.

Артыкул 33. Выплата пенсіі з выпадку страты карміцеля дзецям, якія знаходзяцца на поўным дзяржаўным забеспячэнні

Дзецям, якія страцілі абодвух бацькоў (круглым сіротам), а таксама дзецям памёршай адзінокай маці ў перыяд знаходжання іх на поўным дзяржаўным утрыманні выплачваецца 50 працэнтаў пенсіі, а іншым дзецям, якія знаходзяцца на поўным дзяржаўным забеспячэнні, — 25 працэнтаў пенсіі.

Артыкул 34. Захаванне пенсіі пры ўступленні ў новы шлюб

Пенсія з выпадку страты карміцеля, прызначаная непрацаздольнаму мужу (жонцы) (пункт “б” часткі трэцяй артыкула 30), захоўваецца таксама і пры ўступленні пенсіянера ў новы шлюб.

Артыкул 35. Права на пенсію ўсыноўленых

Непаўналетнія, якія маюць права на пенсію з выпадку страты карміцеля, захоўваюць гэта права таксама і пры іх усынаўленні.

Артыкул 36. Размеры пенсій

Пенсіі з выпадку страты карміцеля прызначаюцца ў наступных размерах:

а) сем'ям ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, загінуўшых пры выкананні абавязкаў ваеннай службы або памёршых у выніку прычын, указаных у пункце “а” артыкула 21 гэтага Закона, — 40 працэнтаў заработку карміцеля на кожнага непрацаздольнага члена сям'і. У такім жа размеры прызначаюцца пенсіі незалежна ад прычыны смерці карміцеля сем'ям памёршых пенсіянераў, якія з'яўляліся на дзень смерці інвалідамі вайны (пункт “а” артыкула 21), і на дзяцей, што страцілі абодвух бацькоў (круглых сірот), або дзецям памёршай адзінокай маці;

б) сем'ям ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, памёршых у выніку прычын, указаных у пункце “б” артыкула 21 гэтага Закона, — 30 працэнтаў заработку карміцеля на кожнага непрацаздольнага члена сям'і.

Артыкул 37. Мінімальныя размеры пенсій

Пенсіі з выпадку страты карміцеля, якія прызначаюцца сем'ям ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, у разліку на кожнага непрацаздольнага члена сям'і не могуць быць ніжэй:

а) пры вылічэнні пенсій у адпаведнасці з пунктам “а” артыкула 36 гэтага Закона: для сем'яў салдат і матросаў тэрміновай службы —120 працэнтаў, для сем'яў сяржантаў, старшын, яфрэйтараў і старшых матросаў тэрміновай службы — 130 працэнтаў, для сем'яў прапаршчыкаў, мічманаў і ваеннаслужачых, якія праходзяць службу па кантракту, малодшага начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў — 150 працэнтаў, а для сем'яў афіцэрскага складу і асоб начальніцкага складу (акрамя малодшага) органаў унутраных спраў — 180 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту;

б) пры вылічэнні пенсій у адпаведнасці з пунктам “б” артыкула 36 гэтага Закона — 100 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту.

На дзяцей, якія страцілі абодвух бацькоў (круглых сірот), або дзяцей памёршай адзінокай маці пенсія на кожнае дзіця не можа быць менш двухразовага мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту.

Артыкул 38. Перыяд, на які прызначаецца пенсія

Пенсія з выпадку страты карміцеля ўстанаўліваецца на ўвесь перыяд, на працягу якога член сям'і памёршага лічыцца непрацаздольным (артыкул 30), а членам сям'і, якія дасягнулі ўзросту: мужчыны — 60 гадоў, жанчыны — 55 гадоў, — пажыццёва.

Артыкул 39. Прызначэнне пенсіі на кожнага непрацаздольнага члена сям'і

Пенсія з выпадку страты карміцеля прызначаецца на кожнага непрацаздольнага члена сям'і, які мае права на пенсію (артыкул 30).

Па жаданню членаў сям'і ім можа быць прызначана адна агульная пенсія.

Артыкул 40. Змяненне размеру пенсіі і спыненне яе выплаты

Калі ў складзе сям'і, якой была прызначана пенсія з выпадку страты карміцеля, адбудзецца змяненне, у выніку якога асобныя члены сям'і або сям'я ў цэлым страцяць права на пенсію, пераразлік пенсіі або спыненне яе выплаты праводзяцца з першага чысла месяца, які ідзе за тым месяцам, у якім адбылося змяненне.

Артыкул 41. Парадак і тэрміны ўстанаўлення інваліднасці членам сям'і

На членаў сям'і, якія з'яўляюцца інвалідамі, распаўсюджваюцца правілы аб парадку і тэрмінах устанаўлення інваліднасці і выплаце пенсіі пры перапынках у аглядзе ў медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіі, прадугледжаныя артыкуламі 20, 26 і 28 гэтага Закона.

РАЗДЗЕЛ V. ВЫЛІЧЭННЕ ПЕНСІЙ

Артыкул 42. Заработак (грашовае забеспячэнне) для вылічэння пенсій

Пенсіі, якія прызначаюцца ў адпаведнасці з гэтым Законам ваеннаслужачым тэрміновай службы і іх сем'ям, вылічваюцца па ўстаноўленых нормах у працэнтах да сярэднямесячнага заработку, які атрымлівалі ваеннаслужачыя да прызыву на ваенную службу або пасля звальнення з ваеннай службы да звароту за пенсіяй, ці да сярэднямесячнага грашовага забеспячэння, што атрымліваюць ваеннаслужачыя ў перыяд праходжання ваеннай службы па кантракту. Пры гэтым сярэднямесячны заработак (грашовае забеспячэнне) для вылічэння ім пенсій вызначаецца ў парадку, устаноўленым Законам Рэспублікі Беларусь “Аб пенсіённым забеспячэнні”.

(Заканчэнне на 4-й стар.)

Аб пенсіённым забеспячэнні ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

Ваеннаслужачым тэрміновай службы, якія не працавалі да прызыву на ваенную службу і не працуюць пасля звальнення з ваеннай службы, не знаходзіліся на ваеннай службе па кантракту, і іх сем'ям пенсіі ўстанаўліваюцца ў мінімальных размерах, прадугледжаных адпаведна артыкуламі 23 і 37 гэтага Закона.

Пенсіі асобам афіцэрскага складу, прапаршчыкам, мічманам і ваеннаслужачым, якія праходзяць службу па кантракту, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'ям вылічваюцца з грашовага забеспячэння гэтых ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу. Пры гэтым для вылічэння ім пенсій улічваюцца ў парадку, які вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, адпаведныя аклады па штатнай або апошняй займаемай пасадзе, аклады па воінскаму або спецыяльнаму званню, працэнтная надбаўка за выслугу гадоў (бесперапынную службу або работу), грашовая кампенсацыя ўзамен харчовага пайка, уключаючы выплаты, звязаныя з індэксацыяй грашовага забеспячэння.

Указанае грашовае забеспячэнне ў частцы, якая не перавышае 10-разовага размеру мінімальнай заработнай платы, улічваецца пры вылічэнні пенсіі поўнасцю, а астатняя яго частка — у размеры 50 працэнтаў.

Пры вылічэнні сумы грашовага забеспячэння і ўстанаўленні пенсіі дробная частка грашовай адзінкі менш паловы не ўлічваецца, а больш паловы акругляецца ў большы бок.

Артыкул 43. Пераразлік пенсій у сувязі з павелічэннем мінімальнай заработнай платы

Мінімальныя размеры пенсій, якія прызначаюцца ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'ям, надбаўкі да гэтых пенсій, што вызначаюцца зыходзячы з мінімальнай пенсіі па ўзросту (заработнай платы), а таксама гранічныя размеры заработку (грашовага забеспячэння), які ўлічваецца для вылічэння пенсій ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'ям, павышаюцца адначасова з павелічэннем мінімальнай пенсіі па ўзросту (заработнай платы).

Артыкул 44. Вылічэнне пенсій сем'ям пенсіянераў

Сем'ям пенсіянераў з ліку ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў пенсіі з выпадку страты карміцеля вылічваюцца з таго ж заработку (грашовага забеспячэння), з якога была вылічана (пералічана) ці падлягала пераразліку пенсія самому карміцелю.

Артыкул 45. Павышэнне пенсій

Пенсіі, прызначаныя ў адпаведнасці з гэтым Законам, павышаюцца:

а) Героям Савецкага Саюза, асобам, узнагароджаным ордэнамі Славы 3-х ступеняў, — на 150 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту;

б) інвалідам вайны I і II груп — на 150 працэнтаў, інвалідам вайны III групы — на 75 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту:

ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў, якія праходзілі службу ў складзе дзеючай арміі, партызанскіх атрадах і злучэннях або якія прымалі ўдзел у баявых дзеяннях па рашэнню дзяржаўных органаў былога Саюза ССР ці Рэспублікі Беларусь, — на 50 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту;

асобам з ліку вольнанаёмнага складу, якія праходзілі службу або працавалі ў складзе дзеючай арміі, — на 25 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту;

асобам, якія працавалі ў перыяд блакады горада Ленінграда на прадпрыемствах, ва ўстановах і арганізацыях горада, — на 25 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту;

вязням фашысцкіх канцлагераў (гета і іншых месцаў прымусовага ўтрымання ў перыяд вайны), калі яны не ўчынілі ў гэты перыяд злачынстваў супраць Радзімы, — на 25 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту;

інвалідам з дзяцінства з прычыны ранення, кантузіі або калецтва, звязаных з баявымі дзеяннямі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны (ці з вынікамі ваенных дзеянняў), — на 15 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту;

асобам, узнагароджаным ордэнамі і медалямі за самаадданую працу і бездакорную воінскую службу ў тыле ў гады Вялікай Айчыннай вайны, — на 15 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту;

в) грамадзянам, неабгрунтавана рэпрэсіраваным па палітычных матывах у перыяд рэпрэсій 20—80-х гадоў і ў далейшым рэабілітаваным, — на 25 працэнтаў мінімальнага размеру пенсіі па ўзросту.

Пры наяўнасці права на павышэнне пенсіі на розных падставах, прадугледжаных пунктам "б" гэтага артыкула, налічваецца адно з указаных у ім павышэнняў.

РАЗДЗЕЛ VI. ПРЫЗНАЧЭННЕ І ВЫПЛАТА ПЕНСІЙ

Артыкул 46. Зварот за прызначэннем пенсій

Ваеннаслужачыя тэрміновай службы і члены іх сем'яў з заявамі аб прызначэнні пенсій звяртаюцца ў раённы (гарадскі) аддзел сацыяльнага забеспячэння па месцы іх жыхарства, а асобы афіцэрскага складу, прапаршчыкі, мічманы і ваеннаслужачыя, якія праходзяць службу па кантракту, асобы начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і члены іх сем'яў — у пенсіённыя органы адпаведна Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь, Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь і Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь.

Атрыкул 47. Органы, якія прызначаюць пенсіі, і тэрміны разгляду дакументаў аб прызначэнні пенсій

Пенсіі ваеннаслужачым тэрміновай службы і іх сем'ям прызначаюцца органамі, вызначанымі Законам Рэспублікі Беларусь "Аб пенсіённым забеспячэнні", а асобам афіцэрскага складу, прапаршчыкам, мічманам і ваеннаслужачым, якія праходзяць службу па кантракту, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'ям — адпаведнымі пенсіённымі органамі Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь, Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь або Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь (з улікам часткі першай артыкула 12).

Дакументы аб прызначэнні пенсій разглядаюцца органамі, якія прызначаюць пенсіі, у тэрмін не пазней 10 дзён з дня іх паступлення.

Артыкул 48. Тэрміны прызначэння пенсій

Пенсіі ў адпаведнасці з гэтым Законам прызначаюцца:

а) ваеннаслужачым тэрміновай службы — з дня выпіскі са шпіталя або з дня звальнення з ваеннай службы, калі ўстанаўленне інваліднасці медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіяй і зварот за пенсіяй адбыліся не пазней трох месяцаў адпаведна з дня выпіскі са шпіталя або з дня звальнення з ваеннай службы, а сем'ям ваеннаслужачых тэрміновай службы і пенсіянераў з ліку гэтых ваеннаслужачых — з дня смерці карміцеля або ўзнікнення права на пенсію. Бацькам або мужу (жонцы) указаных ваеннаслужачых і пенсіянераў, якія набылі права на пенсію ў сувязі са стратай крыніцы сродкаў да існавання, пенсія прызначаецца з дня звароту за пенсіяй;

б) афіцэрам, прапаршчыкам, мічманам і ваеннаслужачым, якія праходзяць службу па кантракту, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў — з дня звальнення са службы, але не раней дня, да якога яны былі забяспечаны грашовым забеспячэннем пры звальненні, акрамя наступных выпадкаў прызначэння ім пенсій з больш позніх тэрмінаў:

пры ўстанаўленні інваліднасці пасля заканчэння трох месяцаў з дня звальнення са службы або з прычыны няшчаснага выпадку або захворвання, якія мелі месца пасля звальнення, — з дня ўстанаўлення інваліднасці;

пры звальненні са службы ў сувязі з асуджэннем да пазбаўлення волі — з дня звароту за пенсіяй (артыкул 49) пасля вызвалення з месцаў пазбаўлення волі;

в) сем'ям афіцэраў, прапаршчыкаў, мічманаў і ваеннаслужачых, якія праходзяць службу па кантракту, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і пенсіянераў з ліку гэтых ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу — з дня смерці карміцеля, але не раней дня, да якога яму выплачаны грашовае забеспячэнне або пенсія, акрамя наступных выпадкаў прызначэння пенсій членам сем'яў з больш позніх тэрмінаў:

членам сям'і, якія набылі права на пенсію пасля смерці карміцеля ў сувязі з дасягненнем пенсіённага ўзросту (пункт "б", часткі трэцяй артыкула 30 і частка другая артыкула 31) або ўстанаўленнем ім інваліднасці, — з дня дасягнення гэтага ўзросту або ўстанаўлення інваліднасці;

бацькам або мужу (жонцы), якія набылі права на пенсію ў сувязі са стратай імі крыніцы сродкаў да існавання, — з дня звароту за пенсіяй (артыкул 49).

Пенсія за мінулы час пры несвоечасовым звароце прызначаецца з дня ўзнікнення права на пенсію, але не больш чым за 12 месяцаў перад зваротам за пенсіяй.

Артыкул 49. Дзень звароту за прызначэннем пенсіі

Днём звароту за прызначэннем пенсіі лічыцца дзень падачы заявы аб прызначэнні пенсіі з усімі неабходнымі дакументамі, а пры перасылцы заявы і дакументаў па пошце — дата іх адпраўлення.

У выпадках, калі да заявы аб прызначэнні пенсіі прыкладзены не ўсе неабходныя для вырашэння дадзенага пытання дакументы, заяўніку растлумачваецца, якія дакументы ён павінен прадставіць дадаткова. Пры прадстаўленні ім гэтых дакументаў да заканчэння трох месяцаў з дня атрымання ўказанага растлумачэння днём звароту за пенсіяй лічыцца дзень падачы заявы або дата адпраўлення дакументаў па пошце, указаныя ў частцы першай гэтага артыкула.

Артыкул 50. Тэрміны пераразліку прызначаных пенсій

Пры наступленні абставін, якія цягнуць змяненне размераў пенсій, прызначаных афіцэрам, прапаршчыкам, мічманам і ваеннаслужачым, якія праходзілі службу па кантракту, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'ям, пераразлік гэтых пенсій праводзіцца з першага чысла месяца, што ідзе за тым месяцам, у якім наступілі ўказаныя абставіны. Пры гэтым, калі пенсіянер набыў права на павышэнне пенсіі, розніца ў пенсіі за мінулы час пры несвоечасовым яго звароце можа быць выплачана яму не больш чым за 12 месяцаў перад зваротам за пераразлікам пенсіі.

Пры наступленні абставін, якія цягнуць змяненне размераў пенсій, прызначаных ваеннаслужачым тэрміновай службы і іх сем'ям, пераразлік гэтых пенсій праводзіцца ў адпаведнасці з тэрмінамі, устаноўленымі Законам Рэспублікі Беларусь "Аб пенсіённым забеспячэнні".

Артыкул 51. Органы, якія выплачваюць пенсіі, і агульны парадак іх выплаты

Пенсіянерам з ліку ваеннаслужачых тэрміновай службы і членаў іх сем'яў пенсіі выплачваюцца органамі сацыяльнага забеспячэння па месцы фактычнага жыхарства пенсіянера.

Пенсіянерам з ліку асоб афіцэрскага складу, прапаршчыкаў, мічманаў і ваеннаслужачых, якія праходзяць службу па кантракту, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'ям пенсіі выплачваюцца па месцы жыхарства пенсіянераў пенсіённымі органамі Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь, Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь і Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь праз адпаведныя ўстановы (філіялы) ашчадных банкаў шляхам залічэння сум пенсіі ва ўклады або праз прадпрыемствы сувязі. Пры гэтым дастаўка і перасылка пенсій ажыццяўляюцца за кошт дзяржавы.

Выплата пенсій пенсіянерам праводзіцца за бягучы месяц у тэрміны, якія вызначаюцца пенсіённымі органамі па ўзгадненню з установамі ашчаднага банка і прадпрыемствамі сувязі.

Артыкул 52. Выплата пенсій пенсіянерам пры наяўнасці заработку або іншага даходу

Пенсіі, якія прызначаюцца ў адпаведнасці з гэтым Законам, выплачваюцца поўнасцю незалежна ад наяўнасці ў пенсіянера заработку або іншага даходу.

Артыкул 53. Выплата пенсіі, не атрыманай своечасова пенсіянерам

Сумы пенсіі, налічаныя пенсіянеру з ліку ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і членам іх сем'яў і незапатрабаваныя імі своечасова, выплачваюцца за мінулы час, але не больш чым за 3 гады перад зваротам за атрыманнем пенсіі.

Сумы пенсіі, не атрыманыя пенсіянерам своечасова па віне органа, які прызначае або выплачвае пенсію, выплачваюцца за мінулы час без абмежавання якім-небудзь тэрмінам.

Артыкул 54. Выплата пенсій пенсіянерам, якія пражываюць у дамах-інтэрнатах

Пенсіянерам, якія пражываюць у дамах-інтэрнатах (пансіянатах, тэрытарыяльных цэнтрах) для састарэлых і інвалідаў, выплачваецца 10 працэнтаў прызначанай пенсіі, але не менш 20 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросту ў месяц. У тых выпадках, калі размер іх пенсіі перавышае кошт утрымання ў гэтых дамах-інтэрнатах (пансіянатах, тэрытарыяльных цэнтрах), выплачваецца розніца паміж пенсіяй і коштам утрымання, але не менш 10 працэнтаў прызначанай пенсіі і не менш 20 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросту ў месяц.

Інвалідам вайны і іншым удзельнікам вайны пенсіі выплачваюцца ў такім жа парадку, але не менш 25 працэнтаў прызначанай пенсіі і не менш 20 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросту.

Калі ў пенсіянера, які пражывае ў доме-інтэрнаце (пансіянаце, тэрытарыяльным цэнтры) для састарэлых і інвалідаў, ёсць дзеці (пункт "а", часткі трэцяй артыкула 30), то пенсія выплачваецца ў наступным парадку:

на адно дзіця — 25 працэнтаў, на дваіх дзяцей — 33 працэнты, на трох і больш дзяцей — 50 працэнтаў прызначанай пенсіі, самому пенсіянеру — астатняя частка пенсіі за вылікам утрымання ў доме-інтэрнаце (пансіянаце, тэрытарыяльным цэнтры), але не менш 10 працэнтаў (інвалідам вайны і іншым удзельнікам вайны — не менш 25 працэнтаў) прызначанай пенсіі і не менш 20 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросту.

Артыкул 55. Выплата пенсіі ў перыяд знаходжання на стацыянарным лячэнні

За час знаходжання пенсіянераў з ліку ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і членаў іх сем'яў на стацыянарным лячэнні (у бальніцы, шпіталі і іншых лячэбных установах) прызначаная ім пенсія выплачваецца на агульных падставах.

Пенсіянерам, якія знаходзяцца ў лепразорыях, пенсія выплачваецца поўнасцю.

Артыкул 56. Прыпыненне выплаты пенсіі на час пазбаўлення волі

У выпадку пазбаўлення пенсіянера волі выплата прызначанай яму пенсіі прыпыняецца на час пазбаўлення волі.

Артыкул 57. Утрыманні з пенсій

Утрыманні з пенсій, якія выплачваюцца ў адпаведнасці з гэтым Законам, праводзяцца на падставе судовых рашэнняў, вызначэнняў, пастаноў і прыгавораў (у частцы маёмасных спагнанняў), выканаўчых надпісаў натарыяльных кантор і іншых рашэнняў і пастаноў, выкананне якіх згодна з заканадаўствам праводзіцца ў парадку, устаноўленым для выканання судовых рашэнняў. Акрамя таго, сумы пенсіі або дапамогі, залішне выплачаныя пенсіянеру з прычыны злоўжывання з яго боку, могуць утрымлівацца з пенсіі, якая яму выплачваецца, на падставе рашэння адпаведнага пенсіённага органа (частка першая артыкула 47) у размеры, што не перавышае 20 працэнтаў пенсіі, якая падлягае выплаце, звыш утрыманняў на іншых падставах. Пры гэтым ва ўсіх выпадках накіравання спагнанняў на пенсію за пенсіянерам захоўваецца не менш 50 працэнтаў належнай яму пенсіі.

У выпадку спынення выплаты пенсіі да поўнага пагашэння запазычанасці па залішне выплачаных сумах пенсіі або дапамогі запазычанасць, якая засталася, спаганяецца ў судовым парадку.

Артыкул 58. Выплата пенсіі ў выпадку смерці пенсіянера

Сумы пенсіі, якія належалі пенсіянеру з ліку ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і членаў іх сем'яў і засталіся недаатрыманымі ў сувязі з яго смерцю, не ўключаюцца ў склад спадчыны і выплачваюцца тым членам яго сям'і, якія адносяцца да кола асоб, што забяспечваюцца пенсіяй з выпадку страты карміцеля.

Аднак бацькі і жонка (муж), а таксама члены сям'і, якія пражываюць сумесна з пенсіянерам на дзень яго смерці, маюць права на атрыманне гэтых сум і ў тым выпадку, калі яны не ўваходзяць у кола асоб, што забяспечваюцца пенсіяй з выпадку страты карміцеля.

У выпадку смерці пенсіянера яго сям'і або асобам, якія не з'яўляюцца членамі сям'і, але рабілі пахаванне пенсіянера, выплачваецца дапамога на пахаванне ў размеры, устаноўленым Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, але не менш пяціразовага размеру мінімальнай заработнай платы.

Пры звароце некалькіх членаў сям'і належная ім сума пенсіі дзеліцца пароўну.

Артыкул 59. Выплата пенсій пры выездзе за мяжу

Ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і членам іх сем'яў, якія выехалі на пастаяннае месца жыхарства за мяжу, пенсіі ў Рэспубліцы Беларусь не прызначаюцца.

Пенсіі, прызначаныя ўказаным асобам у адпаведнасці з гэтым Законам да выезду на пастаяннае жыхарства за мяжу, выплачваюцца ў парадку, прадугледжаным Законам Рэспублікі Беларусь "Аб пенсіённым забеспячэнні".

Парадак пераводу пенсій, прызначаных па інваліднасці, у іншыя дзяржавы вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 60. Пераразлік раней прызначаных пенсій у сувязі з увядзеннем у дзеянне гэтага Закона

Пераразлік раней прызначаных пенсій ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў і іх сем'ям у сувязі з увядзеннем у дзеянне гэтага Закона праводзіцца па дакументах, якія ёсць у пенсіённай справе да часу пераразліку. Калі пенсіянер у далейшым прадставіць дадатковыя дакументы, якія даюць права на далейшае павышэнне пенсіі, пераразлік праводзіцца за мінулы час, але не больш чым за 12 месяцаў з дня прадстаўлення дакументаў дадаткова і не раней, чым з дня ўвядзення ў дзеянне гэтага Закона.

Артыкул 61. Пераразлік пенсій у сувязі са змяненнем грашовага забеспячэння (заработнай платы)

Пенсіі, прызначаныя ваеннаслужачым тэрміновай службы і іх сем'ям, са змяненнем заработнай платы, пераразлічваюцца ў парадку, вызначаным Законам Рэспублікі Беларусь "Аб пенсіённым забеспячэнні".

Пенсіі, прызначаныя асобам афіцэрскага складу, прапаршчыкам, мічманам, ваеннаслужачым, якія праходзілі службу па кантракту, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў падлягаюць пераразліку з месяца, з якога адбылося змяненне грашовага забеспячэння.

У выпадку змянення грашовай кампенсацыі ўзамен харчовага пайка пераразлік пенсій асобам, указаным у частцы другой гэтага артыкула, праводзіцца з 1 студзеня года, што ідзе за годам, у якім адбылося гэта змяненне.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

17 снежня 1992 г. г. Мінск.
N 2050-XII.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь "Аб пенсіённым забеспячэнні ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь "Аб пенсіённым забеспячэнні ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў" з 1 студзеня 1993 года.

Правесці пераразлік раней назначаных пенсій ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў у парадку і па нормах, якія вызначаюцца гэтым Законам.

Ваеннаслужачым, якім пенсія назначана да ўвядзення ў дзеянне гэтага Закона, што не маюць па ўмовах і нормах дадзенага Закона права на больш высокую пенсію, яна выплачваецца ў сумах не ніжэй прадугледжаных заканадаўствам да ўвядзенне ў дзеянне ўказанага Закона.

2. Устанавіць, што на перыяд скарачэння колькасці Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь ваеннаслужачым, звольненым у запас па ўзросту, хваробе, абмежаванаму стану здароўя і скарачэнню штатаў, пенсія за выслугу ад 15 да 20 гадоў прызначаецца ў памеры: за выслугу 15 гадоў — 40 працэнтаў грашовага забеспячэння і за кожны год выслугі звыш 15 гадоў — 3 працэнты грашовага забеспячэння, але ўсяго не больш 50 працэнтаў гэтых сум.

3. Даручыць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

прыняць неабходныя нарматыўныя акты па пытаннях, аднесеных Законам Рэспублікі Беларусь "Аб пенсіённым забеспячэнні ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў" да кампетэнцыі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь;

прывесці ў адпаведнасць з Законам "Аб пенсіённым забеспячэнні ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў" рашэнні ўрада Рэспублікі Беларусь і забяспечыць прыняцце і перагляд адпаведнымі міністэрствамі і ведамствамі Рэспублікі Беларусь іх нарматыўных актаў;

прыняць меры па ўмацаванню кадрамі, удасканаленню матэрыяльна-тэхнічнай базы і аснашчэнню камп'ютэрамі, сродкамі вылічальнай тэхнікі, сувязі і транспарту органаў пенсіённага (сацыяльнага) забеспячэння Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь, Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь, а таксама вырашыць пытанне аб матэрыяльным стымуляванні асоб указаных органаў, якія прыцягваюцца да гэтай работы на перыяд масавых пераразлікаў пенсій;

распрацаваць і зацвердзіць Пералік захворванняў, якія даюць права былым ваеннаслужачым устанаўліваць інваліднасць, звязаную з выкананнем абавязкаў ваеннай службы.

4. Да прывядзення заканадаўства Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь "Аб пенсіённым забеспячэнні ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў" прымяняюцца акты заканадаўства Рэспублікі Беларусь і былога Саюза ССР, калі яны не супярэчаць гэтаму Закону.

5. Прызнаць страціўшай сілу пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 24 красавіка 1992 года "Аб пенсіённым забеспячэнні ваеннаслужачых" з 1 студзеня 1993 года.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

17 снежня 1992 г.
г.Мінск.
N 2051-XII

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб нацыянальных меншасцях у Рэспубліцы Беларусь

Закон "Аб нацыянальных меншасцях у Рэспубліцы Беларусь" грунтуецца на Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, Дэкларацыі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь, прынцыпах міжнароднага права ў галіне правоў чалавека і нацыянальных меншасцей, ствараe прававую аснову ў сферы міжнацыянальных адносін, гарантуе свабоднае развіццё нацыянальных меншасцей у Рэспубліцы Беларусь і заклікаы садзейнічаць гарманізацыі міжнацыянальных адносін у Рэспубліцы Беларусь, захаванню і развіццю культур нацыянальных меншасцей, задавальненню іх законных правоў і інтарэсаў.

Артыкул 1. Прыналежнасць грамадзяніна Рэспублікі Беларусь да нацыянальнай меншасці з'яўляецца справай яго асабістага свабоднага выбару, з-за ажыццяўлення якога не могуць узнікаць ніякія неспрыяльныя наступствы.

Артыкул 2. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія адносяць сябе да нацыянальных меншасцей, павінны выконваць Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, яе законы, садзейнічаць захаванню дзяржаўнага суверэнітэту і тэрытарыяльнай цэласнасці рэспублікі, паважаць традыцыі грамадзян усіх нацыянальнасцей, якія насяляюць рэспубліку, іх мову і культуру.

Артыкул 3. Не дапускаюцца якое б там ні было прамое або ўскоснае абмежаванне правоў і свабод грамадзян Рэспублікі Беларусь за іх прыналежнасць да нацыянальнай меншасці, а таксама спробы асіміляцыі супраць іх волі.

Артыкул 4. Ніхто ні пры якіх абставінах не можа патрабаваць ад грамадзяніна Рэспублікі Беларусь указання яго нацыянальнай прыналежнасці ні вусна, ні пісьмова.

Ніхто не мае права прымушаць грамадзяніна Рэспублікі Беларусь да адказвання сваёй нацыянальнай прыналежнасці або да адмовы ад яе.

Артыкул 5. Рэспубліка Беларусь, паважаючы правы чалавека, гарантуе грамадзянам Рэспублікі Беларусь, якія адносяць сябе да нацыянальных меншасцей, роўныя палітычныя, эканамічныя і сацыяльныя правы і свабоды, у тым ліку:

а) права на атрыманне дапамогі з боку дзяржавы ў справе развіцця нацыянальнай культуры і адукацыі;

б) права на вывучэнне і карыстанне роднай мовай;

в) права на друк і распаўсюджванне інфармацыі на роднай мове;

г) права на ўстанаўленне культурных сувязей з суайчыннікамі за межамі Рэспублікі Беларусь;

д) права на вызначэнне любой рэлігіі, спраўлянне нацыянальных і рытуальных абрадаў на роднай мове;

е) права на захаванне сваіх нацыянальных традыцый, развіццё прафесіянальнага і самадзейнага мастацтва;

ж) права на стварэнне сваіх нацыянальных культурных таварыстваў (аб'яднанняў);

з) права на аснове ўсеагульных, роўных і прамых выбараў быць выбраным у органы дзяржаўнай улады Рэспублікі Беларусь;

і) права займаць любыя пасады ў органах дзяржаўнай улады і кіравання Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 6. Пры Саветах народных дэпутатаў могуць ствараца і дзейнічаць на грамадскіх пачатках дарадчыя органы з прадстаўнікоў нацыянальных меншасцей. Парадак фарміравання гэтых органаў вызначаецца адпаведнымі Саветамі народных дэпутатаў.

Артыкул 7. Рэспубліка Беларусь у адпаведнасці з заканадаўствам спрыяе стварэнню матэрыяльных умоў для развіцця адукацыі і культур нацыянальных меншасцей шляхам выдаткавання з дзяржаўнага бюджэту неабходных для гэтага сродкаў.

Артыкул 8. Нацыянальныя культурныя таварыствы (аб'яднанні) нацыянальных меншасцей маюць права ажыццяўляць гаспадарчую дзейнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 9. Грамадскія і культурныя арганізацыі нацыянальных меншасцей могуць ствараць на ўласныя сродкі свае культурна-асветныя ўстановы.

Падрыхтоўка спецыялістаў для задавальнення культурных інтарэсаў нацыянальных меншасцей ажыццяўляецца ў межах магчымасці навучальных устаноў рэспублікі і на аснове дагавораў, заключаных з нацыянальна-культурнымі аб'яднаннямі.

Артыкул 10. Помнікі гісторыі і культуры нацыянальных меншасцей на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь з'яўляюцца часткай беларускай культуры і ахоўваюцца дзяржавай у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 11. Забараняецца дзейнасць нацыянальных таварыстваў (аб'яднанняў), калі іх дзейнасць абмяжоўвае правы чалавека, прапагандуе нацыянальную, рэлігійную, расавую варожасць, пагражае канстытуцыйным асновам і суверэнітэту Рэспублікі Беларусь, а таксама калі яны арганізацыйна звязаны ці з'яўляюцца часткай палітычнай арганізацыі іншай краіны.

Артыкул 12. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь усіх нацыянальнасцей карыстаюцца абаронай дзяржавы на роўных падставах.

Любыя дзеянні, накіраваныя на дыскрымінацыю па нацыянальных прыкметах, стварэнне перашкод у рэалізацыі нацыянальнымі меншасцямі сваіх правоў, распальванне міжнацыянальнай варожасці, праследуюцца па закону.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

11 лістапада 1992 г.
г.Мінск.
N 1926-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб ратыфікацыі Пагаднення аб кансультатыўных нарадах Старшынь Вярхоўных Саветаў (парламентаў) дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Пагадненне паміж Вярхоўнымі Саветамі Азербайджанскай Рэспублікі, Рэспублікі Арменія, Рэспублікі Беларусь, Рэспублікі Казахстан, Рэспублікі Кыргызстан, Расійскай Федэрацыі, Рэспублікі Таджыкістан, Туркменістана і Украіны аб кансультатыўных нарадах Старшынь Вярхоўных Саветаў (парламентаў) дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў, падпісанае 27 лютага 1992 года ў горадзе Маскве, ратыфікаваць.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

15 снежня 1992 г.
г.Мінск.
N 2042-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь "Аб нацыянальных меншасцях у Рэспубліцы Беларусь"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь "Аб нацыянальных меншасцях у Рэспубліцы Беларусь" з моманту яго прыняцця.

2. Даручыць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь да 1 студзеня 1993 года:

прадставіць у Вярхоўны Савет прапановы аб праявдзенні дзеючых заканадаўчых актаў у адпаведнасць з указаным Законам;

прывесці ў адпаведнасць з указаным Законам рашэнні ўрада Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета
Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

11 лістапада 1992 г.
г.Мінск.
N 1927-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб ратыфікацыі Пагаднення аб Міжпарламенцкай асамблеі дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Пагадненне паміж Вярхоўнымі Саветамі Рэспублікі Арменія, Рэспублікі Беларусь, Рэспублікі Казахстан, Рэспублікі Кыргызстан, Расійскай Федэрацыі, Рэспублікі Таджыкістан і Рэспублікі Узбекістан аб Міжпарламенцкай асамблеі дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў, падпісанае 27 сакавіка 1992 года ў горадзе Алма-Аце, ратыфікаваць.

Старшыня Вярхоўнага Савета
Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

15 снежня 1992 г.
г.Мінск.
N 2045-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб выбранні намесніка старшыні Вышэйшага гаспадарчага суда Рэспублікі Беларусь

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Выбраць намеснікам старшыні Вышэйшага гаспадарчага суда Рэспублікі Беларусь КАМЯНКОВА Віктара Сяргеевіча.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1992 г.
г. Мінск.
N 2069-XII.

Народная Газета

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб акцыянерных таварыствах, таварыствах з абмежаванай адказнасцю і таварыствах з дадатковай адказнасцю

Гэты Закон вызначае прававыя і эканамічныя асновы стварэння, дзейнасці, рэарганізацыі і ліквідацыі акцыянерных таварыстваў, таварыстваў з абмежаванай адказнасцю і таварыстваў з дадатковай адказнасцю, правы і абавязкі іх удзельнікаў.

РАЗДЗЕЛ I. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Паняцце таварыства

Акцыянерным таварыствам, таварыствам з абмежаванай і таварыствам з дадатковай адказнасцю* прызнаецца юрыдычная асоба, створаная на пагадненні юрыдычнымі асобамі і (або) грамадзянамі шляхам аб'яднання іх маёмасці з мэтай ажыццяўлення гаспадарчай дзейнасці.

Артыкул 2. Назва таварыства

Таварыства мае назву (у тым ліку скарочаную) з указаннем віду таварыства, спецыяльнай назвы, якая дазваляе адрозніць адно таварыства ад другога, а таксама месцазнаходжання таварыства.

Назвы дзяржаў або грамадскіх аб'яднанняў не могуць быць выкарыстаны ў якасці назвы таварыства.

Артыкул 3. Віды гаспадарчай дзейнасці таварыства

Таварыства можа ажыццяўляць любыя віды гаспадарчай дзейнасці, калі яны не забаронены заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь і адпавядаюць мэтам, прадугледжаным у статуце таварыства.

Асобнымі відамі дзейнасці, якія вызначаюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, таварыства можа займацца толькі на падставе спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі).

Артыкул 4. Удзельнікі таварыства

Удзельнікамі таварыства могуць быць грамадзяне Рэспублікі Беларусь і іншых дзяржаў, асобы без грамадзянства, юрыдычныя асобы, у тым ліку замежныя, у межах правоў і абавязкаў, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Права ўдзелу ў таварыствах службовых асоб органаў дзяржаўнай улады і кіравання можа быць абмежавана па закону.

Таварыства павінна складацца не менш чым з двух удзельнікаў.

Таварыства можа быць удзельнікам іншага таварыства.

Артыкул 5. Прадпрыемствы, філіялы і прадстаўніцтвы таварыства

Таварыства мае права ствараць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і за яе межамі прадпрыемствы з правамі юрыдычнай асобы шляхам перадачы ім часткі сваёй маёмасці ў валоданне, карыстанне і распараджэнне ў межах, устаноўленых таварыствам і заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Таварыства не нясе адказнасці па абавязацельствах прадпрыемстваў, а прадпрыемствы не нясуць адказнасці па абавязацельствах таварыства, калі іншае не прадугледжана ўстаноўчымі дакументамі прадпрыемства. Пры ліквідацыі таварыства яго прадпрыемствы падлягаюць ліквідацыі або продажу.

Таварыства мае права ствараць філіялы і прадстаўніцтвы. Філіялы і прадстаўніцтвы дзейнічаюць на падставе палажэнняў аб іх, што зацвярджаюцца таварыствам.

Артыкул 6. Заканадаўства аб таварыствах

Таварыства ў сваёй дзейнасці кіруецца гэтым Законам і іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Прававое палажэнне прадпрыемстваў таварыства вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь аб прадпрыемствах.

Парадак рэгістрацыі, выпуску і абарачэння каштоўных папер таварыства вызначаецца заканадаўствам аб каштоўных паперах, за выключэннем асаблівасцей, устаноўленых гэтым Законам.

Артыкул 7. Адказнасць таварыства

Таварыства нясе адказнасць па сваіх абавязацельствах любой маёмасцю, якая яму належыць.

Таварыства не нясе адказнасці па абавязацельствах удзельнікаў, а ўдзельнікі — па абавязацельствах таварыства, акрамя выпадкаў, прадугледжаных гэтым Законам.

Артыкул 8. Устаноўчыя дакументы таварыства

Таварыства ствараецца і дзейнічае на аснове статута. Узаемаадносіны паміж удзельнікамі таварыства з абмежаванай адказнасцю і таварыства з дадатковай адказнасцю, а таксама абавязкі ўдзельнікаў паміж сабою і таварыствамі вызначаюцца ў дагаворы.

Статут павінен змяшчаць наступныя звесткі: від таварыства; назву і месцазнаходжанне; склад удзельнікаў (для таварыства з абмежаванай і таварыства з дадатковай адказнасцю); размер статутнага фонду таварыства; парадак уносу ўкладаў і размеркавання прыбытку; структуру і кампетэнцыю органаў кіравання і кантролю таварыства; правы і абавязкі ўдзельнікаў таварыства; парадак прыняцця рашэнняў, у тым ліку пытанні, па якіх патрабуецца аднагалоснасць ці кваліфікаваная большасць галасоў; парадак ліквідацыі і рэарганізацыі таварыства.

Спіс удзельнікаў закрытага акцыянернага таварыства прыкладаецца да статута.

Статут таксама павінен змяшчаць звесткі, прадугледжаныя артыкуламі 32, 44 і 55 гэтага Закона.

У статут могуць быць уключаны іншыя палажэнні, якія не супярэчаць заканадаўству Рэспублікі Беларусь.

Калі ў статуце таварыства не ўказаны тэрмін яго дзейнасці, яно прызнаецца створаным на няпэўны тэрмін.

Артыкул 9. Дзяржаўная рэгістрацыя таварыства

Таварыства лічыцца створаным і набывае правы юрыдычнай асобы з моманту яго дзяржаўнай рэгістрацыі.

Для дзяржаўнай рэгістрацыі прадстаўляецца заява аб рэгістрацыі і натарыяльна завераныя копіі ўстаноўчых дакументаў таварыства, а таксама іншыя дакументы, пералік якіх вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. Патрабаваць прадстаўлення іншых дакументаў, не прадугледжаных заканадаўствам, забараняецца.

Дзяржаўная рэгістрацыя таварыства ажыццяўляецца ў выканаўчым камітэце раённага, гарадскога, раённага ў горадзе Савета народных дэпутатаў па месцазнаходжанню таварыства, калі іншае не прадугледжана заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Дзяржаўная рэгістрацыя таварыства павінна быць праведзена не пазней 30 дзён з моманту падачы ўстаноўчых дакументаў. Аб прынятым рашэнні рэгістрацыйны орган паведамляе заснавальнікам у пяцідзённы тэрмін у пісьмовай форме. Зарэгістраванаму таварыству выдаецца пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі.

Рэгіструючы орган у дзесяцідзённы тэрмін паведамляе даныя дзяржаўнай рэгістрацыі Міністэрству фінансаў Рэспублікі Беларусь і Дзяржаўнаму камітэту Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу для ўключэння іх адпаведна ў дзяржаўны рэестр і рэгістр Рэспублікі Беларусь.

Дзейнасць незарэгістраванага таварыства забараняецца.

Даходы, атрыманыя ад дзейнасці незарэгістраванага таварыства, спаганяюцца праз суд і накіроўваюцца ў мясцовы бюджэт.

Змяненні або дапаўненні, якія ўносяцца ў статут таварыства, падлягаюць рэгістрацыі.

За дзяржаўную рэгістрацыю таварыства бярэцца плата ў размерах, якія ўстанаўліваюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. Атрыманыя сродкі залічваюцца ў бюджэт раёна, горада, раёна ў горадзе па месцы рэгістрацыі таварыства, калі іншае не прадугледжана заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі нясуць адказнасць за выкананне заканадаўства пры стварэнні таварыства.

Артыкул 10. Адмова ў дзяржаўнай рэгістрацыі таварыства

Адмова ў дзяржаўнай рэгістрацыі таварыства адбываецца ў выпадках парушэння ўстаноўленага заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь парадку стварэння таварыства або неадпаведнасці ўстаноўчых дакументаў таварыства патрабаванням заканадаўства, а таксама на падставах, прадугледжаных заканадаўствам.

Адмова ў дзяржаўнай рэгістрацыі таварыства па матывах нямэтазгоднасці яго стварэння не дапускаецца.

Калі дзяржаўная рэгістрацыя таварыства ва ўстаноўлены тэрмін не праведзена або ёй адмоўлена па матывах, якія заснавальнікі таварыства лічаць неабгрунтаванымі, яны могуць звярнуцца ў суд. Рэгістрацыйны орган, які прыняў неправамернае рашэнне аб адмове ў рэгістрацыі, нясе адказнасць за вынікі такога рашэння.

Артыкул 11. Правы ўдзельнікаў таварыства

Удзельнікі таварыства маюць права:

удзельнічаць у кіраванні справамі таварыства ў парадку, які вызначаецца статутам;

распараджацца акцыямі, якія ім належаць, у парадку, прадугледжаным статутам і заканадаўствам аб каштоўных паперах;

атрымліваць частку прыбытку ад дзейнасці таварыства;

атрымліваць частку маёмасці пры яго ліквідацыі;

атрымліваць інфармацыю аб дзейнасці таварыства, у тым ліку знаёміцца з данымі бухгалтарскага ўліку і справаздачнасці і іншай дакументацыяй, у парадку, які вызначаецца статутам.

Удзельнікі таварыства могуць мець і іншыя правы, прадугледжаныя гэтым Законам, іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і ўстаноўчымі дакументамі, у тым ліку пераважнае права на атрыманне прадукцыі (паслуг), якая выпрабляецца таварыствам. У адкрытым акцыянерным таварыстве адрозненні ў правах акцыянераў у адносінах да таварыства могуць быць заснаваны толькі на колькасці і катэгорыі акцый, якія ім належаць, гэтага таварыства.

Артыкул 12. Абавязкі ўдзельнікаў таварыства

Удзельнікі таварыства абавязаны:

прытрымлівацца патрабаванняў статута таварыства і выконваць рашэнні яго вышэйшага органа;

уносіць уклады ў парадку, размеры і спосабамі, прадугледжанымі ўстаноўчымі дакументамі;

не выдаваць канфідэнцыяльную інфармацыю аб дзейнасці таварыства.

Удзельнікі таварыства могуць выконваць і іншыя абавязкі, калі гэта прадугледжана гэтым Законам, іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або статутам.

Артыкул 13. Уласнасць таварыства

Таварыства з'яўляецца ўласнікам:

маёмасці і грашовых узносаў, перададзеных яму ўдзельнікамі;

прадукцыі, выробленай таварыствам у выніку гаспадарчай дзейнасці;

атрыманых даходаў, а таксама іншай маёмасці, набытай ім на іншых падставах, якія дапускаюцца заканадаўствам.

Артыкул 14. Уклад удзельніка таварыства

Укладам удзельніка ў статутны фонд таварыства можа быць любая маёмасць або іншы аб'ект, што знаходзіцца ва ўласнасці асобы, якая ўносіць уклад, а таксама права на выкарыстанне маёмасных правоў і немаёмасных правоў, звязаных з маёмаснымі, якія належаць такой асобе. Такія правы не адчужаюцца, калі іншае не прадугледжана заканадаўствам.

Укладам удзельніка можа быць перадача яго маёмасці таварыству ў валоданне і карыстанне на пэўны тэрмін. У такім выпадку размер укладу вызначаецца па пагадненню паміж удзельнікамі зыходзячы з арэнднай платы, вылічанай за ўвесь гэты тэрмін.

У выпадках ліквідацыі таварыства або выхаду ўдзельніка з таварыства раней указанага тэрміну ўклад удзельніка прызнаецца не ўнесеным на суму арэнднай платы за перыяд, які застаўся.

Рызыка выпадковай гібелі або пашкоджання маёмасці, перададзенай у валоданне і карыстанне таварыству, ускладаецца на ўдзельніка, які перадаў гэту маёмасць, калі іншае не прадугледжана дагаворам.

Уклад не можа быць прадстаўлены ў выглядзе маёмасці, калі права распараджэння ёю абмежавана ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або заключанымі раней дагаворамі.

Кошт маёмасці, якая ўносіцца, вызначаецца сумесным рашэннем удзельнікаў таварыства.

Парадак унясення ўкладу ў таварыства вызначаецца ў статуце або дагаворы.

Артыкул 15. Доля ўдзельніка ў маёмасці таварыства

Доля ўдзельніка ў маёмасці акцыянернага таварыства вызначаецца колькасцю акцый, якія належаць яму, а ў астатніх таварыствах — па пагадненню паміж удзельнікамі.

Артыкул 16. Гаспадарчая і сацыяльная дзейнасць таварыства

Гаспадарчая і сацыяльная дзейнасць таварыства ажыццяўляецца ў адпаведнасці з парадкам, вызначаным Законам Рэспублікі Беларусь "Аб прадпрыемствах у Рэспубліцы Беларусь" і іншым заканадаўствам, за выключэннем асаблівасцей, устаноўленых гэтым Законам.

Артыкул 17. Органы кіравання таварыства

Кіраванне таварыствам ажыццяўляюць сход удзельнікаў таварыства і дырэкцыя (дырэктар) таварыства, а ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам або статутам таварыства, праўленне і іншыя органы, што ствараюцца таварыствам.

Назва, кампетэнцыя органаў кіравання, іх колькасны склад і парадак фарміравання вызначаюцца статутам таварыства.

Артыкул 18. Сход удзельнікаў таварыства

Вышэйшым органам кіравання таварыствам з'яўляецца сход удзельнікаў таварыства. Да кампетэнцыі сходу адносяцца:

змяненне і дапаўненне статута таварыства;

змяненне статутнага фонду таварыства;

вызначэнне арганізацыйнай структуры і правіл працэдуры таварыства;

выбранне і адкліканне членаў выбарных органаў таварыства;

вызначэнне асноўных напрамкаў дзейнасці таварыства, зацвярджэнне яго планаў і справаздач аб іх выкананні;

ацэнка ўкладаў, унесеных у неграшовай форме;

вырашэнне пытання аб набыцці таварыствам каштоўных папер, ім выпушчаных;

зацвярджэнне гадавых справаздач аб дзейнасці таварыства, зацвярджэнне справаздач і заключэнняў кантрольных органаў, парадку размеркавання прыбытку, у тым ліку выплаты яго часткі ўдзельнікам, вызначэнне парадку пакрыцця страт;

стварэнне, рэарганізацыя і ліквідацыя прадпрыемстваў з правамі юрыдычнай асобы;

вызначэнне ўмоў аплаты працы службовых асоб таварыства;

вырашэнне пытанняў аб дабрачыннай дзейнасці таварыства і аказанні бязвыплатнай дапамогі;

прыняцце рашэння аб спыненні дзейнасці таварыства і яго рэарганізацыі, назначэнне ліквідацыйнай камісіі, зацвярджэнне яе справаздачы і ліквідацыйнага балансу;

прыняцце іншых рашэнняў у адпаведнасці са статутам таварыства.

Сход мае права надзяліць выбарныя органы кіравання паўнамоцтвамі, аднесенымі да кампетэнцыі сходу ўдзельнікаў, за выключэннем змянення і дапаўнення статута таварыства, выбрання і адклікання членаў выбарных органаў таварыства і прыняцця рашэння аб спыненні дзейнасці таварыства і яго рэарганізацыі.

Чарговыя сходы ўдзельнікаў таварыства праводзяцца не радзей аднаго разу ў год, а нечарговыя сходы — у выпадках, калі гэтага патрабуюць інтарэсы таварыства. Парадак склікання сходаў вызначаецца заканадаўствам і статутам таварыства.

Артыкул 19. Парадак работы сходу ўдзельнікаў таварыства

Сход удзельнікаў таварыства прызнаецца правамоцным, калі на ім прысутнічаюць удзельнікі (іх прадстаўнікі), якія валодаюць у сукупнасці не менш чым 70 працэнтамі галасоў, калі іншае не ўстаноўлена гэтым Законам.

Удзельнікі валодаюць колькасцю галасоў, прапарцыянальнай размеру іх долей у статутным фондзе, калі іншае не ўстаноўлена гэтым Законам або статутам.

Аб маючым адбыцца правядзенні сходу ўдзельнікам паведамляецца прадугледжаным у статуце спосабам з указаннем часу і месца правядзення сходу і мяркуемага парадку дня. Паведамленне павінна быць зроблена не менш чым за 30 дзён да склікання сходу ўдзельнікаў, за выключэннем выпадкаў склікання нечарговых сходаў.

Удзельнікі таварыства могуць на падставе даверанасці даручыць ажыццяўленне іх правоў на сходзе сваім прадстаўнікам: удзельнікам або трэцім асобам. Прадстаўнікі могуць быць пастаяннымі або назначанымі на пэўны тэрмін. Удзельнік мае права ў любы час замяніць свайго прадстаўніка, паведаміўшы праўленню ці старшыні сходу.

Удзельнікі, якія валодаюць у сукупнасці 20 працэнтамі галасоў, калі ў статуце не вызначана меншая велічыня, маюць права запатрабаваць склікання нечарговага сходу. Калі на працягу 35 дзён сход не скліканы, яны маюць права самі яго склікаць.

Рашэнні прымаюцца простай большасцю галасоў удзельнікаў (іх прадстаўнікоў), якія прысутнічаюць на сходзе, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных гэтым Законам і статутам.

Удзельнік таварыства мае права звярнуцца ў суд з заявай аб прызнанні несапраўдным рашэння сходу ўдзельнікаў таварыства, вынесенага ў парушэнне заканадаўства або статута.

Сход удзельнікаў таварыства выбірае старшыню сходу ўдзельнікаў на тэрмін і ў парадку, вызначаных статутам.

Рашэнне, аднесенае да кампетэнцыі сходу, можа быць прынята шляхам апытання ўдзельнікаў у парадку і на ўмовах, вызначаных статутам.

Артыкул 20. Праўленне таварыства

Кіраўніцтва дзейнасцю таварыства ў перыяд паміж сходамі ўдзельнікаў можа ажыццяўляцца праўленнем, якое выбіраецца з ліку ўдзельнікаў таварыства і іх прадстаўнікоў на тэрмін і ў парадку, вызначаных статутам таварыства. Паўнамоцтвы праўлення, парадак прыняцця ім рашэнняў, правы і абавязкі яго членаў вызначаюцца статутам таварыства. Члены дырэкцыі (дырэктар) або органа, які замяняе яе, не могуць уваходзіць у склад праўлення. Не вызначаныя статутам асаблівасці работы праўлення рэгламентуюцца палажэннем аб праўленні, якое зацвярджаецца сходам удзельнікаў.

Праўленне таварыства:

арганізуе выкананне рашэнняў сходу ўдзельнікаў;

у вызначаным статутам таварыства парадку наймае дырэктара;

зацвярджае дагаворы на суму звыш указанай у статуце таварыства;

выносіць рашэнні аб прыцягненні да маёмаснай адказнасці дырэктара таварыства, кіраўнікоў прадпрыемстваў, філіялаў і прадстаўніцтваў таварыства;

ажыццяўляе кантроль за дзейнасцю дырэктара таварыства, не ўмешваючыся пры гэтым у яго аператыўна-распарадчую дзейнасць;

прыцягвае аўдытараў для праверкі дзейнасці таварыства;

прадстаўляе сходу ўдзельнікаў таварыства прапановы і водзывы аб гадавым балансе таварыства і праект рашэння аб размеркаванні прыбытку і парадку пакрыцця страт таварыства;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы, вызначаныя статутам таварыства.

Праўленне не мае права даручаць або перадаваць выкананне сваіх функцый іншым органам кіравання таварыствам.

Рашэнні па пытаннях, аднесеных да кампетэнцыі праўлення, могуць прымацца метадам апытання членаў праўлення ў парадку і на ўмовах, якія вызначаюцца статутам.

Артыкул 21. Дырэктар таварыства

Дырэктар таварыства:

ажыццяўляе бягучае кіраўніцтва дзейнасцю таварыства, забяспечвае выкананне рашэнняў сходаў удзельнікаў таварыства, праўлення і іншых органаў, нясе адказнасць за дзейнасць таварыства;

без даверанасці дзейнічае ад імя таварыства, прадстаўляе яго інтарэсы, у межах яго кампетэнцыі распараджаецца маёмасцю таварыства ў адпаведнасці з яго статутам, заключае дагаворы, выдае даверанасці, адкрывае ў банках разліковы і іншыя рахункі, карыстаецца правам распараджэння сродкамі, зацвярджае штаты выканаўчага апарату таварыства, прымае на работу і звальняе работнікаў, прымяняе меры заахвочвання і накладае дысцыплінарныя спагнанні, выдае загады і дае ўказанні, абавязковыя для выканання ўсімі падначаленымі яму работнікамі;

вырашае іншыя пытанні, звязаныя з гаспадарчай дзейнасцю таварыства і не аднесеныя заканадаўствам або статутам да кампетэнцыі праўлення, сходу ўдзельнікаў і іншых органаў.

Дырэктар дзейнічае на падставе кантракта, заключанага ў парадку, устаноўленым статутам, і падсправаздачны па ўсіх пытаннях сваёй дзейнасці сходу ўдзельнікаў і органам, упаўнаважаным сходам.

Артыкул 22. Кантрольныя органы таварыства

Кантроль за гаспадарчай дзейнасцю таварыства, яго прадпрыемстваў, філіялаў і прадстаўніцтваў, а таксама дырэктара і службовых асоб таварыства ажыццяўляе рэвізійная камісія, якая выбіраецца сходам. Нараўне з рэвізійнай камісіяй у выпадках, прадугледжаных статутам, сходам удзельнікаў могуць быць створаны іншыя органы кантролю, якія падсправаздачны сходу ўдзельнікаў і валодаюць паўнамоцтвамі, якімі іх надзяліў сход.

У склад кантрольных органаў таварыства нараўне з удзельнікамі таварыства могуць быць выбраны іншыя асобы. Дырэктар не можа быць членам рэвізійнай камісіі. Асобы, дзейнасць якіх правяраецца кантрольным органам, не прымаюць удзелу ў адпаведных праверках.

Колькасны склад кантрольных органаў вызначаецца статутам. Парадак іх дзейнасці і расходавання для гэтага сродкаў таварыства зацвярджае сход удзельнікаў.

Праверкі гаспадарчай дзейнасці праводзяцца кантрольнымі органамі таварыства па даручэнню сходу ўдзельнікаў, праўлення, іх уласнай ініцыятыве, а ў прадугледжаных статутам выпадках — па патрабаванню ўдзельнікаў таварыства. Кантрольным органам таварыства павінны быць прадастаўлены па іх патрабаванню для правядзення праверак гаспадарчай дзейнасці ўсе матэрыялы, бухгалтарскія або іншыя дакументы і асабістыя тлумачэнні работнікаў таварыства, яго філіялаў, прадстаўніцтваў і прадпрыемстваў.

Рэвізійная камісія складае заключэнне па гадавых справаздачах і балансах. Без яе заключэння сход удзельнікаў не мае права зацвярджаць баланс.

Рэвізійная камісія абавязана запатрабаваць склікання нечарговага сходу ўдзельнікаў, калі па выяўленых ёю фактах рашэнне можа быць прынята толькі сходам удзельнікаў.

Пытанні, унесеныя рэвізійнай камісіяй у праўленне, павінны быць разгледжаны ў двухтыднёвы тэрмін.

Статутам таварыства паўнамоцтвы рэвізійнай камісіі могуць быць ускладзены на рэвізора, які выбіраецца з ліку ўдзельнікаў, або іншых асоб.

Кантрольныя органы ажыццяўляюць сваю дзейнасць на падставе статута і адпаведных палажэнняў, што зацвярджаюцца сходам.

Артыкул 23. Спыненне дзейнасці таварыства

Спыненне дзейнасці таварыства адбываецца шляхам яго рэарганізацыі (зліцця, далучэння, раздзялення, выдзялення, пераўтварэння) або ліквідацыі.

Артыкул 24. Рэарганізацыя таварыства

Рашэнне аб рэарганізацыі таварыства прымаецца сходам удзельнікаў таварыства або ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, судом і даводзіцца да ведама ўсіх удзельнікаў таварыства і асоб, якія знаходзяцца ў дагаворных адносінах з таварыствам.

Рэарганізацыя таварыства цягне пераход правоў і абавязкаў, якія належалі таварыству, да яго правапераемнікаў. Рэарганізацыя таварыства праводзіцца са згоды крэдытораў.

Пры зліцці таварыства з іншай юрыдычнай асобай усе маёмасныя правы і абавязкі пераходзяць да юрыдычнай асобы, якая ўзнікла ў выніку зліцця.

Пры далучэнні таварыства да другой юрыдычнай асобы да апошняй пераходзяць усе маёмасныя правы і абавязкі далучанага таварыства.

Пры раздзяленні таварыства да створаных у выніку гэтага новых юрыдычных асоб пераходзяць па раздзяляльнаму балансу ў адпаведных частках маёмасныя правы і абавязкі рэарганізуемага таварыства.

Пры выдзяленні з таварыства адной або некалькіх новых юрыдычных асоб да кожнай з іх пераходзяць па раздзяляльнаму балансу маёмасныя правы і абавязкі рэарганізуемага таварыства.

Пры пераўтварэнні, якое ажыццяўляецца шляхам рэарганізацыі таварыства ў юрыдычную асобу іншага віду, да юрыдычнай асобы, якая ўзнікла нанава, пераходзяць усе маёмасныя правы і абавязкі ранейшага таварыства.

Пры рэарганізацыі таварыства ўносяцца неабходныя змяненні ў статут, дзяржаўны рэгістр і рэестр.

Артыкул 25. Ліквідацыя таварыства

Таварыства ліквідуецца:

па заканчэнні тэрміну, на які яно стваралася, або пасля дасягнення мэт, для рэалізацыі якіх яно стваралася;

па рашэнню вышэйшага органа таварыства;

па рашэнню суда ў выпадку прызнання несапраўднымі рэгістрацыйных дакументаў таварыства, у выпадку банкруцтва ці сістэматычнага ажыццяўлення дзеянняў, якія супярэчаць мэтам дзейнасці таварыства, або без належнага дазволу (ліцэнзіі), або дзейнасці, забароненай заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, ці з неаднаразовым або грубым парушэннем заканадаўства;

у іншых выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Пасля прыняцця рашэння аб ліквідацыі таварыства склад удзельнікаў таварыства не можа быць зменены інакш, як па рашэнню суда.

У месячны тэрмін пасля прыняцця рашэння аб ліквідацыі таварыства ўдзельнікі абавязаны ўнесці не ўнесеную раней частку ўкладаў у статутны фонд і пагасіць запазычанасць па іншых абавязацельствах.

Таварыства лічыцца ліквідаваным з моманту выключэння яго з рэестра дзяржаўнай рэгістрацыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 26. Ліквідацыйная камісія

Ліквідацыя таварыства праводзіцца ліквідацыйнай камісіяй, што назначаецца органам, які прыняў рашэнне аб ліквідацыі. Гэты орган ажыццяўляе кантроль за дзейнасцю камісіі, устанаўлівае парадак і рэгламент яе работы.

З моманту назначэння ліквідацыйнай камісіі да яе пераходзяць паўнамоцтвы па кіраванню таварыствам.

Ліквідацыйная камісія змяшчае ў афіцыйным друку па месцы знаходжання таварыства публікацыю аб яго ліквідацыі і аб парадку і тэрміне падачы крэдыторамі заявы аб прэтэнзіях.

Тэрмін для падачы заявы аб прэтэнзіях не можа быць менш двух месяцаў з моманту аб'яўлення аб ліквідацыі.

Ліквідацыйная камісія ацэньвае наяўную маёмасць таварыства, паведамляе яго дэбіторам, крэдыторам і органу, які яго зарэгістраваў, аб ліквідацыі, прымае меры

па разліках з імі, складае справаздачу і ліквідацыйны баланс і прадстаўляе яго органу, які прыняў рашэнне аб ліквідацыі.

Службовыя асобы ліквідацыйнай камісіі нясуць маёмасную адказнасць за ўрон, прычынены па іх віне таварыству, яго ўдзельнікам, а таксама трэцім асобам у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 27. Размеркаванне маёмасці таварыства, якое ліквідуецца

Пры ліквідацыі таварыства маёмасць, перададзеная таварыству ў валоданне і карыстанне, вяртаецца ўласніку ў натуральнай форме. Разлікі з крэдыторамі ажыццяўляюцца ў наступнай чарговасці:

праводзяцца разлікі па даўгавых абавязацельствах пад залог маёмасці;

ажыццяўляецца капіталізацыя пачасовых плацяжоў, якія павінна выплаціць гэтае таварыства ў сувязі з яго адказнасцю за прычыненне шкоды жыццю або здароўю грамадзяніна;

праводзяцца разлікі па аплаце з асобамі, якія працуюць па працоўнаму дагавору;

ўносяцца плацяжы ў бюджэт і на мэты сацыяльнага страхавання і сацыяльнага забеспячэння;

праводзяцца разлікі з іншымі крэдыторамі ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Пры недастатковасці маёмасці таварыства, якое ліквідуецца, гэта маёмасць размяркоўваецца паміж крэдыторамі адпаведнай чаргі прапарцыянальна сумам патрабаванняў, што падлягаюць задавальненню.

Маёмасць таварыства, якая засталася пасля задавальнення патрабаванняў крэдытораў, размяркоўваецца ліквідацыйнай камісіяй паміж удзельнікамі таварыства ў парадку, прадугледжаным заканадаўствам і ўстаноўчымі дакументамі.

Артыкул 28. Гарантыі правоў і інтарэсаў таварыства

Гарантыі правоў і інтарэсаў таварыства з боку дзяржавы забяспечваюцца ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь "Аб прадпрыемствах у Рэспубліцы Беларусь" і іншым заканадаўствам.

РАЗДЗЕЛ II. АКЦЫЯНЕРНАЕ ТАВАРЫСТВА

Артыкул 29. Паняцце акцыянернага таварыства

Акцыянерным прызнаецца таварыства, якое мае статутны фонд, раздзелены на пэўную колькасць акцый роўнага намінальнага кошту, і якое нясе адказнасць па абавязацельствах толькі сваёй маёмасцю. Акцыянернае таварыства можа быць адкрытым або закрытым.

Мінімальная велічыня статутнага фонду закрытага і адкрытага акцыянернага таварыства вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Парадак выпуску, рух і ўлік акцый вызначаюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 30. Адкрытае акцыянернае таварыства

Акцыянернае таварыства з'яўляецца адкрытым, калі яго акцыі распаўсюджваюцца шляхам адкрытага продажу або падпіскі і іх свабоднае абарачэнне на рынку каштоўных папер не абмежавана інакш, чым па закону.

Адкрытае акцыянернае таварыства не можа быць пераўтворана ў іншыя формы таварыстваў.

Артыкул 31. Закрытае акцыянернае таварыства

Акцыянернае таварыства з'яўляецца закрытым, калі абарачэнне яго акцый на рынку каштоўных папер забаронена або абмежавана яго статутам.

Закрытае акцыянернае таварыства можа выпускаць толькі імянныя акцыі. Закрытае акцыянернае таварыства можа быць пераўтворана ў адкрытае акцыянернае таварыства.

Артыкул 32. Асаблівасці ўстаноўчых дакументаў акцыянернага таварыства

Устаноўчыя дакументы акцыянернага таварыства акрамя звестак, прадугледжаных у артыкуле 8 гэтага Закона, павінны змяшчаць звесткі аб відах і катэгорыях выпускаемых акцый, іх колькасці і намінальным кошце, суадносінах акцый розных відаў і катэгорый, поўны пералік абмежаванняў абарачэння акцый для закрытага акцыянернага таварыства. Акцыянернае таварыства мае права выпусціць прывілеяваныя акцыі на суму не больш 10 працэнтаў статутнага фонду.

Артыкул 33. Стварэнне закрытага акцыянернага таварыства

Стварэнне закрытага акцыянернага таварыства ўключае ў сябе заключэнне дагавора аб сумеснай дзейнасці па стварэнню таварыства, зацвярджэнне статута, дзяржаўную рэгістрацыю таварыства і рэгістрацыю акцый у парадку, устаноўленым заканадаўствам аб каштоўных паперах.

Акцыі закрытага акцыянернага таварыства пры яго стварэнні распаўсюджваюцца сярод асоб, якія падпісалі дагавор аб сумеснай дзейнасці па стварэнню таварыства.

На працягу двух месяцаў з моманту дзяржаўнай рэгістрацыі заснавальнікі абавязаны ўнесці ўклады ў статутны фонд таварыства ў поўным размеры.

Артыкул 34. Стварэнне адкрытага акцыянернага таварыства

Адкрытае акцыянернае таварыства ствараецца шляхам адкрытай падпіскі на акцыі або пераўтварэння закрытага акцыянернага таварыства ці іншага гаспадарчага таварыства або суполкі.

Да моманту дзяржаўнай рэгістрацыі адкрытага акцыянернага таварыства яго статутны фонд павінен быць поўнасцю ўнесены.

Калі размер статутнага фонду адкрытага акцыянернага таварыства перавышае балансавы кошт маёмасці суб'екта, які пераўтвараецца, то ў праспекце эмісіі павінна быць указана крыніца сродкаў для аплаты гэтай розніцы.

Стварэнне адкрытага акцыянернага таварыства шляхам пераўтварэння дзяржаўнага прадпрыемства ў працэсе прыватызацыі рэгулюецца спецыяльным заканадаўствам.

Артыкул 35. Парадак стварэння адкрытага акцыянернага таварыства шляхам адкрытай падпіскі на акцыі.

Стварэнне адкрытага акцыянернага таварыства шляхам адкрытай падпіскі на акцыі ўключае ў сябе заключэнне дагавора аб сумеснай дзейнасці па стварэнню таварыства, правядзенне падпіскі на акцыі, правядзенне ўстаноўчай канферэнцыі, дзяржаўную рэгістрацыю таварыства і яго акцый у парадку, устаноўленым заканадаўствам. Дагаворам аб сумеснай дзейнасці па стварэнню таварыства ўпаўнаважваецца адна або некалькі асоб весці неабходную работу па стварэнню таварыства.

Асобы, якія падпісалі дагавор, нясуць расходы па стварэнню таварыства і салідарную адказнасць па абавязацельствах, што ўзніклі пры стварэнні таварыства, калі іншая форма адказнасці не прадугледжана дагаворам.

Артыкул 36. Паведамленне аб правядзенні адкрытай падпіскі на акцыі

Паведамленне аб правядзенні адкрытай падпіскі на акцыі публікуецца ў сродках масавай інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Паведамленне павінна змяшчаць усе ўмовы падпіскі, у тым ліку:

назву таварыства, якая прапануецца;

пералік заснавальнікаў з указаннем іх месцазнаходжання;

размер аб'яўленага статутнага фонду таварыства, мэта дзейнасці;

колькасць акцый, у тым ліку прывілеяваных, і іх намінальны кошт;

тэрміны падпіскі і ўмовы яе датэрміновага спынення;

месца і парадак заключэння дагавораў аб падпісцы;

тэрмін і ўмовы вяртання сродкаў, сабраных пры падпісцы;

напрамкі выкарыстання статутнага фонду;

правы ўладальнікаў прывілеяваных акцый;

колькасць і катэгорыі акцый, якія набываюцца заснавальнікамі;

дзеянні, што робяцца ў выпадках перавышэння або недасягнення падпіскай размеру статутнага фонду;

інфармацыю аб умовах захавання ў банку сродкаў, якія збіраюцца па падпісцы;

умовы адмовы ў падпісцы;

іншыя звесткі.

(Заканчэнне на 6-й стар.)

* У далейшым — таварыства.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб акцыянерных таварыствах, таварыствах з абмежаванай адказнасцю і таварыствах з дадатковай адказнасцю

(Заканчэнне. Пачатак на 5-й стар.)

Артыкул 37. Правядзенне адкрытай падпіскі на акцыі

Падпіска на акцыі заснавальнікамі праводзіцца на ўмовах, указаных у паведамленні аб яе правядзенні, шляхам унясення ўзносу на адкрыты ва ўстанове банка часовы рахунак у трохдзённы тэрмін з моманту яго адкрыцця ў размеры намінальнага кошту акцыі.

Падпіска на акцыі праводзіцца на ўмовах, указаных у зарэгістраваным паведамленні, шляхам заключэння дагавора паміж падпісчыкам і асобай, упаўнаважанай заснавальнікамі.

Абавязацельствы падпісчыка прызнаюцца выкананымі пасля ўнясення ім або ад яго імя на адкрыты ва ўстанове банка часовы рахунак намінальнага кошту акцый, якія ім набываюцца.

Працягласць падпіскі і тэрмін правядзення ўстаноўчай канферэнцыі не павінны перавышаць шасці месяцаў з дня апублікавання паведамлення.

Падпіска не можа быць прызнана адбыўшайся, калі сума сабраных па падпісцы сродкаў не дасягнула велічыні статутнага фонду адкрытага акцыянернага таварыства, вызначанага заканадаўствам.

У падпісцы на акцыі можа быць адмоўлена ў выпадках парушэння ўмоў падпіскі, а таксама ў іншых выпадках, устаноўленых заканадаўствам.

Заснавальнікі інфармуюць падпісчыкаў аб выніках падпіскі.

Артыкул 38. Дагавор аб падпісцы

Асноўным дакументам, які вызначае адносіны падпісчыка з заснавальнікамі, з'яўляецца дагавор падпіскі на акцыі. Змест дагавора не можа супярэчыць умовам падпіскі. У дагаворы падпіскі на акцыі прадугледжваюцца колькасць, катэгорыі і намінальны кошт акцый, што набываюцца па падпісцы, тэрміны і парадак узаемных разлікаў, правы і абавязкі заснавальнікаў і падпісчыкаў, адказнасць бакоў за парушэнне ўмоў дагавора і іншыя палажэнні.

Артыкул 39. Устаноўчая канферэнцыя адкрытага акцыянернага таварыства

Устаноўчая канферэнцыя акцыянернага таварыства збіраецца не пазней аднаго месяца пасля заканчэння падпіскі.

Устаноўчая канферэнцыя прызнаецца правамоцнай, калі ў ёй удзельнічаюць асобы (або іх прадстаўнікі), якія падпісаліся не менш чым на 70 працэнтаў распаўсюджаных па падпісцы простых акцый. Калі з-за няўдзелу падпісчыкаў устаноўчая канферэнцыя не адбылася або прызнана неправамоцнай, яна павінна быць склікана паўторна, у тэрмін не больш трох тыдняў. У выпадку неправамоцнасці паўторна сабранай устаноўчай канферэнцыі таварыства прызнаецца неадбыўшымся, а ўзносы падлягаюць вяртанню падпісчыкам у месячны тэрмін з выплатай прадугледжаных абавязацельствамі плацяжоў. Інтарэсы падпісчыкаў на ўстаноўчай канферэнцыі могуць прадстаўляць іншыя асобы па даверанасці.

Калі падпіска ажыццёўлена на колькасць акцый меншую ўказанай у паведамленні аб падпісцы, акцыі падпісаныя, а заснавальнікі мае права заявіць на ўстаноўчай канферэнцыі аб выхадзе з таварыства да прызнання канферэнцыі таварыства адбыўшымся. У гэтым выпадку ўнесеныя падпісчыкам, які выбыў, грошы вяртаюцца з выплатай прадугледжаных абавязацельствамі плацяжоў.

Устаноўчая канферэнцыя, прызнаная правамоцнай з улікам заяў аб выхадзе з таварыства, прымае рашэнне аб стварэнні таварыства, выбірае кіраўнічы орган канферэнцыі, заслухоўвае і зацвярджае фінансавую справаздачу заснавальнікаў, зацвярджае статут таварыства, выбірае органы кіравання і кантролю таварыства ў адпаведнасці з прынятым статутам, прымае рашэнне аб пакрыцці расходаў па стварэнні таварыства.

Заснавальнікі абавязаны ў тэрмін і ў форме, прадугледжаных дагаворам, паведаміць падпісчыкам аб месцы і парадку правядзення ўстаноўчай канферэнцыі, праект статута таварыства і іншыя дакументы.

Устаноўчая канферэнцыя прымае рашэнні большасцю галасоў, пры гэтым адна простая акцыя дае права на адзін голас. Падпісчыкі па прывілеяваных акцыях маюць на ўстаноўчай канферэнцыі права дарадчага голасу.

Устаноўчая канферэнцыя не праводзіцца, калі таварыства прызнаецца неадбыўшымся ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам і ўмовамі падпіскі.

Артыкул 40. Змяненне статутнага фонду акцыянернага таварыства

Акцыянернае таварыства мае права павялічваць або памяншаць размер статутнага фонду.

Памяншэнне статутнага фонду дапускаецца з пісьмовай згоды крэдытораў.

Павелічэнне статутнага фонду ажыццяўляецца праз выпуск новых акцый, абмен абліграцый на акцыі, павелічэнне намінальнага кошту акцый.

Павелічэнне статутнага фонду закрытага акцыянернага таварыства праз выпуск новых акцый ажыццяўляецца шляхам распаўсюджвання іх паміж удзельнікамі.

Размяшчэнне акцый адкрытага акцыянернага таварыства, якія выпускаюцца дадаткова, ажыццяўляецца ў парадку, прадугледжаным заканадаўствам аб каштоўных паперах. Статутам адкрытага акцыянернага таварыства можа быць прадугледжана пераважнае права на набыццё дадаткова выпушчаных акцый яго акцыянерамі.

У паведамленні аб скліканні сходу акцыянераў для вырашэння пытання аб павелічэнні статутнага фонду таварыства павінны змяшчацца:

матывы, спосаб і памеры павелічэння статутнага фонду;

праект змянення статута акцыянернага таварыства, звязана з павелічэннем статутнага фонду;

даныя аб колькасці дадатковых акцый, іх відзе, катэгорыях і агульным кошце;

мяркуемыя правы акцыянераў у адносінах да акцый, якія выпускаюцца дадаткова;

планаваная дата пачатку продажу акцый, якія выпускаюцца дадаткова;

іншыя звесткі.

Змяненні статута, выкліканыя павелічэннем статутнага фонду, падлягаюць рэгістрацыі органам, які зарэгістраваў акцыянернае таварыства.

Рашэнне аб памяншэнні статутнага фонду акцыянернага таварыства прымаецца ў тым жа парадку, што і рашэнне аб павелічэнні статутнага фонду.

Памяншэнне статутнага фонду ажыццяўляецца шляхам памяншэння намінальнага кошту акцый або скарачэння колькасці акцый праз выкуп часткі акцый у іх трымальнікаў у мэтах анулявання.

Акцыянернаму таварыству забараняецца памяншаць статутны фонд, калі ў выніку яго памер стане ніжэй за мінімальны, вызначаны заканадаўствам.

Артыкул 41. Рэалізацыя акцый

Удзельнік закрытага акцыянернага таварыства мае права свабодна рэалізаваць свае акцыі яго ўдзельнікам або ў парадку, які вызначаецца статутам, — трэцім асобам.

Парадак і ўмовы набыцця закрытым акцыянерным таварыствам акцый удзельніка вызначаюцца ў статуце.

Акцыі адкрытага акцыянернага таварыства могуць быць свабодна рэалізаваны іх трымальнікамі.

Артыкул 42. Асаблівасці работы сходу акцыянераў

Змяненне статута адкрытага акцыянернага таварыства і прыняцце рашэння аб спыненні яго дзейнасці або змяненні статутнага фонду прымаецца не менш чым трыма чвэрцямі галасоў акцыянераў.

Галасаванне на сходзе акцыянераў праводзіцца па прынцыпу: адна акцыя — адзін голас. Уладальнікі прывілеяваных акцый не маюць права голасу, акрамя выпадкаў, прадугледжаных статутам. Рашэнне аб выкупе таварыствам акцый, ім выпушчаных, уступае ў сілу з пісьмовай згоды крэдытораў таварыства.

РАЗДЗЕЛ III. ТАВАРЫСТВЫ З АБМЕЖАВАНАЙ АДКАЗНАСЦЮ

Артыкул 43. Паняцце таварыства з абмежаванай адказнасцю

Таварыствам з абмежаванай адказнасцю прызнаецца таварыства, статутны фонд якога раздзелены на долі, размер якіх вызначаецца ўстаноўчымі дакументамі, права валодання якімі не пацвярджаецца акцыямі, і якое нясе адказнасць па абавязацельствах толькі ў межах сваёй маёмасці. Удзельніку таварыства, які ўнёс свой уклад, выдаецца пасведчанне, якое не з'яўляецца каштоўнай паперай.

Артыкул 44. Асаблівасці ўстаноўчых дакументаў таварыства з абмежаванай адказнасцю

Устаноўчыя дакументы таварыства з абмежаванай адказнасцю акрамя звестак, прадугледжаных у артыкуле 8 гэтага Закона, павінны змяшчаць звесткі аб размеры долей кожнага з удзельнікаў, складзе, памерах і парадку ўнясення імі ўкладаў.

Артыкул 45. Стварэнне таварыства з абмежаванай адказнасцю

Стварэнне таварыства з абмежаванай адказнасцю ўключае ў сябе заключэнне дагавора паміж удзельнікамі аб сумеснай дзейнасці па стварэнню таварыства, зацвярджэнне статута таварыства ўсімі ўдзельнікамі і дзяржаўную рэгістрацыю таварыства.

Артыкул 46. Размер статутнага фонду таварыства з абмежаванай адказнасцю

У таварыстве з абмежаванай адказнасцю ствараецца статутны фонд, мінімальны размер якога вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Павелічэнне або памяншэнне статутнага фонду праводзіцца па рашэнню сходу ўдзельнікаў, пры гэтым памяншэнне статутнага фонду праводзіцца з пісьмовай згоды крэдытораў таварыства.

Артыкул 47. Абавязкі заснавальнікаў таварыства з абмежаванай адказнасцю па ўнясенню ўкладаў у статутны фонд таварыства

На працягу двух месяцаў з моманту дзяржаўнай рэгістрацыі таварыства з абмежаванай адказнасцю заснавальнікі абавязаны ўнесці ўклад у статутны фонд таварыства ў поўным размеры.

Артыкул 48. Доля ўдзельніка таварыства з абмежаванай адказнасцю

Удзельнік таварыства з абмежаванай адказнасцю можа ўступіць сваю долю або яе частку аднаму або некалькім удзельнікам гэтага таварыства, а пры адмове астатніх удзельнікаў ад куплі долі (часткі долі) — трэцім асобам, калі іншае не прадугледжана ўстаноўчымі дакументамі.

Удзельнікі таварыства карыстаюцца пераважным правам набыцця долі (часткі долі) удзельніка, які ўступае яе, прапарцыянальна іх долям у статутным фондзе таварыства або ў іншым узгодненым паміж імі парадку.

Пры перадачы долі або яе часткі трэцяй асобе адбываецца адначасовы пераход да яе правоў і абавязкаў, што належалі ўдзельніку, які ўступае яе поўнасцю або часткова.

Доля ўдзельніка можа быць набыта самім таварыствам, калі кошт маёмасці, што застаецца ў таварыстве пасля выкупу долі, не ніжэй статутнага фонду таварыства. У выпадку выкупу долі таварыства абавязана перадаць яе іншым удзельнікам або трэцім асобам у тэрмін не больш аднаго года або ўнесці змяненні ў статут. На працягу гэтага перыяду размеркаванне прыбытку, а таксама галасаванне і вызначэнне кворуму ў вышэйшым органе таварыства праводзяцца без уліку набытай таварыствам долі.

Накіраванне спагнання на долю ўдзельніка ў таварыстве з абмежаванай адказнасцю па яго ўласных абавязацельствах не дапускаецца. Пры недастатковасці маёмасці ўдзельніка для пакрыцця яго даўгоў крэдытары маюць права запатрабаваць выдзялення долі ўдзельніка-даўжніка ў парадку, прадугледжаным артыкулам 49 гэтага Закона.

У выпадках, вызначаных устаноўчымі дакументамі таварыства, па рашэнню яго вышэйшага органа можа быць прадугледжана ўнясенне ўдзельнікамі дадатковых укладаў.

Змяненне кошту маёмасці, унесенай у якасці ўкладу, і дадатковыя ўклады ўдзельнікаў не ўплываюць на размер іх долі ў статутным фондзе, указаны ва ўстаноўчых дакументах таварыства, калі іншае не прадугледжана ўстаноўчымі дакументамі.

Артыкул 49. Выхад удзельніка з таварыства з абмежаванай адказнасцю

Выхад удзельніка з таварыства з абмежаванай адказнасцю праводзіцца па яго заяве на падставе рашэння сходу ўдзельнікаў. Да моманту выхаду ўдзельнік таварыства абавязаны выканаць абавязацельствы, тэрмін выканання якіх наступіў. Пры выхадзе ўдзельніка з таварыства яму выплачваецца кошт часткі маёмасці таварыства прапарцыянальна яго долі ў статутным фондзе, пры гэтым праводзіцца памяншэнне велічыні статутнага фонду, калі выплачаная ўдзельніку доля не кампенсуецца астатнімі ўдзельнікамі.

Выплата праводзіцца пасля зацвярджэння справаздачы за год, у якім удзельнік выйшаў з таварыства, і ў тэрмін да 12 месяцаў з дня выхаду, калі іншае не прадугледжана ва ўстаноўчых дакументах. Па патрабаванню ўдзельніка і са згоды таварыства ўклад можа быць вернуты поўнасцю або часткова ў натуральнай форме. Удзельніку, які выбыў, выплачваецца частка прыбытку, якая належыць яму на момант разліку. Маёмасць, перададзеная ўдзельнікам таварыству ў валоданне, карыстанне, вяртаецца ў натуральнай форме.

Пры рэарганізацыі юрыдычнай асобы — удзельніка таварыства з абмежаванай адказнасцю або смерці грамадзяніна-ўдзельніка правапераемнікі (наследнікі) могуць уступіць у таварыства з яго згоды.

Пры адмове правапераемніка (наследніка) ад уступлення ў таварыства, а таксама пры ліквідацыі юрыдычнай асобы або адмове таварыства ад прыёму ў яго правапераемніка (наследніка) робіцца выдзяленне долі, прыналежнай рэарганізаванай або ліквідаванай юрыдычнай асобе, наследніку з выплатай, што належыць ім на гэты момант часткі прыбытку.

Артыкул 50. Выключэнне ўдзельніка з таварыства з абмежаванай адказнасцю

Удзельнік таварыства з абмежаванай адказнасцю, які сістэматычна не выконвае або неналежным чынам выконвае абавязкі ці перашкаджае сваімі дзеяннямі дасягненню мэт таварыства, можа быць выключаны з таварыства на падставе аднагалосна прынятага рашэння сходу ўдзельнікаў таварыства. Выключанаму ўдзельніку выплачваецца яго доля ў маёмасці таварыства ў адпаведнасці з артыкулам 49 гэтага Закона.

Артыкул 51. Сход удзельнікаў таварыства з абмежаванай адказнасцю

Паўнамоцтвы сходу ўдзельнікаў таварыства з абмежаванай адказнасцю рэгулююцца артыкулам 18 гэтага Закона.

Да выключнай кампетэнцыі сходу ўдзельнікаў таварыства з абмежаванай адказнасцю таксама адносяцца:

устанаўленне размеру, формы і парадку ўнясення ўдзельнікамі дадатковых укладаў;

вырашэнне пытання аб набыцці таварыствам долі ўдзельніка;

выключэнне ўдзельніка з таварыства.

Артыкул 52. Парадак работы сходу ўдзельнікаў таварыства з абмежаванай адказнасцю

Парадак работы сходу ўдзельнікаў таварыства з абмежаванай адказнасцю рэгулюецца артыкулам 19 гэтага Закона.

Пытанні змянення статута таварыства, прыняцця рашэння аб спыненні яго дзейнасці, а таксама выключэння ўдзельніка з таварыства прымаюцца пры аднагалоснасці ўсіх удзельнікаў таварыства.

Пры разглядзе пытання аб выключэнні ўдзельніка з таварыства гэты ўдзельнік або яго прадстаўнік у галасаванні не ўдзельнічаюць.

РАЗДЗЕЛ IV. ТАВАРЫСТВЫ З ДАДАТКОВАЙ АДКАЗНАСЦЮ

Артыкул 53. Таварыства з дадатковай адказнасцю

Таварыствам з дадатковай адказнасцю прызнаецца таварыства, статутны фонд якога раздзелены на долі размераў, вызначаных устаноўчымі дакументамі, а статутам вызначаны размер маёмаснай адказнасці ўдзельнікаў пры недастатковасці маёмасці таварыства для забеспячэння яго адказнасці.

Да таварыства з дадатковай адказнасцю прымяняюцца нормы, якія рэгулююць стварэнне і дзейнасць таварыства з абмежаванай адказнасцю, з улікам асаблівасцей, прадугледжаных гэтым Законам.

Артыкул 54. Дадатковая адказнасць удзельнікаў таварыства з дадатковай адказнасцю

Пры недастатковасці маёмасці таварыства ўдзельнікі адказваюць па яго абавязацельствах у межах, вызначаных статутам прапарцыянальна іх долям у маёмасці таварыства. Дагаворам паміж удзельнікамі таварыства з дадатковай адказнасцю можа быць прадугледжаны іншы парадак размеркавання дадатковай адказнасці.

Пры недастатковасці маёмасці аднаго або некалькіх удзельнікаў таварыства для забеспячэння долі дадатковай адказнасці, якую яны павінны выплаціць, адказнасць па суме, што нестае, нясуць астатнія ўдзельнікі таварыства прапарцыянальна іх долям у маёмасці гэтага таварыства.

Артыкул 55. Устаноўчыя дакументы таварыства з дадатковай адказнасцю

Устаноўчыя дакументы таварыства з дадатковай адказнасцю павінны нараўне з палажэннямі, устаноўленымі для таварыства з абмежаванай адказнасцю, змяшчаць размер і парадак забеспячэння дадатковай адказнасці ўдзельнікамі таварыства. Для рэгістрацыі таварыства з дадатковай адказнасцю яго ўдзельнікі прадастаўляюць нараўне з устаноўчымі дакументы згодна з пералікам, зацверджаным Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, якія пацвярджаюць іх магчымасці забяспечыць дадатковую адказнасць.

Артыкул 56. Змяненне размеру дадатковай адказнасці

Таварыства з дадатковай адказнасцю мае права паменшыць са згоды крэдытораў або павялічыць пры адсутнасці пярэчанняў удзельнікаў размер дадатковай адказнасці.

Пры змяненні размеру дадатковай адказнасці ў статут таварыства ўносяцца змяненні. Пры павелічэнні дадатковай адказнасці ўдзельнікі прадстаўляюць дакументы, якія пацвярджаюць іх магчымасць забяспечыць яе ў новым размеры.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

9 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№2020-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб акцыянерных таварыствах, таварыствах з абмежаванай адказнасцю і таварыствах з дадатковай адказнасцю»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь "Аб акцыянерных таварыствах, таварыствах з абмежаванай адказнасцю і таварыствах з дадатковай адказнасцю" з 1 студзеня 1993 года.

2. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

да 1 студзеня 1993 года забяспечыць перагляд і адмену міністэрствамі, дзяржаўнымі камітэтамі і ведамствамі Рэспублікі Беларусь нарматыўных актаў, якія супярэчаць названаму Закону;

прывесці ў адпаведнасць з дадзеным Законам пастановы і распараджэнні ўрада Рэспублікі Беларусь;

вызначыць мінімальную велічыню статутных фондаў закрытага і адкрытага акцыянернага таварыства, таварыства з абмежаванай адказнасцю і таварыства з дадатковай адказнасцю.

3. Акцыянерным таварыствам, таварыствам з абмежаванай адказнасцю, таварыствам з дадатковай адказнасцю, зарэгістраваным да ўступлення ў дзеянне гэтага Закона, у тэрмін да 1 чэрвеня 1993 года прывесці ўстаноўчыя дакументы ў адпаведнасць з Законам "Аб акцыянерных таварыствах, таварыствах з абмежаванай адказнасцю і таварыствах з дадатковай адказнасцю".

Акцыянерныя таварыствы, таварыствы з абмежаванай адказнасцю і таварыствы з дадатковай адказнасцю, якія не ўнеслі такіх змяненняў ва ўстаноўчыя дакументы, падлягаюць ліквідацыі.

Кантроль за выкананнем дадзенага даручэння ўскладаецца на рэгіструючыя органы.

4. Устанавіць, што рэгістрацыя змяненняў статута таварстваў, звязаных з увядзеннем гэтага Закона, праводзіцца без збірання пошліны.

5. Да прывядзення заканадаўства Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з указаным Законам дзеючае заканадаўства Рэспублікі Беларусь прымяняецца пры ўмове, што яно не супярэчыць гэтаму Закону.

6. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь на працягу двух месяцаў з дня ўвядзення Закона ў дзеянне прадставіць у Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы аб прывядзенні заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь "Аб акцыянерных таварыствах, таварыствах з абмежаванай адказнасцю і таварыствах з дадатковай адказнасцю".

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

9 снежня 1992 г.
г. Мінск.
№2021-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб ратыфікацыі Пагаднення аб гандлёвых адносінах паміж Саюзам Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік і Злучанымі Штатамі Амерыкі

Улічваючы, што развіццё гандлёва-эканамічных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Злучанымі Штатамі Амерыкі ў значнай меры стрымліваецца па прычыне адсутнасці ў іх гандлі рэжыму найбольшага спрыяння, Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

1. Ратыфікаваць Пагадненне аб гандлёвых адносінах паміж СССР і ЗША, падпісанае 1 чэрвеня 1990 года і ратыфікаванае Кангрэсам ЗША, і выступіць з наступнай заявай:

"Рэспубліка Беларусь заяўляе, што ўсе спасылкі, якія ёсць у Пагадненні аб гандлёвых адносінах паміж СССР і ЗША, на Бок, яго тэрыторыю, грамадзян і арганізацыі трэба разумець як належачыя да Рэспублікі Беларусь, яе тэрыторыі, грамадзян і арганізацый або да Злучаных Штатаў Амерыкі, іх тэрыторыі, грамадзян і арганізацый адпаведна.

У тым, што датычыцца артыкула VIII I(B) Пагаднення, Рэспубліка Беларусь лічыць сябе звязанай абавязацельствамі па Сусветнай канвенцыі аб аўтарскім праве ад 6 верасня 1952 года пачынаючы з 27 мая 1973 года, а таксама па Парыжскай канвенцыі па ахове прамысловай уласнасці ад 20 сакавіка 1883 года, перагледжанай у Стакгольме 14 ліпеня 1967 года.

Рэспубліка Беларусь зыходзіць з разумення, што ў лістах па пытаннях аховы інтэлектуальнай уласнасці, якімі СССР і ЗША абмяняліся 1 чэрвеня 1990 года, спасылкі на законапраекты не будуць наносіць урону любым абавязкам па перагляду, унясенню на разгляд, забеспячэнню, уводу ў дзеянне або выкананню канкрэтных палажэнняў законаў і што ўрад Рэспублікі Беларусь унясе на разгляд Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у 1993 годзе праекты законаў, неабходных для выканання абавязацельстваў, якія змяшчаюцца ў артыкуле VIII гэтага Пагаднення".

2. Даручыць Міністэрству замежных спраў Рэспублікі Беларусь ажыццявіць неабходныя меры па выкананню дадзенай пастановы.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

9 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№2023-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб вызваленні Мацюшэўскага В.П. ад пасады намесніка старшыні Мандатнай падкамісіі Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па дзяржаўнаму будаўніцтву

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

Вызваліць МАЦЮШЭЎСКАГА Валерыя Пятровіча ад пасады намесніка старшыні Мандатнай падкамісіі Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па дзяржаўнаму будаўніцтву ў сувязі з яго асабістай просьбай.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№2072-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб вызваленні Лявонава В.С. ад пасады намесніка старшыні (старшыні Мандатнай падкамісіі) Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па дзяржаўнаму будаўніцтву

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

У адпаведнасці з артыкулам 45 Часовага рэгламенту Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь вызваліць ЛЯВОНАВА Васілія Севасцьянавіча ад пасады намесніка старшыні (старшыні Мандатнай падкамісіі) Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па дзяржаўнаму будаўніцтву.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№2076-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб вызваленні Ціцянкова І.І. ад пасады сакратара Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па праблемах чарнобыльскай катастрофы

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

Вызваліць ЦІЦЯНКОВА Івана Іванавіча ад пасады сакратара Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па праблемах чарнобыльскай катастрофы ў сувязі з яго асабістай просьбай.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№2074-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб вызваленні Абухова А.І. ад пасады намесніка старшыні Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па праблемах чарнобыльскай катастрофы

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

Вызваліць АБУХОВА Аляксандра Іванавіча ад пасады намесніка старшыні Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па праблемах чарнобыльскай катастрофы ў сувязі з яго асабістай просьбай.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1992 г.
г.Мінск.
2075-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб вызваленні Макейчанкі Б.А. ад пасады намесніка старшыні Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па эканамічнай рэформе, дасягненню эканамічнай самастойнасці і суверэнітэту рэспублікі

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

Вызваліць МАКЕЙЧАНКУ Барыса Андрэевіча ад пасады намесніка старшыні Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па эканамічнай рэформе, дасягненню эканамічнай самастойнасці і суверэнітэту рэспублікі ў сувязі з яго асабістай просьбай.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№2070-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб ратыфікацыі Пагаднення аб супрацоўніцтве камісій і камітэтаў Вярхоўных Саветаў (парламентаў) дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

Пагадненне паміж Вярхоўнымі Саветамі Азербайджанскай Рэспублікі, Рэспублікі Арменія, Рэспублікі Беларусь, Рэспублікі Казахстан, Рэспублікі Кыргызстан, Расійскай Федэрацыі, Рэспублікі Таджыкістан, Рэспублікі Узбекістан і Украіны аб супрацоўніцтве камісій і камітэтаў Вярхоўных Саветаў (парламентаў) дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў, падпісанае 27 сакавіка 1992 года ў горадзе Алма-Аце, ратыфікаваць.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

15 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№2044-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб ратыфікацыі Пагаднення аб міжпарламенцкім супрацоўніцтве ў прававой сферы

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

Пагадненне паміж Вярхоўнымі Саветамі Азербайджанскай Рэспублікі, Рэспублікі Арменія, Рэспублікі Беларусь, Рэспублікі Казахстан, Рэспублікі Кыргызстан, Расійскай Федэрацыі, Рэспублікі Таджыкістан, Туркменістана і Украіны аб міжпарламенцкім супрацоўніцтве ў прававой сферы, падпісанае 27 лютага 1992 года ў горадзе Маскве, ратыфікаваць.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

15 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№2043-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб вызваленні Мардашова А.А. ад пасады сакратара Мандатнай падкамісіі Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па дзяржаўнаму будаўніцтву

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

Вызваліць МАРДАШОВА Анатоля Андрэевіча ад пасады сакратара Мандатнай падкамісіі Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па дзяржаўнаму будаўніцтву ў сувязі з яго асабістай просьбай.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№2073-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб вызваленні Вашкевіча І.Ф.ад пасады намесніка старшыні Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па прамысловасці і паслугах насельніцтву

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

Вызваліць ВАШКЕВІЧА Іосіфа Фёдаравіча ад пасады намесніка старшыні Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па прамысловасці і паслугах насельніцтву ў сувязі з яго асабістай просьбай.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№2071-XII

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб узнагароджанні Азгура З. І. медалём Францыска Скарыны

За дасягненні ў справе нацыянальнага адраджэння і развіцці беларускага мастацтва ўзнагародзіць скульптара АЗГУРА Заіра Ісакавіча медалём Францыска Скарыны.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

28 снежня 1992 г.
г. Мінск.
№2078-XII

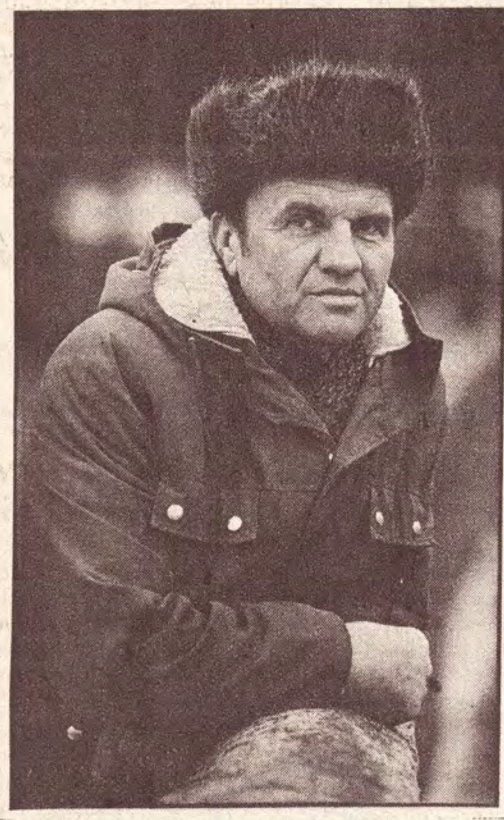
Народная газета

Алесь ЖУК

Рукою схопішся за скронь...

Апавяданне

Нашы знаёмствы

Алесь Аляксандравіч ЖУК нарадзіўся 1 красавіка 1947 года ў вёсцы Клешаў на Случчыне. Закончыў філфак Белдзяржуніверсітэта. Першыя апавяданні надрукаваў у рэспубліканскім друку ў 1965 годзе. Працаваў у выдавецтве "Мастацкая літаратура", часопісе "Маладосць", галоўным рэдактарам газеты "Літаратура і мастацтва". Цяпер — намеснік галоўнага рэдактара часопіса "Полымя".

Першая кніга прозы Алеся Жука "Асеннія халады" засведчыла, што ў беларускую літаратуру прыйшоў новы талент. Далейшыя творы пацвердзілі гэта. Ягоныя лепшыя апавяданні і аповесці сталі з'явай не толькі беларускай літаратуры 70—80-х гадоў. Асабліва трэба адзначыць аповесці "Халодная птушка" і "Паляванне на апошняга жураўля", дзе пісьменнік найбольш яскрава і праўдзіва адлюстраваў рэаліі жыцця.

Асабліва Алесю Жуку ўдаюцца вобразы жанчын. Прыкладам могуць служыць старая Антосіха з апавядання "Асеннія халады" і Анэта з аповесці "Халодная птушка".

Літаральна напярэдадні Новага года Алесю Жуку за кнігу прозы "Праклятая любоў" прысуджана Дзяржаўная прэмія Рэспублікі Беларусь імя Я. Коласа.

Сёння пісьменнік Алесь Жук у росквіце жыццёвых і творчых сіл. А гэта дае спадзяванне, што шматлікі чытач мае права чакаць ад яго новых цікавых, таленавітых твораў.

Чалавек, мабыць, вылез з-пад гарбаценькага моста цераз рэчку. На набярэжнай стаяў яго абшарпаны, скрыўлены, нечым напакаваны сакваяж. Адзеты чалавек у клятчастае вынашанае юнацкае палітцо, якое шчыльна абліпала яго. Штаны няпэўнага попелавага колеру, невядома калі прасаваныя, чаравікі таксама не разбярэшся, ці некалі чорныя і парыжэлыя без ваксы, ці карычневыя, а на галаве — дзіцячая шапачка з бубонам. У руках чалавек трымаў тапалёвую галіну з засохлым пачарнелым лісцем, нібы гітару, на якой іграў танец. І танцаваў. Шчыра, самааддана, нязграбна выстукваў скасцянелымі рыжымі чаравікамі па асфальце такт, рабіў праходкі, закружваўся, нахіляў галаву то на адзін, то на другі бок, быццам прыслухоўваўся да струн, — і танцаваў, танцаваў, як самы шчаслівы чалавек, які толькі ёсць сёння на зямлі.

У парку было пуста ў гэты ранішні час. Яшчэ з год назад па ім бегалі, рабілі размінку і дагледжаныя пенсіянеры, і маладзенькія парачкі ў прывезеных з-за мяжы спартыўных касцюмах. Здавалася, што і на прабежку яны выходзілі толькі таму, што займелі гэтыя замежныя касцюмы і хацелі пахваліцца імі. І яшчэ ў гэты час праз парк неяк урачыста, групкамі цёк на службу чыноўны люд у самую салідную і галоўную кіруючую ўстанову. Люд гэты неяк няўлоўна, але няўмольна вылучаўся сярод іншых і сваёй грунтоўнасцю, і ўпэўненасцю, і адзеннем. Потым установы раптоўна не стала. І парк запуставаў раніцай. Хаця праз нейкі час на запуставалым доме зноў з'явіліся высокія шыльды, і шмат хто з таго самага кіруючага люду вярнуўся ў свае кабінеты, захаваўшы нават ранейшыя нумары тэлефонаў, але на работу цяпер ён расцякаецца са знакамітага ў горадзе раёна неяк непрыкметна, уроссып і па новых дарогах, не праз парк.

За гэты зменашыльдаўскі час шмат чаго, што зусім нядаўна здавалася неверагодным, адбылося ў жыцці. Але найбольш уразіла тое, як у рынэчным ружовым тумане наўздзіў хутка апустошыліся кашалькі і выпарыліся з магазінных прылаўкаў тавары. Таму, відаць, і не стала ў парку на набярэжнай ранішніх мацыёншчыкаў — даводзіцца берагчы энергію, залішне дарагімі сталі кілакалорыі ў гастраномах. Ды і пра тое, каб лішняй вагі суверэнныя грамадзяне не набіралі, цяпер клапоцяцца ўсе, як хто толькі паспявае.

У той дазменашыльдаўскі час, вядома, нават і не памыслілася б, каб такі чалавек і ў такім месцы раскашаваў, у той час такім людзям гэтае месца лепей было б абмінуць. Уразіла мяне, што знешне чалавек быў як дзве кроплі вады падобны на Міколку Шумейку. І невялічкі ростам, і тварык дробненькі, завостраны, і ўся пастава яго. І шапачку гэтакую насіў Міколка апошнія гады.

Але Міколкі няма ўжо на свеце, і пахаваны ён за сотню кіламетраў ад сталічнага горада на вясковых, зарослых бярозамі і дубамі спрадвечных могілках, да якіх з крынічнае лагчыны падыходзіць восеньскаю парою белы малочны туман. У тумане, як здані, пасвяцца коні, зрэдку пафыркваюць і пазвоньваюць ланцуговымі путамі. Усё Міколкава жыццё было звязана з коньмі.

А тыя коні майго дзяцінства сасніліся на дасвецці. Сасніліся чыста, жыва, нібыта ўспомніліся. Можа, ад таго, што балелі ногі, на нейкае імгненне здалося, што я хлапчук, што босыя мае ногі ажно пачырванелі ад буйнае золкае жнівеньскае расы, і сам я схаладаў ад густога туману, таму прылёг усім целам да каня, каб сагрэцца, а ступакі прытуліў да яго рабрын. І ўвесь я адчуваў жывое цяпло, салодкі пах конскага поту, а пад пальцамі, між гладкае тугое шэрсці струпок там, дзе была ранка ля самага карку. І вось гэтак плыў я на сваёй дабрадушнай чорнай Чайцы з белаю лысінкаю на лбе ў тумане, грэўся і не мог сагрэцца, як і вярнуцца назад у дзяцінства, туды, дзе засталіся нашы коні.

Мы, белыя і згаладалыя за зіму, ужо паспелі папасвіцца на маладзенькім шчаўі, набіць ім аскому і загарэць на сонцы. І коні, дзякуючы маладой траве, таксама крыху адхаяліся пасля зімы і веснавых работ. Пачыналіся нашы летнія заробкі — абганяць і баранаваць бульбу, амаль на ўсё лета, пакуль не зацвіце яна. І ў кожнага з нас коні былі свае. Вядома, лепшыя, хуткія, гарачыя ды і дагледжаныя перападалі старэйшым хлопцам, тым адчаюгам, якія не баяліся праляцець на іх на злом галавы і ўмелі саўладаць з імі. А для гэтага трэба было, як гаварылі ў вёсцы, вырасці пры конях: змалку хадзіць з бацькам на канюшню, змалку карміць і даглядаць іх, ведаць нораў. Лічылася, што кожны мужчына ў брыгадзе, які паважаў сябе, павінен быў даглядаць замацаванага каня ўзімку: прыходзіць на канюшню і падкормліваць яго праўдамі і няпраўдамі, нават адкрадаючы ў іншых коней.

А мая Чайка была незамацаваная, даволі рахманая кабылка, як на сёння ўяўляецца, не надта лёгкая і ўмелая бегаць. Гэтае няўмельства мне разоў колькі давялося адчуць уласнымі касцямі, калі яна на роўным месцы спатыкалася з усяго лёту, падала на калені, і я кулём ляцеў цераз яе галаву. Але ці на тых палявых дарогах многа было мяккага пяску і пылу, ці гнуткія дзіцячыя косці не ўспрымалі ўдару, не помніцца ні болю пасля таго падання, ні злосці на каня. Потым, зімой, як асаблівыя прыгоды, успаміналі мы, хто колькі і як падаў. Дзіцячым розумам мы не спасцігалі той небяспекі, якая хадзіла поруч з нашымі прыгодамі, якія часам канчаліся жорстка, і таму трывога ад іх заставалася ў сэрцы і адгукаецца нават зараз, праз дзесяткі гадоў.

І той дзень памятаецца, сонечны, не душны, ветраны. Вецер тугі, пад ім хвалямі ходзіць запалавелае жыта, і пахне жытам і засінелаю паўз дарогу густою валошкаю. Весела, адзін перад адным імчалі мы з далёкага палетка дадому па шырокай сценцы — гэтак называліся ў нас дзве дарогі ў поле па краях вёскі. Прамыя, шырокія, утравянелыя, толькі з трыма сцяжынкамі-слядамі ад колаў і конскіх капытоў пасярэдзіне. Гэтыя сценкі цяпер з'аралі зусім, на іх месцы звычайныя палявыя дарогі, неймаверна гразкія ў бездараж. Дык вось, узбуджаныя ветрыкам, палявою прастораю, імчалі мы наперагонкі, падхвостваючы пугамі коней, з крыкам, рогатам, можа, як і тыя адчайныя кавалерысты, якіх бачылі ў пасляваеннай кінаперасоўцы. Ужо ля самае вёскі вецер закруціў віхром з-за хат, выхапіў аднекуль з жыта і шалохнуў пад ногі Дунаю, чырвонаму, гарачаму даўганогаму каню, на якім ехаў Валодзя Залескі, старую парыжэлую газету. Конь гэтак раптоўна, з усяго лёту ламануў убок, што Валодзя з падлётам угору адарваўся ад яго і гэкнуўся вобзем, на шчасце, у намыты навальнічным раўчуком пясок і пыл. Спынілася ўся наша рагатлівая кампанія, спыніўся і конь. Газета ўжо далёка куллялася па дарозе. Валодзя спачатку не варушыўся, і тады ўсім стала вусцішна. Гэтая спалоханасць і цішыня панавалі і тады, калі ён паволі, увесь белы ад пылу, як млынар, стаў на каленкі, потым падняўся на ногі. Яму ўжо падводзілі каня, нешта гаварылі, а ён глядзеў на нас шырокімі вачыма, як аднекуль з другога свету, і не разумеў, пра што мы гаворым. Да каня ішоў гэтак, нібы зямля плавала пад нагамі, і ў вачах усё тая ж аддаленасць ад нас, быццам ляцеў яшчэ недзе ў паветры і не мог апусціцца на зямлю. З вушэй у яго тоненькімі струменьчыкамі сцякала кроў...

Мяне, дарослага чалавека, які адслужыў армію, уедлівы доктар у былой лечкамісіі дапытваўся, ці не займаюся боксам. Бог бараніў мяне быць баксёрам, і я на першым часе не мог уцяміць, чаго ад мяне доктар хоча. Толькі пасля таго, як ён растлумачыў, што ў мяне некалі было зломлена пераноссе і няроўна зраслося, што яго цяпер трэба папраўляць, я ўспомніў, як падручыўся звадзіць напаіць наравістую Зебру — быў такі ў брыгадзе сівенькі ў чырвоную крапінку конь. З-за свайго дзікага нораву, мабыць, і клічку меў адпаведную. Дык вось, ад калодзежа ён ніяк не хацеў да канюшні, а кіраваў у поле на пашу і вырашыў скінуць мяне, каб не замінаў. Танцаваў на месцы, круціўся, потым пачаў падкідаць азадкам і аднечасова кідаць узад галавой. Утрымацца на ім я ўтрымаўся, але галавою ён мне гвезданўў. І гвезданўў гэтак, што ўпершыню я спазнаў, як з воч сыплюцца зялёныя іскры. Хлопцы ў гэты час узялі ўжо забастоўшчыка з двух бакоў у пугі, і яму не асталося нічога іншага, як імчаць мяне да канюшні. А зялёныя зоркі ў вачах мігцелі, салёна было ад крыві ў роце, і з носа цяклі чырвоныя смаркачы. Такая была плата за той палёт.

Мабыць, гледзячы на старэйшых, коней мы часам і выхоўвалі, і каралі за непаслушэнства. Дзеці народ жорсткі ў сваёй катэгарычнасці. І коні прасілі літасці. Гэта было і з маёй Чайкаю пасля таго, як яна аднойчы пачала прыціраць мяне ў браварыне, а потым падкідаць азадкам і біць капытамі — не хацела, каб адзелі аброць і вялі на работу. Суседняя браварына пуставала, і падсунуў галаву пад жэрдку, атрымаў капытамі па мяккім месцы і выкаціўся кулём вон. Пасля гэтага нахабства наша каманда і ўзяла Чайку ў пугі — пастаўшы з двух бакоў, цвічылі датуль, пакуль яна не пачала іржаць, не заявярнулася і не падставіла галаву пад аброць... Можа, не толькі я, але і іншыя мае аднагодкі не раз, калі потым у жыцці нас бралі ў пугі, успаміналі сваіх коней і іх жаласлівае ржанне?

Вядома, ніхто нам коней не даручаў бы, каб не было патрэбы рабіць работу і хапала на ўсё мужчынскіх рук. Ды і тыя заработкі, за якія нам упісваліся ў працоўныя кніжкі працадні, амаль пустапарожнія, былі не лішнімі ў сям'і.

Ужо калі быў студэнтам, не стала ў вёсцы конскага табуна, які грымеў па вуліцы з пашы і на пашу, падымаючы пыл. Не стала конюхаў і канюшань. Светлыя кіруючыя галовы вырашылі адным махам прывесці вёску да механізацыі. Пачалі гэтую механізацыю з выканання плана па здачы мяса за кошт коней. Следам за коньмі і вёскі аб'явілі неперспектыўнымі і пачалі іх разам з людзьмі спісваць у імя прагрэсу. Добра, што не ўсё тое, што задумваецца ў сталіцах, выконваецца ў глыбінках. Вёска не захацела сама сябе хаваць і коней прыгрэла пры сабе: адгарадзіла ім закуткі ў кароўніках. У нас даглядчыка і заступніка ім знайшла, няхай і не самавітага конюха, а прыдуркаватага Міколку Шумейку, які падвозіў кармы на кароўнік. Мо не гэтакі ён быў і дурнаваты, як неадукаваны і затурканы, гэты Міколка. А дурнець па-сапраўднаму пачаў пасля таго, як прывучыўся піць штодня, пачынаючы з таннае "Валжанкі" і атрутнага "Сонцадару", якім тады шчодра залівалася вёска, што і самагонку мужчыны гнаць перасталі. Вось тады і пачаў Міколка пугаю лавіць верталёт і людзям расказваць, як гэта было:

— Коней пасу, бачу: верталёт ляціць. Я пугу раскруціў і за прапелер яго. І дзяржу. Паспрабаваў ён, патузаўся, куды там, у Міколкі рука, як жалезная!

І Міколка сціскаў, паказваў свой маленькі касцісты кулачок.

— Што ж далей было, Міколка? — пыталіся даяркі.

— А далей лётчык з кабінкі высунуўся і просіцца: "Пусці мяне, Шумейка". — "А што ты мне дасі?" — "Я табе "Беламору" дам". І сыпнуў мне адтуль пачкі "Беламору". Я пугу раскруціў і пусціў яго. Хай ляціць, мне не шкода.

Апошнім часам, як перасталі ў вёску прывозіць курыва, мужчыны чапляліся да Міколкі:

— Ну, дык калі ты нам пугаю верталёт зловіш, каб папярос скінуў?

— Не будзе папярос.

— Чаму, Шумейка?

— У Карабаху таго верталётчыка збілі. Па тэлевізары глядзеў, верталёт пазнаў, — сумна адказваў Міколка, бо і сам нудзіўся без курыва і без выпіўкі. Але коней глядзеў, браў ад кароў зімою, у крыўду не даваў, а часам п'яны і начаваў з імі.

Успамін пра Міколку нагадаў і пра коней вясковага маленства ў родным полі, і паэтавы радкі.

Рукою схопішся за скронь

І — пахіснешся ненарокам,

Нібыта ўдарыў цябе конь

У полі вольным і шырокім.

Навошта? Ведаеш жа ўжо, што не будзе ў тваім жыцці болей ніякага вольнага поля, як не было яго ў апошнія імгненні і ў паэтавым. У гэтым свеце дай Бог яшчэ хоць нейкі догляд у прапахлай казённым смуродам бальнічнай палаце.

Ды якіх коней і якой волі захацелася табе, чалавеча, у гарадскім дзіцячым парку, дзе сёння нават і ў выхадныя дні не ўгледзіш дзяцей, а выгульваюцца рознага росту і розных парод сабакі — ахова кватэрнага спакою і дабра? І сёння тут каралюе спустошаны сваёй пустою свабодаю чалавек, у сакваяжы якога "штосьці" яшчэ ёсць, як увасабленне спасцігнутага шчасця і знак нашага часу.

Ваісціну, рукою схопішся за скронь.

Зарубежье

Давайте жить дружно

Все конфликты в современном мире должны решаться только "путем переговоров и диалога", заявил президент Франции Франсуа Миттеран на встрече с главами дипломатических миссий, аккредитованными в Париже.

Президент Франции особо выделил роль, которую призвана сыграть ООН в урегулировании всех возникающих конфликтов.

Генеральный секретарь обеспокоен

Генеральный секретарь ООН глубоко обеспокоен возобновлением боев на юге Анголы между правительственными войсками и отрядами оппозиционной организации УНИТА и призывает стороны к немедленному прекращению огня.

Об этом говорится в заявлении, распространенном в штаб-квартире ООН.

Сегодня

Лондон.

Здесь после рождественских каникул возобновилась работа палаты общин парламента.

Париж.

Состоится традиционная новогодняя встреча Ф.Миттерана с представителями средств массовой информации.

Завтра

Бонн.

Федеральное ведомство по вопросам труда опубликует официальные данные о безработице в Германии.

Варшава.

Откроется первое в новом году заседание сейма. Депутатам предстоит решить судьбу законопроекта о запрете абортов под угрозой уголовной ответственности.

Рим.

Министр обороны Италии Сальво Андо намерен совершить двухдневную инспекционную поездку в итальянский воинский контингент в Сомали, принимающий участие в операции ООН "Возрождение надежды".

Послезавтра

Нью-Йорк.

В Литл-Роке (штат Арканзас) на 10-ю ежегодную встречу соберутся шесть бывших госсекретарей США. Они обсудят вероятность уменьшения роли США как мирового лидера в связи с предвыборным обещанием Билла Клинтона уделять первостепенное внимание внутренним проблемам страны.

Берлин.

Откроется конференция "Успешный опыт по защите окружающей среды в международном сопоставлении". Продлится до 10 января.

Праграма тэлеперадач

6 студзеня, серада

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.15. Кінанарыс.
8.25. "Фрэнч канкан". Мастацкі фільм (Францыя).
10.05. Калядная праграма.
11.05. "Гардэмарыны, наперад!" 3-я і 4-я серыі.
13.30. Навіны.
13.40. "Да вас, сучаснікі мае..." Частка 2-я.
14.50. "Душы маёй царыцы". Фільм-канцэрт.
16.00. "Дванаццаць месяцаў". Мультфільм.
17.00. Навіны.
17.10. "Спадчына". Дак.фільм.
17.35. Для дзяцей. "Каляда-калядзіца".
18.00. Дак.фільмы.
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10. Зачытайце маё пісьмо...
19.15. Як пачаць уласную справу?
19.45. Тры кіты. Свята, якое заўсёды з табой.
20.30. Спажывецкія клопаты.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. "Пяць зорак". Тэлегульня.
23.00. НІКа.
23.15. Нараджэнне Хрыстова. Усяночнае набажэнства і літургія ў Мінскім Свята-Духавым саборы. У перапынку (1.20) — "Благавест". Канцэрт духоўнай музыкі.

Канал "Астанкіна"

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. Мультфільм.
8.45. Спявае В.Дзевятаў.
9.05. "Тайна Снежнай каралевы". 1-я серыя.
10.25. У свеце жывёл.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. "Калі мне будзе 54 гады". Мастацкі фільм.
12.45. "Паліклініка ката Леапольда". Мультфільм.
12.55. "Паўнагучны "Талеон". Мастацкі фільм.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
15.15. "Нязнайка ў Сонечным горадзе". Мультфільм.
16.15. ... Да 16 і старэйшым.
17.00. Навіны.
17.25. Кіно да запатрабавання.
18.00. Маст. фільм "Вяртанне ў Эдэм" (Аўстралія).
18.50. Тэатральныя сустрэчы.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Гучыць руская духоўная музыка.
21.00—1.00. Нараджэнне Хрыстова. Трансляцыя з Багаяўленскага кафедральнага сабора г.Масквы.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
7.55. Кліч Вадалея.
8.50. Паралелі.
9.05. "Мар'я-майстрыха". Мастацкі фільм.
10.20. "Бурда модэн" прапануе...
10.50. Антракт.
11.00. "Імажэн". Мастацкі тэлефільм (Францыя). 2-я серыя.
12.35. "Т.Ін.Ка".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. Балет Санкт-Пецярбурга. А.Дворжак. "Завялае лісце".
14.15. Мульці-пульці. "Сяброўка".
14.25. Фільм-канцэрт праваслаўнай музыкі.
15.00. Сігнал.
15.15. Там-там навіны.
15.30. "Рускія каляды ў Парыжы". Частка 2-я.
16.00. Далёкі Усход.
16.50. "Аперацыя "Моцарт" (Францыя). 10-я серыя.
17.25. Кіпрас Мажэйка. Рэпартажы з НАТО.
17.55. Апазіцыя.
18.45. Навагодні пірог.
19.00. Весткі.
19.25. "Санта-Барбара".
20.15. У свеце аўта- і мотаспорту.
20.45. Крымінальныя паведамленні.
21.00. "К-2" прадстаўляе.
22.00. Весткі.
22.25. Давайце разбяромся.
22.40. Спартыўная карусель.
22.45. "І чутна было ўдалечыні..."
23.10—24.00. — "Звернута ў стагоддзі". Руская духоўная музыка ва Успенскім саборы маскоўскага Крамля.

У кінатэатрах Мінска

6 студзеня

"Масква": "Вайна ніндзя"(п) — 10.00(л), 14.00, 18.00, 21.30. "Чырвоная гарачыня"(п) — 12.00, 16.00, 19.40.

"Кастрычнік": "Чырвоная гарачыня"(п) — 10.00(л), 13.50, 17.40. "Вайна ніндзя"(п) — 12.00, 15.50, 19.40, 21.30. Дыскатэка — 22.00.

"Аўрора": "Спадарожнік планеты Уран"* — 10.00, 12.00. "Тата — мой "палюбоўнік"(п) — 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00. "У кожнага свае недахопы"(п) — 15.50(л), 17.30; 20.50. "Вялікі шулер"(п) — 14.00, 19.10.

"Бярэсце": "Кот ідзе па следу"* — 15.00. "Праз час"(п) — 11.00, 17.00. "Не адступаць, не здавацца"(п) — 11.30, 13.00, 15.30, 19.30. "Скарпіёнграмавержац" — 13.30, 17.30, 21.10. "У пасцелі з Мадоннай" (1.5 с.)** — 19.00, 21.30.

"Вільнюс": "Штурмавікі не паміраюць" ("Хамер", п) — 10.00(л), 16.00. "Тата — мой "палюбоўнік"(п) — 14.00, 18.00, 22.00. "Вялікі шулер"(п) — 12.00, 20.00. Відэазала: "Ракетчык" — 13.20, 19.35; "Новыя прыгоды Біла і Тэда" — 11.10, 15.25; "Аголеная зброя" — 17.30, 21.40.

"Дружба": "Тата — мой "палюбоўнік"(п) — 11.40, 15.10, 20.40. "Скарпіён-грамавержац" — 10.00, 13.30. "Вялікі шулер"(п) — 17.00. Відэазала: "Пітэр Пэн"* — 11.00; "Універсальны салдат" — 12.30, 16.00; "Крывавы кулак-2" — 14.10; інфармацыйна-забаўляльная праграма для моладзі — 19.30.

"Партызан": "Калядныя казкі"* — 12.00 (к/клуб "Нашы малодшыя сябры"). "Вайна ніндзя"(п) — 13.30, 15.00, 18.20, 19.50, 21.30. "Чырвоная гарачыня"(п) — 16.30.

"Перамога": "Тата — мой "палюбоўнік"(п) — 11.20, 13.15, 17.00, 19.00. "Штурмавікі не паміраюць", ("Хамер", п) — 9.30(л), 15.10, 20.50. Інфармацыйна-забаўляльна-танцавальная праграма — 21.00. Відэазала: "Вострыя адчуванні" — 10.00, 11.45, 13.35, 15.15, 17.05, 18.45, 20.35. Відэасалон, відэакафэ: "Засакрэчана" — 11.10, 13.30, 15.50, 18.10.

"Салют": "Вайна ніндзя"(п) — 10.00(л), 13.10, 16.20, 19.30, 21.30. "Чырвоная гарачыня"(п) —11.30, 14.40, 17.50.

"Сучаснік": "Ісус" (1.5 с.) — 11.50(л). "Жамчужына Ніла" — 14.00, 17.30. "Не адступаць, не здавацца"(п) — 15.40, 19.10, 21.00.

"Беларусь": "Вораг мой"* — 11.00. "Знесеныя ветрам" (2 с.) — 19.00. "У кожнага свае недахопы" (п) — 13.50, 17.10. "Жандарм і жандарметкі" — 12.40, 14.20, 16.00, 19.20. "Утаймаванне ўпартага" — 10.40, 12.10, 15.30, 17.40, 21.00.

"Кіеў": "Чалавек з бульвара Капуцынаў"* — 10.00. "Не адступаць, не здавацца"(п) — 11.40(л), 17.30, 21.00. "У кожнага свае недахопы"(п) — 13.40, 19.20. "Месяц-44" — 15.30.

"Камсамолец": "Ну, пачакай!" (вып. 8—14)* — 11.00, 14.20. "Сэрцаед" — 15.00, 18.30, 20.10. "Выстрал у труне" (2 с.) — 12.00, 16.00. "У пасцелі з Мадоннай" (1.5 с.)** — 17.00, 19.00, 21.00. Па вашых заяўках: "Вясёленькая нядзеля" — 13.00(л).

"Мір": "Помста абражаных жанчын" (стэрэа, п) — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.20. "Сэрцаед" — 15.00, 18.50, 20.40. "У кожнага свае недахопы"(п) — 11.00. "Не адступаць, не здавацца"(п) — 13.00, 17.00. Працуе відэазала.

"Піянер": "Маленькая вядзьмарка" і іншыя мультфільмы* — 10.00, 13.20. "Непераможная нага"* — 11.20, 14.40. "Праз час"(п) — 18.40. "Хто каго?"(п) — 16.40, 20.30. Відэазала: "Успаміны чалавеканевідзімкі" — 19.20; "Спантаннае загаранне" — 15.30, 21.10; праграма па сахаджа-йозе — 17.40.

"Ракета": "Хто каго?"(п) — 12.00, 17.00. "Трандыёзнае выкраданне амерыканскіх дзяўчат"(п) — 13.50, 18.50. "Нанятыя для забойства"(п) — 15.20, 20.20.

СВЕТ В ОКНЕ

ВЫПУСК 1 (47)

С праздником!

Самый светлый январский день

Церковь сумела выстоять под мечом, топором и огнем воинствующего атеизма.

7 января мы празднуем Рождество Христово (православное Рождество). Это теперь официальный, государственный праздник.

Но разве, скажите, все мы — и верующие, и не очень верующие, и все остальные — не отмечали этот праздник и два года назад, и тридцать, и пятьдесят?

Отмечали. Праздновали. Каждый по-своему.

Что-то неистребимо светлое оставалось в наших душах.

Потому и церковь выстояла.

Потому и вера сохранилась.

Сегодня он снова с нами — этот праздник. Только что начался год 1993-й от Рождества Христова. Год, сулящий нам новые испытания, новые трудности. И руки, и души в это смутное время, кажется, сами ищут какую-нибудь опору, надежду.

Сегодня для многих из нас такой опорой становится обращение к тем истинам, которые почитали наши предки.

Нам поможет выстоять, не согнуться, не сломаться вера.

С Рождеством Христовым вас, дорогие читатели!

Мгновение и вечность

Утро туманное...

Фото Михаила ЖИЛИНСКОГО.

Частные объявления:

Их прочитают у нас не менее 1 миллиона человек

В разделе "Свет в окне" открывается сектор платных объявлений от частных лиц.

● У нас будут две рубрики: "Знакомства" и "Поздравления".

● Стоимость частного объявления — из расчета 20 рублей за одно слово, при этом знаки препинания (точки, запятые, тире) словами не считаются.

● Деньги направляются почтовым переводом по адресу: 220010, Минск, редакция "Народной газеты", сектор частных объявлений — Цапов Николай Михайлович.

● Текст объявления вместе с квитанцией о соответствующем денежном переводе высылается заказным письмом по указанному выше адресу.

● В объявлении указывайте свой адрес. Это может быть абонентный ящик, до востребования или что-то иное. Редакция пересылкой писем не занимается.

● Есть, правда, одно исключение. В рубрике "Знакомства" могут быть объявления без указания фамилии, имени, адреса рекламодателя под установленным редакцией номером. Редакция обязуется переслать всю поступившую абоненту корреспонденцию. Но он должен прислать нам вместе с объявлением и квитанцией о денежном переводе несколько маркированных конвертов со своим адресом. Фамилии, имена, адреса в таких случаях являются нашей общей тайной.

● При необходимости редакция окажет помощь в составлении текста объявления, внесет стилистические правки, не меняя при этом его сути.

● Рекламодатель несет ответственность за содержание объявления.

● Телефон для справок о частных объявлениях: 29-68-03.

Учитывая нынешний тираж "Народной газеты" и то обстоятельство, что каждый экземпляр ее читает не один, а несколько человек, можем заверить: ваше объявление у нас увидят не менее 1 миллиона граждан Беларуси.

Вот они, первые объявления...

Знакомства

Познакомлюсь с кадровым военным. Хочется семейного уюта. Мне 30. Внешностью Бог не обидел, говорят, привлекательна во всех отношениях. 220131, Минск, а/я 197. Крылович Елена.

***

Поздравления

Дорогая Александра Андреевна Чумакова! Я помню тебя, помню о твоем "круглом" дне рождения. Поздравляю. Будь счастлива. Андрей.

ТОЛЬКО ЧЕРЕЗ МОЙ ТРУП !!!

М

Ж

Рисунок Олега ПОПОВА.

Переписка

Всем, кто читает этот раздел

Вы читаете первый в 1993 году выпуск раздела "Свет в окне".

Свет в родном окне — это, по-моему, символ нашего жизненного благополучия. Там, за этим окном, нас ждут с работы, из командировки, а также после многочасового стояния в очередях. Там нас выслушают, обогреют, обласкают, иногда — бывает и такое — простят за что-то. На свет в родном окне мы тянемся, как бабочки на огонек...

В мире нет ничего дороже родного дома, родных окон.

Пусть они светят вам вечно.

Давние наши читатели знают направленность раздела "Свет в окне". Для читателей-новичков кое-что, пожалуй, следует объяснить.

Это раздел для домашнего чтения, для семьи. В двух колонках никакой политической трескотни и в помине не будет. Если политика тут и появится, то не более чем в виде анекдотов. Надо же хоть иногда давать душеньке отдых.

Делается раздел, заметим, исключительно руками, умом и сердцем читателей. Вокруг постоянной рубрики сложился уже определенный круг авторов. Надеемся, в новом году этот круг значительно расширится. Пишите нам. Интересные письма, материалы, предложения будут внимательно рассмотрены.

Я — не Кашпировский, не Чумак. Но каждый выпуск раздела "Свет в окне" — своего рода пожелание вам, наши читатели, душевного равновесия, надежного здоровья, мира и благополучия в наступившем году.

До новых встреч на прежнем месте — в этом уголке "Народной газеты".

Юрий СЕКУНДА,
ведущий раздела
"Свет в окне".

ОФИЦИАЛЬНАЯ ТАБЛИЦА

ТИРАЖА ВЫИГРЫШЕЙ ПО НОВОГОДНЕМУ ВЫПУСКУ ДЕНЕЖНО-ВЕЩЕВОЙ ЛОТЕРЕИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ, СОСТОЯВШЕГОСЯ 24 декабря 1992 года в г.Жодино

В тираже на семь разрядов разыграно 3829 вещевых и 311171 денежных выигрышей на сумму 2450 тысяч рублей.

№№ серии	№№ билета	Наименование вещевого или размер денежного выигрыша	Стоимость вещевого выигрыша в рублях
012311	167*)	50 рублей	—
012315	166*)	Холодильник "Минск-126"	1260
012322	230*)	1000 рублей	—
012348	244*)	Набор мебели для кухни "Ректа"	1819
012365	061*)	Холодильник "Минск-126"	1260
012370	030*)	50 рублей	—
012378	247*)	Мотоцикл ММВЗ	890
012379	242*)	100 рублей	—
012406	184*)	500 рублей	—
012409	026*)	50 рублей	—
012422	155*)	100 рублей	—
012429	112*)	Тысяча лотерейных билетов	1000
012433	020*)	50 рублей	—
012434	129*)	50 рублей	—
012442	031*)	Телевизор "Горизонт 61ТЦ-411"	1150
012500	061*)	100 рублей	—
012503	1—250	5 рублей	—
012511	2—250	5 рублей	—
012512	173*)	100 рублей	—
012523	124*)	100 рублей	—
012547	210*)	50 рублей	—
012553	065*)	50 рублей	—
012572	241*)	50 рублей	—
012588	144*)	100 рублей	—
012594	149*)	50 рублей	—
012601	047*)	Ковер (2 х 3 м)	1890
012614	024*)	Холодильник "Минск-16ЕС"	774
012619	096*)	50 рублей	—
012630	187*)	Телевизор "Горизонт 61ТЦ-411"	1150
012636	221*)	50 рублей	—
012663	143*)	Телевизор "Горизонт 61ТЦ-411"	1150
012684	206*)	100 рублей	—
012691	1—250	Сто лотерейных билетов	100
012703	238*)	50 рублей	—
012706	160*)	100 рублей	—
012727	185*)	100 рублей	—
012745	233*)	Ковер (2 х 3 м)	1890
012754	234*)	100 рублей	—
012762	172*)	50 рублей	—
012765	019*)	50 рублей	—
012773	040*)	100 рублей	—
012776	090*)	100 рублей	—
012808	096*)	Телевизор "Горизонт 61ТЦ-411"	1150
012812	084*)	Набор мебели для кухни "Ректа"	1819
012845	210*)	50 рублей	—
012848	052*)	25000 рублей	—
012857	127*)	Телевизор "Горизонт 61ТЦ-411"	1150

Тираж выигрышей проведен на один разряд лотереи с тем, что выигрыши, указанные в таблице, выдаются по лотерейным билетам соответствующих серий и номеров, имеющихся в семи разрядах.

№№ серии	№№ билета	Наименование вещевого или размер денежного выигрыша	Стоимость вещевого выигрыша в рублях
012859	074*)	Мотоцикл ММВЗ	890
012871	072*)	50 рублей	—
012881	215*)	50 рублей	—
012898	061*)	Набор мебели для отдыха "Журавушка"	2580
012904	143*)	Набор мебели для спальни "Медуница"	2670
012920	215*)	50 рублей	—
012927	165*)	Телевизор "Горизонт 61ТЦ-411"	1150
012942	120*)	50 рублей	—
012950	071*)	500 рублей	—
012976	135*)	100 рублей	—
012983	231*)	100 рублей	—
012984	066*)	Автомобиль "Жигули" ВАЗ-21063	15800
013007	108*)	100 рублей	—
013008	220*)	Автомобиль "Жигули" ВАЗ-21063	15800
013009	077*)	50 рублей	—
013023	193*)	500 рублей	—
013038	104*)	50 рублей	—
013042	063*)	100 рублей	—
013046	105*)	50 рублей	—
013055	233*)	1000 рублей	—
013068	039*)	Право внеочередного приобретения автомобиля "Жигули" ВАЗ-21063	—
013070	125*)	Ковер (2 х 3 м)	1890
013075	030*)	100 рублей	—
013079	232*)	100 рублей	—
013088	165*)	Набор мебели для кухни "Ректа"	1819
013104	032*)	Тысяча лотерейных билетов	1000
013126	228*)	100 рублей	—
013152	062*)	50 рублей	—
013165	125*)	100 рублей	—
013171	009*)	Холодильник "Минск-126"	1260
013186	034*)	100 рублей	—
013191	155*)	50 рублей	—
013219	030*)	50 рублей	—
013225	245*)	Набор мебели для спальни "Медуница"	2670
013231	051*)	500 рублей	—
013232	067*)	50 рублей	—
013247	164*)	500 рублей	—
013255	213*)	Холодильник "Минск-16ЕС"	774
013277	027*)	1000 рублей	—
013287	060*)	100 рублей	—
013297	025*)	50 рублей	—
013298	178*)	50 рублей	—
013322	049*)	50 рублей	—

Так, например, в таблице указано, что автомобиль "Жигули" выиграл N 220 серии 013008. Это значит, что указанный выигрыш выпал на билет с такой же нумерацией в семи разрядах.

№№ серии	№№ билета	Наименование вещевого или размер денежного выигрыша	Стоимость вещевого выигрыша в рублях
013330	008*)	100 рублей	—
013366	1—250	5 рублей	—
013373	128*)	100 рублей	—
013375	116*)	100 рублей	—
013377	114*)	100 рублей	—
013379	1—250	Сто лотерейных билетов	100
013385	044*)	50 рублей	—
013388	100*)	50 рублей	—
013401	006*)	100 рублей	—
013408	096*)	100 рублей	—
013431	219*)	1000 рублей	—
013450	076*)	1000 рублей	—
013490	193*)	50 рублей	—
013506	030*)	100 рублей	—
013527	145*)	50 рублей	—
013559	039*)	1000 рублей	—
013567	166*)	50 рублей	—
013572	011*)	100 рублей	—
013580	096*)	Холодильник "Минск-126"	1260
013602	121*)	50 рублей	—
013610	215*)	100 рублей	—
013632	216*)	50 рублей	—
013639	117*)	100 рублей	—
013640	134*)	50 рублей	—
013667	214*)	100 рублей	—
013686	165*)	100 рублей	—
013688	247*)	100 рублей	—
013701	082*)	50 рублей	—
013714	245*)	50 рублей	—
013723	123*)	Мотоцикл ММВЗ	890
013724	035*)	5000 рублей	—
013744	149*)	50 рублей	—
013749	017*)	50 рублей	—
013751	209*)	500 рублей	—
013754	1—250	5 рублей	—
013765	083*)	Ковер (2 х 3 м)	1890
013773	210*)	100 рублей	—
013776	004*)	20000 рублей	—
013789	004*)	50 рублей	—
013794	034*)	Телевизор "Горизонт 61ТЦ-411"	1150
013803	090*)	100 рублей	—
013815	067*)	100 рублей	—
013839	095*)	5000 рублей	—
013844	022*)	500 рублей	—
013852	127*)	100 рублей	—
013861	101*)	Тысяча лотерейных билетов	1000
013866	040*)	Ковер (2 х 3 м)	1890

В таком же порядке разыграны и другие вещевые выигрыши. Выигрыши выпали на следующие номера серий и номера лотерейных билетов в семи разрядах Новогоднего выпуска.

№№ серии	№№ билета	Наименование вещевого или размер денежного выигрыша	Стоимость вещевого выигрыша в рублях
013883	094*)	50 рублей	—
013888	120*)	50 рублей	—
013895	136*)	Телевизор "Горизонт 61ТЦ-411"	1150
013898	165*)	50 рублей	—
013920	140*)	Тысяча лотерейных билетов	1000
013923	194*)	500 рублей	—
013926	149*)	50 рублей	—
013928	202*)	50 рублей	—
013931	068*)	50 рублей	—
013933	058*)	Холодильник "Минск-16ЕС"	774
013940	115*)	50 рублей	—
013949	075*)	100 рублей	—
013952	219*)	Холодильник "Минск-16ЕС"	774
013966	022*)	100 рублей	—
013995	223*)	100 рублей	—
014020	031*)	100 рублей	—
014031	017*)	100 рублей	—
014039	052*)	100 рублей	—
014046	119*)	Набор мебели для отдыха "Журавушка"	2580
014048	042*)	Набор мебели для кухни "Ректа"	1819
014105	176*)	100 рублей	—
014108	223*)	Телевизор "Горизонт 61ТЦ-411"	1150
014111	203*)	100 рублей	—
014135	028*)	50 рублей	—
014148	089*)	50 рублей	—
014163	069*)	Холодильник "Минск-16ЕС"	774
014172	144*)	Право внеочередного приобретения автомобиля "Жигули" ВАЗ-21063	—
014176	116*)	Холодильник "Минск-126"	1260
014189	137*)	Тысяча лотерейных билетов	1000
014191	168*)	Мотоцикл ММВЗ	890
014197	090*)	500 рублей	—
014215	060*)	Телевизор "Горизонт 61ТЦ-411"	1150
014218	247*)	50 рублей	—
014225	119*)	500 рублей	—
014239	017*)	50 рублей	—
014240	210*)	50 рублей	—
014246	106*)	500 рублей	—
014257	1—250	5 рублей	—
014262	043*)	100 рублей	—
014277	1—250	5 рублей	—
014283	151*)	20 рублей	—
014285	034*)	Мотоцикл ММВЗ	890
014289	144*)	50 рублей	—

***) На остальные 249 номеров этой серии выпали выигрыши по 3 рубля.**

ПОРЯДОК ПОЛУЧЕНИЯ ВЫИГРЫШЕЙ

1. Владелец лотерейного билета, на который выпал вещевой выигрыш, может по своему желанию получить стоимость вещевого выигрыша наличными деньгами.

Денежные выигрыши по лотерейным билетам, а по желанию получателей и деньги взамен вещевых выигрышей стоимостью до 200 рублей включительно выплачиваются всеми учреждениями Сберегательного банка РБ. Выигрыши свыше 200 рублей выплачиваются отделениями и филиалами Сберегательного банка РБ со штатным числом работников 2 и более человек.

2. Вещевые выигрыши — легковые автомобили "Жигули" выдаются через Минское областное акционерное общество "Минск-Лада".

Лотерейные билеты, на которые выпали указанные выигрыши, сдаются в отделения или филиалы Сберегательного банка РБ со штатным числом работников 2 и более человек для пересылки в Сберегательный банк Республики Беларусь.

Владелец лотерейного билета сообщает фамилию, имя, отчество, индекс и точный почтовый адрес, а по крупногабаритным предметам (мотоциклы) — также наименование ближайшей железнодорожной станции, производящей операции грузовой скорости с указанием, к какой железной дороге относится станция.

3. Выдача вещевых и оплата денежных выигрышей по выигравшим лотерейным билетам производится только на территории Республики Беларусь.

Вещевые выигрыши выдаются магазинами во всех городах и районах по месту нахождения учреждения Сберегательного банка, заверившего выигравший лотерейный билет.

При изменении цен на предметы, разыгранные в качестве вещевых выигрышей, владелец выигравшего лотерейного билета получает либо доплачивает разницу в цене.

4. В случае, если отдельные предметы, разыгранные в лотерее, будут сняты с производства и отсутствуют в торговой сети, владелец выигрышного билета может по собственному усмотрению получить аналогичный товар из имеющихся в наличии товаров большей или меньшей стоимости, доплатив или получив разницу в цене.

5. Выигравшие лотерейные билеты могут быть предъявлены для оплаты и для получения вещевого выигрыша по 30 июня 1993 года включительно. После этого срока лотерейные билеты утрачивают силу и к оплате не принимаются.

Настоящая таблица является официальным документом, по которому производится выдача вещевых и выплата денежных выигрышей. Выдача выигрышей начинается учреждениями Сберегательного банка РБ по получении следующего номера газеты за тем, в котором была опубликована официальная таблица.

Председатель комиссии
ОМЕЛЬЯНЧУК Михаил Михайлович
— первый заместитель председателя исполнительного комитета Жодинского городского Совета народных депутатов.

Ответственный секретарь
ХАЛИМОН Геннадий Анатольевич
— инспектор Сберегательного банка Республики Беларусь.

Народная газета

Рэкламнае бюро — 29-34-05, 27-33-96; факс — (0172) 27-37-63.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Рэдакцыя "Народнай газеты" прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы.

Рэдакцыйныя тэлефоны: грамадская прыёмная — 29-60-86; прыёмная галоўнага рэдактара — 29-60-08; намеснікі галоўнага рэдактара — 29-69-04, 29-64-21, 27-22-16; юрыдычнае бюро — 29-69-68; карэктура — 29-62-12; стыльрэдактар — 29-64-04; мастак — 20-62-43; бухгалтэрыя — 29-60-21, 29-67-23; бізнес-бюро — 29-65-50.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі, грамадска-палітычных арганізацый і рухаў — 29-66-04; урада рэспублікі — 29-68-12; мясцовых Саветаў — 29-61-56; дзяржаўных органаў — 29-64-78; аграрнай палітыкі — 29-60-42; экалогіі, ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай трагедыі і НТП — 20-41-82; сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі — 20-52-65; сацыяльнай пераарыентацыі сферы абслугоўвання — 29-69-68; сацыяльнага вывучэння грамадскай думкі і аналізу пошты — 29-68-03; культуры і нацыянальнага адраджэння — 29-61-56; маралі і права — 29-69-87, 29-61-76; сацыяльнай абароны асобы — 29-69-87; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 20-83-97; палітычныя каментатары — 29-65-01.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце — 42-49-35; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Гродне — 45-35-61; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44.

Адрас рэдакцыі: 220010, Мінск, Дом урада.

Індэкс 63868

Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.
Тыраж 594.665 экз.
Падпісана ў друк у 19.10.
Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва "Беларускі Дом друку".
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ